

Vláda České republiky schválila materiál Bílá kniha o obraně
usnesením číslo 369 ze dne 18. května 2011.

Obsah

Úvodní slovo ministra obrany	6
Úvodní slovo náčelníka GŠ	8
Odborná komise pro přípravu Bílé knihy o obraně	11
Hlavní zjištění a doporučení	12
Tradice ozbrojených sil České republiky	22
Kapitola 1	
Východiska	26
Přístup vlády České republiky k zajištění obrany	26
Civilní řízení a demokratická kontrola	29
Vymezení obsahu a odpovědnosti za obranu	29
Politicko-vojenské ambice	29
Legislativní rámec	31
Kapitola 2	
Strategické prostředí	34
Základní charakteristika	34
Bezpečnostní zájmy ČR	38
Bezpečnostní hrozby a rizika	39
Kapitola 3	
Role a funkce ozbrojených sil ČR	44
Role ozbrojených sil ČR	44
Funkce při obraně ČR a kolektivní obraně NATO	44
Funkce v rámci mezinárodní spolupráce	46
Funkce při podpoře civilních orgánů	47
Kapitola 4	
Obranné plánování	52
Kapitola 5	
Finanční rámec a ekonomické řízení	56
Makroekonomický pohled	56
Mikroekonomický pohled	59
Systém ekonomického řízení	66
Kapitola 6	
Kompetentní a motivovaní lidé	74
Priorita lidí	74
Personální řízení	79
Řízení kariér	81
Příprava personálu	84
Platová a sociální politika	87

Kapitola 7

Rozvoj schopností	92
Politicko-vojenské ambice a schopnosti	92
Chápání ozbrojených sil z pohledu schopností	93
Východiska pro plánování schopností	94
Charakter prostředí nasazení ozbrojených sil	96
Modulární členění schopností ozbrojených sil	98
Bojové jednotky	100
Jednotky bojové podpory	102
Jednotky bojového zabezpečení	105
Velení a řízení	107
Vojenské zpravodajství	108
Vojenská policie	108
Aktivní záloha	109
Mobilizace	110
Informační a komunikační technologie	112
Kybernetická bezpečnost	113
Informační operace	114
Strategická komunikace	114
Výzkum, experimentální vývoj a inovace	114
Spolupráce s obranným průmyslem	116
Udržitelnost schopností ozbrojených sil ČR	117

Kapitola 8

Akvizice a hospodaření s majetkem	124
Akviziční systém	124
Hospodaření s majetkem	127
Služby a agenda zajišťovaná vlastními subjekty	131

Kapitola 9

Kontrola	136
-----------------	-----

Kapitola 10

Struktura organizace a řízení MO	142
---	-----

Kapitola 11

Realizace Bílé knihy	149
Seznam zkratk	154
Glosář	158

Úvodní slovo ministra obrany ČR

Je mi potěšením představit *Bílou knihu o obraně*, která vznikla v souladu s programovým prohlášením vlády premiéra Petra Nečase. Když jsem nastupoval do funkce, sliboval jsem dvě věci – realismus a otevřenost. *Bílá kniha o obraně* popisuje bez příkras současný stav, ve kterém se nacházejí ozbrojené síly. Není to příjemné čtení, ale bez upřímnosti nemůžeme přistoupit k řešení. Nepřicházím s nataženou dlaní a nečekám skokové zvyšování rozpočtu Ministerstva obrany podobně, jako se v posledních letech skokově škrtalo. Nicméně předpokládám, že se rozpočet ministerstva postupně zvyšovat bude.

Jsme na rozcestí. Analýzy ukazují, že po letech krácení rozpočtu, nekonceptních zásahů a plýtvání jsou rezervy vyčerpány. Řešení problému, ve kterém jsme se ocitli, nebude jednoduché, ale existuje. Vyžaduje provedení hlubokých systémových změn a přesměrování zdrojů do hlavních funkcí, jež mají plnit ozbrojené síly ČR. Je jasné, že se změny, se kterými *Bílá kniha o obraně* přichází, nebudou všem líbit, že někteří lidé budou zpochybňovat například ukončení některých zbytných vojenských schopností.

Pokud bychom ale nedělali nic, znamenalo by to rezignaci na obranu země. Žádný politik, který je skutečně odpovědný občanům, si něco takového nemůže dovolit. Je proto nutné přistoupit k systémovým změnám a postupně zvyšovat rozpočet na obranu, aby ozbrojené síly ČR byly schopné naplnit vytyčené politicko-vojenské ambice. Komplexní problém vyžaduje komplexní řešení, jež přesahuje horizont jedné vlády a není v silách jednoho ministra. Je proto nutné, aby budoucnost ozbrojených sil byla záležitostí všech demokratických stran a vlád.

Bílá kniha o obraně nabízí, jak se vypořádat nejenom s rozpočtovými škrty, ale i se změnou bezpečnostního prostředí v posledních deseti letech. Přichází s konkrétními doporučeními a zároveň popisuje, jak by mělo Ministerstvo obrany a organizace, které spravuje, fungovat. Vznikala ve spolupráci civilních a vojenských expertů jak z Ministerstva obrany, Armády ČR a dalších složek, tak z občanské sféry. Odborná komise pro přípravu *Bílé knihy o obraně* se od loňského září sešla třináctkrát. Přes sto lidí pro ni připravovalo podklady v pracovních skupinách. Právě otevřenost procesu a hledání shody mezi vojáky a civilisty vytváří základ, na kterém bude možné stavět. Je zároveň vyjádřením toho, že obrana země není pouze záležitostí vojáků.

Svět se vyvíjí a žádný dokument, žádnou změnu není možné považovat za konečnou a neměnnou. Týká se to i *Bílé knihy o obraně*. Přichází s konkrétními návrhy na řešení palčivých problémů, kterými sektor obrany v současnosti trpí. Nemá ovšem ambici být dokumentem dokumentů. Nejpozději za pět let by mělo dojít k její revizi. Péče o obranu České republiky je záležitostí všech jejích občanů a *Bílá kniha o obraně* je krokem k tomu, aby se to stalo skutečností.

Alexandr Vondra,
ministr obrany

Úvodní slovo náčelníka GŠ AČR

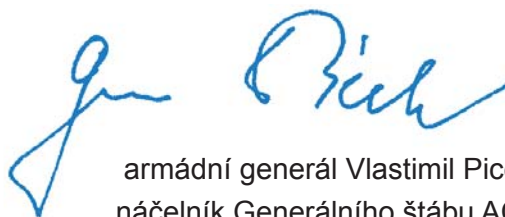
„Bylo by nesmyslné, aby se politické hledisko podrobovalo hledisku vojenskému, neboť politika zplodila válku; jen ona může třídit a posuzovat myšlenky, ale válka je jen nástroj, a ne obráceně. Zůstává tedy možné jen podřízení vojenského hlediska hledisku politickému.“ Tato slova Carla von Clausewitze vyjadřují princip, na kterém stojí moderní armády. Má ovšem dvě strany. První je právo rozhodovat o ozbrojených silách jako nástroji k zajištění bezpečnosti státu a kontrolovat je. Druhým je odpovědnost za jejich rozvoj, protože bez nich nemůže být bezpečnost nikdy zajištěna.

V roce 1989 se změnily nejenom politické poměry v Československu, ale „zmizel“ i dosavadní nepřítel. Změnil se proto i přístup k výstavbě a použití ozbrojených sil. Již nebylo zapotřebí masové armády, takže logicky došlo ke snižování stavů a později k profesionalizaci. Od roku 1999 jsme nedílnou součástí Severoatlantické aliance. Jako středně velký stát musíme mít ambice nejenom bezpečnost konzumovat, ale aktivně k ní přispívat. Proto mi přijdou liché názory, že díky vstupu do NATO nepotřebujeme rozvíjet schopnosti Armády ČR. Je tomu právě naopak. Řetěz je pouze tak silný, jak silný je jeho nejslabší článek.

V roce 2002 jsme odstartovali reformu ozbrojených sil, která měla zajistit, že nebudeme pomyslným nejslabším článkem. Nejsme jím, ale můžeme se jím stát. Nasazujeme síly a prostředky spolu se spojenci, jsme za to pozitivně hodnoceni a dokazujeme, že umíme pomáhat i doma. Nicméně musíme otevřeně přiznat, že transformace nebyla zcela úspěšná. Hlavním důvodem byl zužující se rozpočtový rámec a zpoždování jednotlivých modernizačních projektů Armády ČR.

Zajištění obrany státu je dlouhodobý a kontinuální proces. My, vojáci, často říkáme, že naším posláním je pouze poslouchat rozkazy a plnit je. Nesmíme být tak pasivní. Nerozhodujeme sice o tom, jaké je posláni armády a jak má být nasazována, ale musíme být aktivnější při navrhování toho, jak nejlépe zorganizovat vojenskou stránku obrany České republiky a jejích spojenců.

Významný teoretik vojenství Mistr Sun před necelými dvěma a půl tisíci lety napsal: „Promyšlený plán přináší vítězství, nedostatečný plán nese porážku. Co teprv, kde žádný plán nebyl.“ *Bílá kniha o obraně*, na které velice aktivně spolupracovali vojáci s civilními odborníky, se dá do jisté míry chápat jako takový plán. Jsem rád, že tento dokument vznikl, protože situace, ve které se nacházíme, je vážná. Nyní se nerozhoduje jen o tom, jestli bude AČR větší či menší a jak bude vyzbrojena. Jde o mnohem více, o samotné přežití armády jako funkčního organismu. Uskutečňování *Bílé knihy o obraně* nebude jednoduché. Chtěl bych proto apelovat na všechny vojáky, aby se ztotožnili s jejími závěry a doporučeními, byť se jich mohou někdy i bolestně dotýkat.

armádní generál Vlastimil Píček,
náčelník Generálního štábu AČR

Odborná komise pro přípravu Bílé knihy o obraně

Předseda

Jiří Šedivý

Členové

Luboš Dobrovský

Ivan Dvořák

Jan Jireš

Zdeněk Kříž

Václav Marhoul

František Ochrana

David Ondráčka

Šimon Pánek

genmjr. Petr Pavel

Zbyněk Pavlačík

Libor Stejskal

František Šulc

genmjr. v z. Petr Voznica

brig. gen. Miroslav Žižka

Hlavní zjištění a doporučení

Požadavek na zpracování *Bílé knihy o obraně*¹ vychází z řady faktorů. Mezi klíčové z nich patří: dynamický vývoj bezpečnostního prostředí; zkušenosti z mezinárodních operací; nová strategická koncepce NATO; aktualizovaná *Bezpečnostní strategie ČR*; dopady ekonomické krize na veřejné rozpočty v ČR a souhrnná analýza zdrojů Ministerstva obrany a stavu ozbrojených sil ČR.

Cílem *Bílé knihy* je analýza celkového stavu Ministerstva obrany a ozbrojených sil České republiky a vymezení koncepčních principů a konkrétních cílů pro jeho stabilní rozvoj. Důraz je kladen především na překlenutí období okamžitých dopadů rozpočtové krize (krátkodobý horizont) a na následnou stabilizaci fungování ministerstva (středně až dlouhodobý horizont), a to v zájmu zachování akceschopnosti ozbrojených sil, zajištění obrany České republiky a jejích mezinárodních závazků. K tomu je nezbytné aktualizovat či zpřesnit funkce, cíle a úkoly, které má Ministerstvo obrany ČR v současných podmínkách a s výhledem na vývoj v příštím desetiletí naplňovat a dosahovat.

Hlavní dokument je členěn do jedenácti kapitol. Úvodní dvě jsou kontextuální. První kapitola shrnuje zákonem daná či politicky definovaná východiska a determinanty, závazky a ambice, které je nezbytné při tvorbě obranné politiky České republiky a rozvoji jejích nástrojů respektovat. Následující kapitola popisuje strategické prostředí, jež ovlivňuje bezpečnost ČR a jejích spojenců, identifikuje hrozby a rizika z něj vyplývající a formuluje bezpečnostní zájmy ČR.

Na tomto základě pak *Bílá kniha* definuje role a funkce ozbrojených sil České republiky, charakter jejich schopností a současně identifikuje zdroje nezbytné pro zabezpečení adekvátní struktury ozbrojených sil. Zajištění kvality schopností ozbrojených sil a s tím související požadavky na jejich udržení, rozvoj a případné použití je klíčový úkol, ke kterému by měly směřovat v zásadě veškeré činnosti v působnosti Ministerstva obrany tak, jak jsou zpracovány v dalších kapitolách. S tímto cílem na mysli jsou též formulovány návrhy na organizační změny uvedené v předposlední kapitole.

¹ Dále jen *Bílá kniha*.

Bílou knihu lze též chápat jako zadání či plán pro komplexní projektové řízení optimalizace sektoru Ministerstva obrany České republiky. Definuje žádoucí cílový stav v jeho jednotlivých částech; proto je v textu používán přítomný čas i v případech, kdy realita neodpovídá stavu žádoucímu. Časové termíny pro realizaci jednotlivých opatření k dosažení cílů a plnění úkolů z nich vyplývajících obsahuje závěrečná kapitola *Bílé knihy*.

Hlavní zjištění

Od roku 2007, kdy byly definovány v materiálu *Transformace resortu Ministerstva obrany České republiky* do současnosti platné politicko-vojenské ambice jako ideální soubor schopností Armády České republiky, došlo k dramatickým rozpočtovým škrtnům. Z porovnání ambicí (chápaných jako cílový stav v budoucnosti) a zevrubné analýzy současné zdrojové reality a výhledu na příštích deset let ve všech třech oblastech zdrojů – lidé, peníze, materiál – vychází následující:

- V důsledku stárnutí české populace a snižující se konkurenceschopnosti Ministerstva obrany na trhu práce budou ozbrojené síly stále obtížněji získávat dostatek nových zájemců o vojenskou službu a nebude možné dosáhnout momentálně platné početní ambice 26 200 vojáků.
- Během minulých deseti let se v důsledku nekonceptních škrtnů v rozpočtu a z nich plynoucích odkladů investic a kvůli nesystémovým investicím a předraženým zakázkám nahromadil deficit na výzbroji, technice, materiálu a nemovité infrastruktuře. V současnosti podle kvalifikovaného odhadu dosahuje 80 až 90 miliard Kč.
- Do dvou krátkých časových období kolem roku 2015 a 2020 se soustředí potřeba velkých investic do obnovy a modernizace technické stránky řady zásadních vojenských schopností. Zejména investice plánované kolem roku 2015 dosahují dohromady několik desítek miliard korun a navíc je nelze – při současné výši a budoucím výhledu rozpočtu – rozložit v čase. V tomto období skončí pronájem nadzvukových stíhacích letounů JAS-39 Gripen, končí životnost raket protiletadlového raketového kompletu 2K12 KUB a radiolokační techniky protivzdušné obrany, bude potřeba modernizovat dělostřelectvo a končí životnost části bojových vozidel pěchoty BVP-2. Obdobný problém bude v příštích deseti letech s útočnými vrtulníky Mi-24/35.

Situace, v níž se nacházíme, je tedy kritická, není však bezvýchodná. *Bílá kniha* navrhuje řadu kroků směřujících ke konsolidaci sektoru Ministerstva obrany. Především lze prostřednictvím vnitřních opatření generovat úspory okamžité (ve výši stovek milionů

korun) či střednědobé (ve výši několika miliard korun). Deficit, který vznikl nesystémovým odkládáním potřebných investic do budoucnosti, je však řádově vyšší. Naplnění politicko-vojenské ambice, jejímž vyjádřením má být dosažení plné operační schopnosti ozbrojených sil plánované do roku 2018, se jeví jako nereálné. Obdobně je ohrožena kapacita pro plnění mezinárodních závazků České republiky a plnění úkolů na území ČR v případě krizových situací nevojenského charakteru. Je tudíž nezbytné dlouhodobě přesměrovat zdroje, jimiž ministerstvo disponuje, a soustředit je na podporu klíčových rolí a funkcí ozbrojených sil, a to zejména těch povinných, vyplývajících ze zákonů ČR a mezinárodních závazků země.

Obecná doporučení

Z analýz prováděných v rámci procesu zpracování *Bílé knihy* vyplynula řada obecných závěrů. Především je zřejmé, že již není dále přípustné:

- akceptovat absenci účinných nástrojů k řízení Ministerstva obrany;
- tolerovat špatné hospodaření v sektoru obrany;
- pokračovat v plošném zmenšování ozbrojených sil, přičemž jejich základní struktura stále vykazuje řadu rysů několikanásobně větší armády z počátku 90. let minulého století;
- udržovat nadměrnou administrativu a další nevýkonné složky na úkor výkonných částí Ministerstva obrany, a to včetně systému velení a řízení ozbrojených sil a
- dotovat činnosti, infrastrukturu a další materiální statky, které přímo nesouvisí se základním posláním sektoru obrany.

V zájmu konsolidace obranného sektoru je proto nezbytně nutné:

- aplikovat programový přístup v plánování a strategickém řízení Ministerstva obrany;
- generovat úspory prostřednictvím optimalizace procesů a organizačních struktur velení a řízení v celém sektoru Ministerstva obrany;
- očistit Ministerstvo obrany od duplicitních činností a dalších aktivit, které přímo nesouvisí s jeho hlavními funkcemi a nepodporují rozvoj vojenských schopností;
- prioritizovat investice do rozvoje vojenských schopností, a to striktně podle jejich přínosu k rolím, funkcím a mezinárodním závazkům ozbrojených sil ČR, zastavit investice do zbytných schopností a ukončit či neobnovovat jejich provoz;
- zavést transparentní a efektivní akviziční proces a
- navyšovat obranný rozpočet na základě konkrétních a odůvodněných investičních požadavků a projektů.

Konkrétní opatření

V oblasti **obraného plánování**:

Zavést důsledně jednotnou a závaznou soustavu cílů a jejím prostřednictvím koordinovat a integrovat obranné plánování s ostatními plánovacími a dalšími návaznými procesy, včetně rozpočtování. Propojit tak plánování věcné a finanční. Na základě této soustavy cílů vytvořit přechodný plán pro rok 2012 a střednědobý plán na období let 2013 až 2017.

Vymezit jednoznačně odpovědnost za plnění cílů na všech úrovních řízení ministerstva a velení a řízení ozbrojených sil. Odpovědným funkcionářům – manažerům cílů poskytnout potřebné nástroje a pravomoci k plnění jejich úkolů.

Aplikovat prioritizaci požadavků v závislosti na dostupnosti zdrojů a vyhodnocení rizik z odkladu či zrušení požadavku.

Zřídit Radu ministra obrany pro plánování jako poradní orgán pro projednávání strategických záležitostí v rámci obranného plánování a integraci civilních a vojenských aspektů plánovacího procesu.

V oblasti **ekonomického řízení**:

Zavést cílově orientované rozpočtování umožňující sledovat nákladovost, výkony a porovnávat je se stanovenými cíli. Úžeji provázat systém velení a řízení se systémem ekonomického řízení a zprůhlednit veřejnou kontrolu nad nakládáním s veřejnými zdroji.

Vytvořit informační podporu ekonomického řízení kompatibilní se systémem budovaným Ministerstvem financí.

Vytvořit systém funkčního controllingu.

Usilovat o stabilitu výdajů na obranu a udržení dlouhodobé plánovací předvídatelnosti prostřednictvím sestavování klouzavého rozpočtového výhledu v metodice 1 + 4 roky (běžný rozpočtový rok se čtyřletým výhledem).

V oblasti **personálního řízení**:

V zájmu zastavení či alespoň zpomalení stárnutí ozbrojených sil a zvýšení atraktivity vojenského povolání a konkurenceschopnosti na trhu práce zavést nový kariérní řád. Musí být založený na vymahatelných pravidlech pro centrálně kontrolovatelný, transparentní,

soutěživý a výběrový služební postup a musí využívat objektivní kritéria hodnocení kvality výkonu profese vojáka.

Lépe propojit postup v kariéře se systémem individuální přípravy personálu. Změnit obsah vzdělávacích a výcvikových programů. Klást důraz na rozvoj praktických vojenských znalostí a velitelských dovedností absolventů vojenských škol a kariérových kurzů.

Posilovat atraktivitu kariéry vojáka. Důležitými faktory v tomto směru jsou: výše platu, výsluha, kompenzace za službu v místě podle potřeb ozbrojených sil, podpora rodin vojáků sloužících v operacích a misích v zahraničí, zkvalitňování infrastruktury ve vojenských posádkách, zlepšování pracovních podmínek, zdravotní péče o válečné veterány a vojenské důchodce, komplexní psychologická a duchovní služba.

Racionalizovat struktury a funkce stávajících výcvikových a vzdělávacích aktivit a institucí. Maximálně využívat vzdělávací kapacity a programy v domácích a zahraničních zařízeních.

V oblasti **vojenských schopností**:

Zachovat taktické nadzvukové a podzvukové letectvo pro ochranu vzdušného prostoru České republiky, podporu pozemních sil a zapojení do spojeneckých operací. Dále nerozvíjet schopnost protiletadlové raketové obrany založené na kompletu 2K12 KUB. Toto řešení koresponduje s doporučením NATO, v jehož rámci se v současnosti vytváří teritoriální protiraketová obrana. Schopnost protiletadlové obrany krátkého dosahu (*Short Range Air Defense*, SHORAD) určené k ochraně nasazených jednotek bude zachována a rozvíjena.

Vyřadit z užívání bojové vrtulníky Mi-24/35, které mají nízkou balistickou ochranu a zastaralou avioniku a nejsou interoperabilní podle norem NATO. Dále do této schopnosti neinvestovat. Novější Mi-35 co nejdříve odprodat a soustředit se na schopnosti dopravního vrtulníkového letectva využitelného nejenom v rámci kolektivní obrany NATO, ale i pro potřeby integrovaného záchranného systému.

Neinvestovat do dalšího rozvoje mobilních pasivních sledovacích systémů. Soustředit se na obnovu a rozvoj systémů stacionárních a mobilních radiolokátorů, které mají přímou vazbu na integrovaný systém protivzdušné obrany NATO (NATINADS).

Zrušit nejméně jednu ze čtyř taktických leteckých základen, NATO ve svém pravidelném hodnocení doporučuje soustředit vzdušné síly na dvě taktická letiště.

Vzhledem k technickým parametrům provozovat BVP-2 do konce jejich životního cyklu (2018–2020). Pak je nahradit buď modernizovanými BVP-1, nebo jinou technikou. O případné modernizaci BVP-1 rozhodnout nejpozději do konce roku 2013.

Ponechat schopnost tankového praporu do konce jeho životnosti a v mezidobí zvážit účelnost jejího dalšího rozvoje. Nepoužívané uskladněné tanky co nejdříve odprodat.

Revidovat mobilizační potřeby, zachovat a rozvíjet především schopnost operační přípravy území pro přijetí spojeneckých posil (*Host Nation Support*, HNS), zbavit se co nejdříve veškerého nadbytečného materiálu.

Nalézt do poloviny roku 2012 využití pro Centrum biologické ochrany Těchonín (společné užívání centra s dalšími ministerstvy a organizacemi, které jsou zapojeny do bezpečnostního systému ČR, nebo v rámci mezinárodní spolupráce), nebo jeho provoz zastavit.

Řídit rozvoj ostatních schopností podle následujících priorit:

- zajistit efektivní podporu a podmínky pro přijetí spojeneckých sil na území ČR (HNS) a kybernetickou obranu;
- zvyšovat interoperabilitu, nasaditelnost a udržitelnost sil podle standardů NATO;
- preferovat materiál a techniku s největší pravděpodobností nasazení v operacích v příštích pěti letech a dosahovat vysokou přidanou hodnotu, například specializací na ochranu proti zbraním hromadného ničení (OPZHN);
- zajistit naplnění minimálních vojenských požadavků na ochranu vzdušného prostoru ČR a
- zachovat prostředky pro podporu integrovanému záchrannému systému (IZS).

Rozvíjet konkrétní projekty a schopnosti:

- plnění úkolů v aliančním integrovaném informačním prostředí (*Network Enabled Capability*, NEC);
- budování integrovaného systému vojskového zpravodajství, sledování, průzkumu, zaměřování a ničení cílů;
- dokončení projektu Voják 21. století a
- zvýšení ochrany nasazených vojsk posílením kapacit likvidace nevybuchlé munice a ochrany proti nástražným výbušným zařízením.

Investovat do výzkumu, vývoje a inovací. Preferovat projekty přímé podpory potřebných schopností ozbrojených sil. Dosahovat co nejvyšší míru aplikace výsledků. Soustředit se na perspektivní oblasti, např. bezobslužné a robotické prostředky, kybernetické systémy a aplikace s důrazem na kybernetickou bezpečnost či výzkum a vývoj v oblasti OPZHN. Podporovat spolupráci v rámci vojenského obranného a civilního bezpečnostního výzkumu.

Vyhledávat možnosti sdílení, propojování či společného rozvoje vojenských schopností se spojenci v NATO a EU.

V oblasti **akvizic a hospodaření s majetkem**:

Zavést akviziční systém založený na transparentním a adresném, cílově orientovaném plánování.

Vymezit dělbu odpovědnosti tak, že za jednotlivé kroky či fáze akvizičního procesu odpovídají konkrétní osoby. Striktně oddělit role uživatele (manažera konkrétního cíle), majetkového hospodáře (osoby zodpovědné za určitou skupinu majetku), ekonomů a nákupčích.

Preferovat přímé nákupy hotových výrobků v otevřeném výběrovém řízení. Provádět průzkum trhu bez prostředníků, přímo u výrobců. Brát vždy v úvahu náklady na celý životní cyklus výrobku. Kontrolovat proces nezávislým, technickým a právním dohledem.

Vytvořit Národní úřad pro vyzbrojování jako centrum nákupu a projektového řízení zbrojních akvizic.

Maximálně využívat služeb akviziční Agentury NATO pro údržbu a zásobování (*NATO Maintenance and Supply Agency, NAMSA*).

Redukovat majetek vlastněný Ministerstvem obrany přehodnocením dislokace vojenských útvarů a zařízení a provést revizi bytové a ubytovací politiky, a to s ohledem na potřeby ozbrojených sil a ekonomické možnosti ministerstva. Řízeně vyřazovat nepotřebný movitý majetek a výnosy z jeho prodeje reinvestovat do rozvoje ozbrojených sil.

Snížit rozsah a počet vojenských výcvikových prostorů tak, aby odpovídal potřebám Armády České republiky.

Docílit vyrovnaného hospodaření vojenských nemocnic a dalších zdravotnických zařízení prostřednictvím jejich restrukturalizace.

Vést k větší samostatnosti a konkurenceschopnosti státní podniky zřizované Ministerstvem obrany. Koordinovat využití jejich kapacit v kontextu kapacit českého obranného průmyslu. Podporovat jejich uplatnění v mezinárodních projektech.

V oblasti **kontroly**:

Vybudovat konsolidovaný kontrolní systém Ministerstva obrany založený na třech pilířích: kontrole prováděné vedoucími zaměstnanci, kontrole prováděné odbornými kontrolními orgány a hodnocení efektivity procesů prováděné interním auditem. Jednotlivé kontrolní orgány mezi sebou sdílejí informace.

Vytvořit antikorupční program založený na principech etického kodexu a otevřenosti vůči veřejnosti.

Soustředit se na mapování konkrétních rizik, na nastavení kontinuálních kontrol, na monitorování nestandardních transakcí a na vyvozování osobní odpovědnosti v případě porušování předpisů.

Průběžně aktualizovat metodiku kontrolních procesů na základě zpětné vazby a systematického vyhodnocování zkušeností.

V oblasti **organizace**:

Zavést nový organizační model vycházející z analýzy procesů a funkcí jak civilní části Ministerstva obrany, tak Generálního štábu AČR, přičemž ministerstvo je strategický, koncepční, normotvorný a správní orgán s minimem působnosti výkonného charakteru.

V maximální možné míře odlehčit Generálnímu štábu AČR od správních a jiných činností, které přímo nesouvisejí s jeho hlavním úkolem zabezpečovat velení Armádě České republiky.

Převést řídicí činnosti vykonávané Velitelstvím společných sil a Velitelstvím sil podpory na věcně příslušné organizační útvary Generálního štábu AČR, nebo na nově vzniklé Velitelství pozemních a vzdušných sil.

Centralizovat a přesunout činnosti výkonného charakteru, které přímo nesouvisejí s činnostmi koncepčními nebo správními, z jednotlivých organizačních útvarů Ministerstva obrany na podřízené organizace, jež průřezově zajišťují obsluhu pokud možno všech složek Ministerstva obrany.

Realizace Bílé knihy

Tento dokument vyjadřuje představu rozvoje sektoru Ministerstva obrany v příštích deseti letech. Vzhledem ke stavu financí Ministerstva obrany je nutné začít realizovat navrhovaná opatření co nejdříve. Kupříkladu činnosti spojené s přechodem na cílově orientované plánování, se zaváděním nového systému personálního řízení nebo prioritizací investic a akvizičních projektů již probíhají. Klíčovým obdobím implementace *Bílé knihy* bude rok 2012. Řada činností s ní spojených však tento horizont překročí. Implementaci bude průběžně kontrolovat k tomuto účelu zřízená Rada ministra obrany pro plánování. Nejpozději do pěti let od vydání *Bílé knihy* doporučujeme provést souhrnnou inventuru a vyhodnocení jejího plnění a v případě nutnosti dokument aktualizovat.

1919–1989

FRANCIE – PŘÍSAHA LEGIONÁŘŮ V DARNEY
ČESKOSLOVENSKO – MOBILIZACE 1938
VELKÁ BRITÁNIE – 311. (CZECH) SQN. RAF
SLOVENSKO – SLOVENSKÉ NÁRODNÍ POVSTÁNÍ
PROTEKTORÁT – PRAŽSKÉ POVSTÁNÍ
PRAŽSKÉ JARO 1968
VÝCVIK ČESKOSLOVENSKÉ LIDOVÉ ARMÁDY

Tradice ozbrojených sil České republiky

V některých zahraničních armádách panuje pravidlo, že se při slavnostním nástupu vojenské jednotky připomíná její historie – úspěchy, ale i prohry. Přispívá to k posílení profesionální hrdosti vojáka a morálky útvaru, ale i širší občanské odpovědnosti za obranu státu. Také současné ozbrojené síly České republiky navazují ve svém poslání na starší i mladší historické tradice, především však na ty, které jsou spjaté s našimi dějinami posledních přibližně sta let.

Moderní český stát vznikl v době první světové války s aktivním přispěním desítek tisíc českých vojáků v řadách československých legií v Rusku, Francii, Itálii a na Balkáně. Diplomatické aktivity Tomáše G. Masaryka a jeho spolupracovníků v hlavních městech Dohody nakonec slavily úspěch do značné míry právě díky bojovým zásluhám legionářů na několika frontách světového konfliktu.

Zapojení československých legií do bojů proti Rakousko-Uhersku a Německu, byť ze strategického hlediska spíše okrajové, představovalo významnou politickou a symbolickou podporu Masarykovu úsilí o prosazení československé nezávislosti. Zároveň je nepochybné, že bitvy u Zborova, Bachmače, Terronu, Doss Alto, na Piavě a jinde prokázaly obdivuhodné hrdinství, obětavost, spolehlivost a vojenské umění legionářů a staly se vzorem pro generace československých vojáků hlásících se k demokratickým hodnotám Masarykova státu.

Působení československých legií na východní frontě, jejich následné zapojení do ruské občanské války v boji proti bolševikům, ovládnutí transsibiřské magistrály a nakonec cesta šedesáti tisíců vojáků kolem světa domů do nového Československa patří k velkolepým příběhům vojenských dějin dvacátého století.

Po návratu do vlasti se legionáři stali páteří nově budovaných československých ozbrojených sil a legionářská tradice zdrojem hrdosti vojáků i občanů meziválečné republiky. Zakladatelé československého státu v čele s prezidentem Masarykem nebyli pacifisty. Naopak uznávali, že pro obranu hodnot, které vyznávali, je silná a věrohodná armáda nutností a že mohou nastat situace, kdy je z morálního i praktického hlediska použití síly lepší volbou než rezignace.

Československá armáda byla během meziválečného dvacetiletí moderní a dobře vyzbrojená. Ve druhé polovině 30. let se v rámci programu modernizace výzbroje a obranného systému zrodily ozbrojené síly vyznačující se výjimečným vlasteneckým odhodláním k obraně země a na dnešní poměry obrovskými početními stavy připravenými vést pružnou manévrovou obranu s využitím jedinečného systému pohraničního opevnění a poprvé i mechanizovaných vojsk. Jak ukázala jarní i podzimní mobilizace v roce 1938, armáda byla připravena.

Ačkoli je mnichovská dohoda jedním z nejtemnějších okamžiků v dějinách našich ozbrojených sil, v jistém smyslu představuje také vrcholný příklad jejich věrnosti demokratickému ústavnímu systému. Navzdory výborně zvládnuté mobilizaci a odhodlání bojovat se armáda podřídila rozhodnutí politického vedení země a i v tak vypjaté situaci respektovala princip civilního řízení.

Druhá světová válka, ve které získaly bojové zkušenosti desetitisíce československých dobrovolníků, často příslušníků předmnichovské armády, pak představuje další bohatý zdroj pozitivních příkladů pro dnešní české ozbrojené síly. Už jen samotný tajný odchod z vlasti s cílem připojit se ke Spojencům válčícím proti nacistickému Německu byl aktem odvahy a odhodlání.

Českoslovenští letci zasáhli již do bitvy o Francii, ale symbolickým vrcholem jejich válečného angažmá byla účast v bitvě o Británii. Zařadili se tím, slovy Winstona Churchilla, mezi tu „hrstku, které tolik lidí vděčí za tak mnoho“. V řadách Britského královského letectva pak až do konce druhé světové války sloužily tisíce československých letců a příslušníků pozemního personálu. Stovky z nich své odhodlání zaplatily životem.

Do bojů druhé světové války se zapojily rovněž československé pozemní jednotky. Na severoafrické frontě se vyznamenal 11. pěší prapor – Východní při obraně přístavu Tobruk proti přesile německých a italských obléhatelů. Československá samostatná obrněná brigáda se v závěrečné fázi války účastnila osvobozování západní Evropy, včetně obléhání přístavu Dunkerque. Desítky tisíc vojáků 1. československého armádního sboru se s obrovskými ztrátami účastnily těžkých bojů na východní frontě a vyznamenaly se v řadě bitev od Sokolova až po Duklu a následně i na území osvobozovaného Československa.

Důstojníci a vojáci předmnichovské armády hráli klíčovou úlohu také v domácím odboji. Na začátku války byla nejvýznamnější odbojovou organizací Obrana národa, tvořená podzemními strukturami bývalých československých ozbrojených sil. Po celý zbytek války pak vojáci patřili k nejaktivnějším odbojářům. Domácí odboj byl podporován československou exilovou vládou v Londýně, která do okupované vlasti vyslala řadu speciálně

vycvičených paradesantních skupin. Jejich nejvýznamnějším činem byl úspěšný atentát na Reinharda Heydricha.

Poválečná iluze návratu k hodnotám první republiky netrvala dlouho. Po převzetí moci komunistickou stranou v roce 1948 byla československá armáda přestavěna podle sovětských armádních řádů a stala se jednou z opor nového totalitního systému. Mnoho válečných hrdinů, zejména těch, kteří bojovali na západních frontách, bylo uvězněno. Jiným se podařilo emigrovat. K plnému uznání jejich odvahy a zásluh mohlo dojít až po roce 1989.

Nicméně ani dvacet let trvající komunistická indoktrinace nezabránila tomu, aby někteří vojáci z povolání nepodpořili demokratizační snahy konce šedesátých let. Mnozí pak odmítli souhlasit s okupací Československa státy Varšavské smlouvy v roce 1968 a museli armádu opustit.

Po pádu komunistického režimu stál sektor obrany před potřebou radikální transformace. Jednalo se o úkol krajně obtížný, protože v sobě propojoval souběžnou reformu dvou různých oblastí. Jednak bylo nutné armádu začlenit do nové demokratické společnosti, zajistit její loajalitu k demokratickým hodnotám a politickému systému země a podříditi ji fungujícímu civilnímu řízení a demokratické kontrole. Zároveň s tím musela s ohledem na hluboké změny v bezpečnostním prostředí proběhnout modernizace českých ozbrojených sil – jejich rozsahu, struktury, schopností, způsobu velení, řízení a výcviku, výzbroje a personální práce.

Modernizace, spočívající v přijetí západních postupů a standardů, byla z velké části motivována také zásadním obratem v zahraničněpolitické orientaci ČR. Hlavním cílem se stalo co nejrychlejší a nejúplnější začlenění do politických, ekonomických, bezpečnostních a vojenských struktur Západu. Česká republika se měla stát rovnoprávnou součástí západního bezpečnostního a politického společenství, užívat jeho bezpečnostních záruk a sama na oplátku přispívat k bezpečnosti celého euroatlantického prostoru. Klíčovým krokem na cestě k tomuto cíli byl náš vstup do NATO v roce 1999 a do EU v roce 2004.

Česká republika má dnes díky členství v NATO nejspolehlivější bezpečnostní garance ve své historii. Abychom však mohli i nadále na záruky kolektivní obrany spoléhat a čerpat tak výhody aliančního členství, musíme sami adekvátně přispívat k obranné solidaritě mezi spojenci. Vstup do Aliance proto nezbavil Českou republiku odpovědnosti za vlastní obranu, ale přenesl ji o řád výše. Přinesl trvalou nutnost posilovat naši reputaci spolehlivého spojence a férového přispěvatele ke kolektivnímu bezpečnostnímu úsilí Aliance.

Současné profesionální české ozbrojené síly získaly řadu ocenění ze strany spojenců a v některých svých schopnostech patří v rámci NATO k nejlepším. Už mají své nové

hrdiny a své nové veterány a díky tomu i své novodobé tradice. Důstojně tak navazují na dědictví těch, kteří se podíleli na obraně země či obnově její nezávislosti před nimi.

Od roku 1989 působily ozbrojené síly ČR v řadě mezinárodních operací a podílejí se na stabilizaci rizikových zemí a regionů. První bojové zkušenosti získala naše protichemická jednotka ve válce v Zálivu v roce 1991. Následovala účast českých ozbrojených sil v misích na Balkáně (Chorvatsko, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Makedonie), v Africe (Demokratická republika Kongo, Eritrea, Libérie, Mosambik, Sierra Leone a Čad), Středním východě (Kuvajt, Irák) a v Afghánistánu. Všude si jejich příslušníci vysloužili uznání ze strany spojenců a partnerů.

Díky úspěšnému působení v zahraničních misích a také díky svému podstatnému příspěvku k záchraně životů a majetku během živelních katastrof na území ČR (především povodní) získala česká armáda v posledních letech značnou důvěru veřejnosti.

Ozbrojeným silám dlouhodobě důvěřují přibližně dvě třetiny českých občanů a patří tak mezi nejrespektovanější instituce státu. Příslušníkům a příslušnicím AČR to dává jasně najevo, že jejich služba má smysl. A smyslem *Bílé knihy* je pomoci českým ozbrojeným silám k tomu, aby si i v následujících letech udržely vysokou důvěru veřejnosti a spojenců a rozvíjely své schopnosti ve prospěch obrany vlasti a hodnot demokracie, v duchu svých nejlepších tradic.

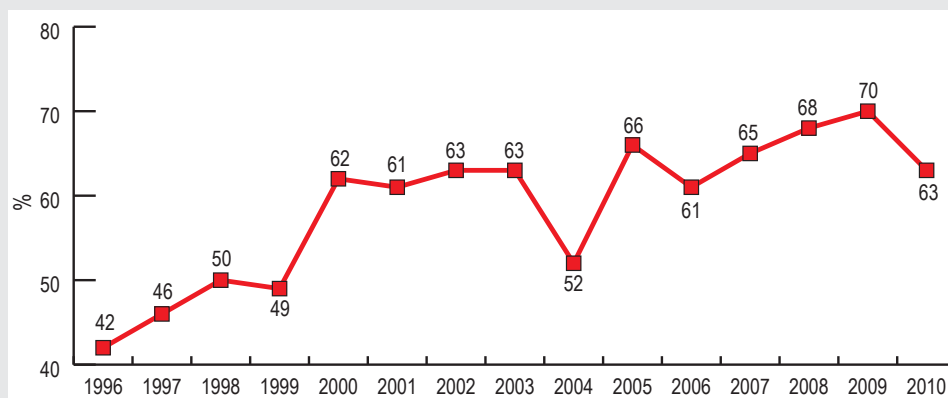
Východiska

Přístup vlády České republiky k zajištění obrany

- 1.1 *Bílá kniha* je vyjádřením úsilí vlády České republiky o dlouhodobou stabilizaci koncepčního zadání pro oblast v působnosti Ministerstva obrany, stanovení priorit jeho funkcí a k nim příslušných organizačních složek, zefektivnění činností a použití ozbrojených sil, přípravy, výcviku a vzdělávání personálu, vymezení principů obranného plánování, zajištění předvídatelného rozpočtového rámce a zefektivnění zapojení ostatních ministerstev do zajišťování obrany státu.
- 1.2 Cílem je definovat a systémově provázat opatření a postupy, které povedou k naplnění transformačních cílů zformulovaných převážně v předchozích koncepčních dokumentech. Poskytuje programový rámec pro optimalizaci struktur a procesů v oblastech v odpovědnosti Ministerstva obrany České republiky, jíž dosud bránily různé politické, ekonomické a organizační překážky.
- 1.3 K zajištění budoucí kontinuity v naplňování závěrů a doporučení *Bílé knihy* je nutné dosáhnout souladu demokratických sil v České republice v otázkách obrany. Cílem otevřeného a konsenzuálního postupu při vytváření tohoto dokumentu bylo pomoci takový soulad založit.
- 1.4 Jednou z nezbytných podmínek dlouhodobé udržitelnosti systematického a plánovatelného rozvoje Ministerstva obrany České republiky a jeho součástí je předvídatelný rozpočtový rámec. *Bílá kniha* formuluje jeho základní parametry.

- 1.5 *Bílá kniha* reaguje na dynamické proměny bezpečnostního prostředí v poslední dekádě a využívá zkušeností ozbrojených sil České republiky¹ (OS ČR) z nasazování v zahraničí, z jejich působení při živelních pohromách v České republice a z výcviku a aktivit s partnery ze Severoatlantické aliance a Evropské unie.
- 1.6 *Bílá kniha* vychází z řady koncepčních dokumentů² a programového prohlášení vlády. Základními východisky pro zajištění obrany ČR je aktivní účast v systému kolektivní obrany Severoatlantické aliance (NATO) a silná transatlantická vazba, rozvoj schopností v rámci Evropské unie (EU) pro zvládání krizí a spolupráce s partnerskými zeměmi. Specifickým požadavkem je podpora civilních orgánů v krizových situacích nevojenského charakteru a nutnost prohlubovat součinnost Armády ČR s prvky integrovaného záchranného systému ČR (IZS) a v rámci zákonem stanovených podmínek s Policií ČR při zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti.
- 1.7 Česká republika je organickou součástí společenství demokratických zemí sdružených v NATO a EU. *Bílá kniha* proto bere v úvahu základní koncepční dokumenty těchto organizací, zejména novou *Strategickou koncepci NATO* (2010). Je zároveň zprávou spojencům a partnerům o tom, jak bude Česká republika pokračovat v plnění svých závazků.

Vývoj důvěry v Armádu ČR v letech 1996 až 2010

Pramen: MO ČR (kontinuální průzkum veřejného mínění Armáda a společnost)

¹ Ozbrojené síly České republiky jsou pro účely *Bílé knihy o obraně* chápány odlišně, než jak jsou vymezeny zákonem č. 219/1999 Sb., *o ozbrojených silách České republiky*, a rozumí se jimi Armáda České republiky (AČR), Vojenská policie, Vojenské zpravodajství, Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.

² Jde například o *Bezpečnostní strategii ČR* (2011), *Strategickou koncepci NATO* (2010), *Transformaci resortu Ministerstva obrany České republiky* (2007), *Vojenskou strategii České republiky* (2008), *Dlouhodobou vizi resortu Ministerstva obrany* (2008).

Vývoj velikosti ozbrojených sil a počet hlavních druhů vojenské techniky ve střední Evropě v letech 1999 a 2011

Pro Českou republiku se střední Evropa stala nejbezpečnějším místem v novodobé historii českého národa. Redukce vojenských kapacit v okolních zemích a příslušnost těchto zemí a ČR k NATO nebo EU minimalizuje možnost případného vzájemného vojenského konfliktu.

	limit	957	1 367	954	50	230	93 333
	1999	938	1 219	754	34	114	58 193
	2011	166	494	244	25	38	33 549
	limit	4 069	3 281	2 445	280	900	345 000
	1999	3 096	2 480	2 056	204	534	273 535
	2011	1 048	2 050	734	153	301	205 517
	limit	1 730	2 150	1 610	130	460	234 000
	1999	1 675	1 437	1 580	104	298	210 555
	2011	900	1 492	1 048	84	118	118 326
	limit	478	683	383	40	100	46 667
	1999	478	683	383	19	94	44 880
	2011	69	352	122	15	23	15 805
	limit	835	1 700	840	108	180	100 000
	1999	807	1 332	839	59	136	43 743
	2011	155	599	30	23	50	21 106
	limit	–	–	–	–	–	–
	1999	283	563	563	–	24	61 948
	2011	114	569	368	–	15	43 073

Poznámky: Počty zbraní jsou skutečné počty v ozbrojených silách bez ohledu na určení, bojeschopnost, uložení apod. vykazované k 1. 1. tak, jak odpovídají definici podle Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (KOSE) a Vídeňského dokumentu.
Počty uváděné pro Rakousko jsou podle Vídeňského dokumentu z roku 1999, který nestanoví limit.
Počty osob zahrnují vojáky i občanské zaměstnance a vycházejí z plánovaných tabulkových míst.

Pramen: MO ČR

Civilní řízení a demokratická kontrola

- 1.8 Česká republika důsledně uplatňuje principy civilního řízení a demokratické kontroly ozbrojených sil, tak jak jsou normativně zakotveny v Ústavě České republiky a dalších právních předpisech a funkčně rozděleny mezi jednotlivé pilíře státní moci. *Bílá kniha* z těchto principů vychází a zároveň respektuje dělbu rozhodovací odpovědnosti a pravomoci mezi civilní a vojenskou částí.
- 1.9 Otázky obrany, a to včetně způsobu vynakládání zdrojů z veřejných prostředků k jejímu zajištění, stejně jako problematika postavení ozbrojených sil ve společnosti, jsou záležitostmi všech občanů. *Bílá kniha* v tomto ohledu podporuje informační otevřenost Ministerstva obrany a ozbrojených sil.

Vymezení obsahu a odpovědnosti za obranu

- 1.10 Hlavním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně suverenity a územní celistvosti ČR a bránit ji před vnějším napadením. Mohou být nasazeny i při záchranných pracích, k likvidaci následků živelních katastrof a v mezinárodních operacích na prosazení, podporu a udržení míru a záchranných a humanitárních akcích.
- 1.11 Zajištění úplné a všestranné obrany území ČR je možné pouze v rámci sdílené odpovědnosti a vzájemné pomoci v systému kolektivní obrany NATO. S členstvím v tomto systému Česká republika převzala příslušný díl odpovědnosti za bezpečnost a obranu svých spojenců, stejně jako spojenci přebírají část odpovědnosti za obranu České republiky. Členství v mezinárodních organizacích však z České republiky nesnímá její prvotní odpovědnost za vlastní obranu.
- 1.12 Pro zajištění obrany a bezpečnosti České republiky je též významné členství v Evropské unii. ČR podporuje vytváření vojenských schopností EU, a to v souladu s budováním schopností NATO.
- 1.13 Odpovědnost za obranu České republiky má vláda. Zajišťuje ji prostřednictvím ozbrojených sil. V širším smyslu mají tuto odpovědnost další instituce státní správy a samosprávy a všichni občané.

Politicko-vojenské ambice

- 1.14 Politicko-vojenské ambice České republiky, které byly popsány v dokumentech *Transformace resortu Ministerstva obrany České republiky* (2007) a *Vojenská*

strategie ČR (2008), zůstávají základní politickou směrnicí rozvoje vojenských schopností.

- 1.15 Ozbrojené síly jsou mimo území ČR nasazovány pouze v souladu s ústavním pořádkem a příslušnými zákony ČR a v souladu s principy Charty Organizace spojených národů (OSN). Nasazení probíhá v rámci širšího úsilí mezinárodního společenství a v celém spektru operací vedených NATO, EU, OSN nebo *ad hoc* koalicemi.
- 1.16 Pro kolektivní obranu v souladu s článkem 5 Severoatlantické smlouvy poskytne ČR pozemní a vzdušné síly ze souboru sil předurčených v rámci obranného plánování NATO, jejichž hlavní částí je brigádní úkolové uskupení na bázi mechanizované brigády středního typu. Při ozbrojeném konfliktu takového rozsahu, kdy bude ohrožena svrchovanost a územní celistvost ČR, budou nasazeny všechny síly a prostředky profesionálních ozbrojených sil včetně využití všeobecné branné povinnosti.

Závazky České republiky k NATO, EU a OSN

Kategorie	NATO	EU	OSN
Plánování sil	NATO Force Goals	EU Requirements Catalogue	
	NATO Capability Statements	EU Reference Units	
	NATO Defence Planning Capability Survey (DPCS)	EU Headline Goal Questionnaire (HGQ)	
Pohotovostní uskupení	Generování sil do NRF (Long Term Rotation Plan)	Generování sil pro EU Battle Group	Generování sil pro UNSAS
Jiné závazky	Využitelnost sil (usability)		

- 1.17 Při vojenských operacích mimo článek 5 Severoatlantické smlouvy:
- a) mohou ozbrojené síly ČR postupně nebo souběžně plnit úkoly spojené s vedením bojové činnosti i úkoly humanitární a pomáhat při postkonfliktní stabilizaci a obnově země;
 - b) je ČR schopna se souběžně účastnit těmito uskupeními³:
 - i. brigádním úkolovým uskupením po dobu šesti měsíců bez rotace,
 - ii. praporním úkolovým uskupením s rotací po šesti měsících. V rámci nasazení praporního úkolového uskupení jsou ozbrojené síly schopny až na jeden rok poskytnout velitelství pro mnohonárodní brigádní úkolové uskupení⁴,

³ Uvedená uskupení mohou být kromě jednotek a útvarů pozemních sil tvořena i jednotkami a útvary vzdušných sil nebo jednotkami bojové podpory nebo bojového zabezpečení. V tomto případě může být délka jejich nasazení kratší nebo může být omezena schopnost jejich rotace.

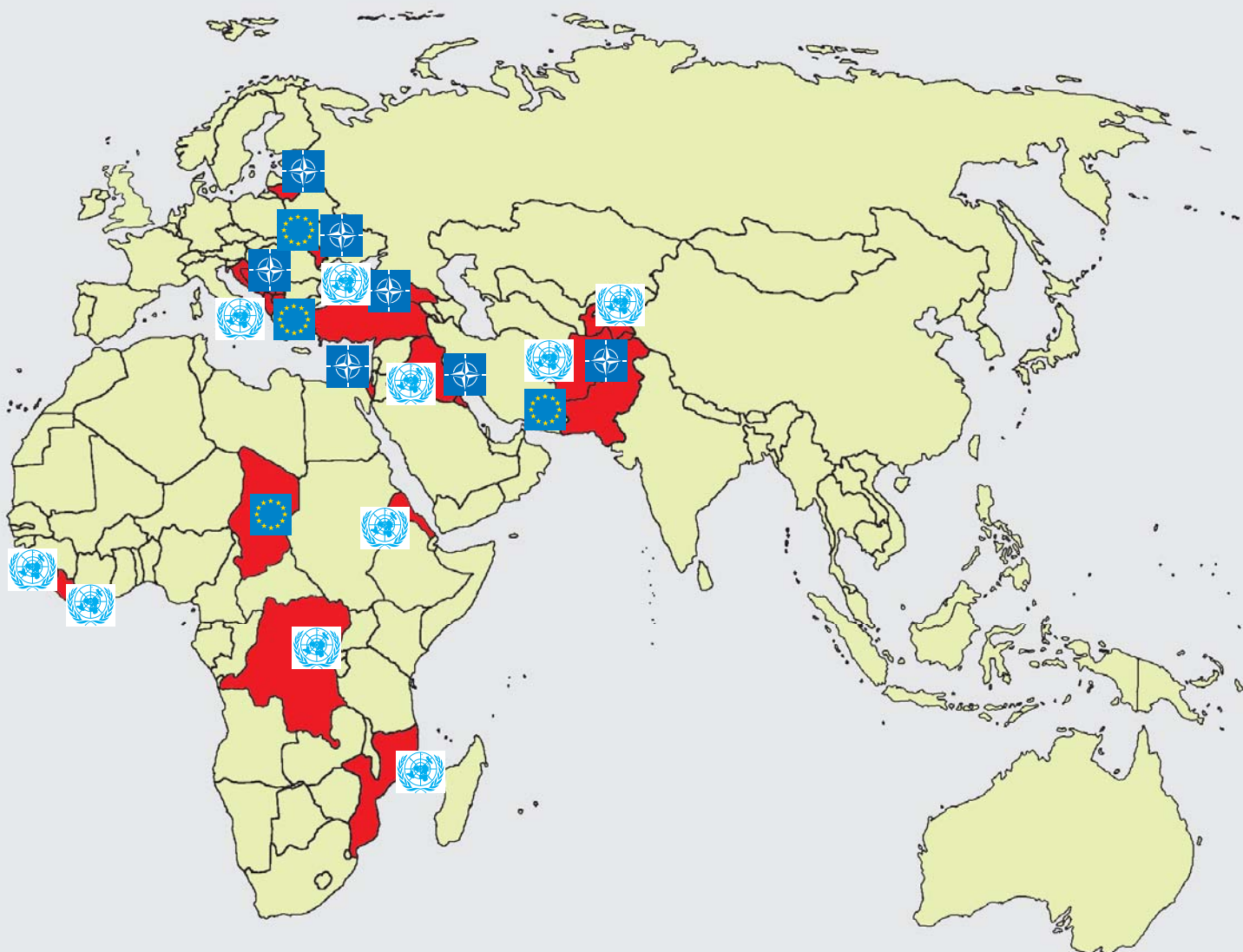
⁴ Velitelství pro mnohonárodní brigádní úkolové uskupení lze poskytnout pouze tehdy, pokud nebude nasazeno brigádní úkolové uskupení podle bodu i.

- iii. rotním úkolovým uskupením s rotací po šesti měsících,
 - iv. v období, kdy nebude nasazeno brigádní úkolové uskupení, uskupeními do hodnoty praporu určenými do pohotovosti v rámci sil rychlé reakce NATO (*NATO Response Force*, NRF) nebo EU (*Battle Group*, BG);
- c) je ČR schopna přispívat i speciálními uskupeními nebo skupinami odborníků, a to například speciálními jednotkami a odřady, nebo expertními týmy v oblasti výcviku a poradenství či skupinami vojáků do mezinárodních štábů a pozorovatelských misí.
- 1.18 K podpoře civilních orgánů v krizových situacích nevojenského charakteru:
- a) na území ČR jsou ozbrojené síly připraveny na podporu IZS nebo Policie ČR poskytnout v nezbytném rozsahu a podle dostupnosti síly a prostředky, které mohou být dále posíleny jednotkami aktivní zálohy. V principu jsou ve prospěch IZS nebo Policie ČR využitelné všechny síly a prostředky ozbrojených sil;
 - b) mimo území ČR jsou ozbrojené síly schopny poskytnout na podporu civilních orgánů a organizací síly a prostředky podle okamžitých možností.
- 1.19 *Bílá kniha* předpokládá zvyšování procenta nasaditelných a udržitelných sil v souladu s doporučeními NATO. Posilování nasaditelnosti ozbrojených sil podle aliančních norem přináší zvýšení jejich kvality, výkonu a součinnosti se spojenci, a to jak v operacích kolektivní obrany podle čl. 5 Severoatlantické smlouvy, tak pro mezinárodní operace k zvládání krizí v zahraničí.

Legislativní rámec

- 1.20 Zajištění obrany České republiky se řídí platnými právními předpisy, především *Ústavou České republiky*; ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*; zákonem č. 219/1999 Sb., *o ozbrojených silách České republiky*; zákonem č. 221/1999 Sb., *o vojácích z povolání*; zákonem č. 222/1999 Sb., *o zajišťování obrany České republiky*; zákonem č. 585/2004 Sb., *o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)*.
- 1.21 Uvedení *Bílé knihy* v život bude vyžadovat změny některých ustanovení těchto a dalších zákonných norem, stejně jako podzákonných právních předpisů (nařízení) a vnitřních právních předpisů.
- 1.22 *Bílá kniha* je výhledem na příštích deset let. Do pěti let, tedy nejpozději v roce 2016, by ovšem mělo dojít ke zhodnocení úspěšnosti zavedení jejích doporučení do praxe. V případě potřeby by měla být též aktualizována.

Místa nasazení československých a českých vojáků v zahraničí v letech 1990 až 2011

Afghánistán, Albánie a Turecko, Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Irák, Kosovo, Kuvajť, Litva, Makedonie, Pákistán, Sinajský poloostrov, země bývalé Jugoslávie

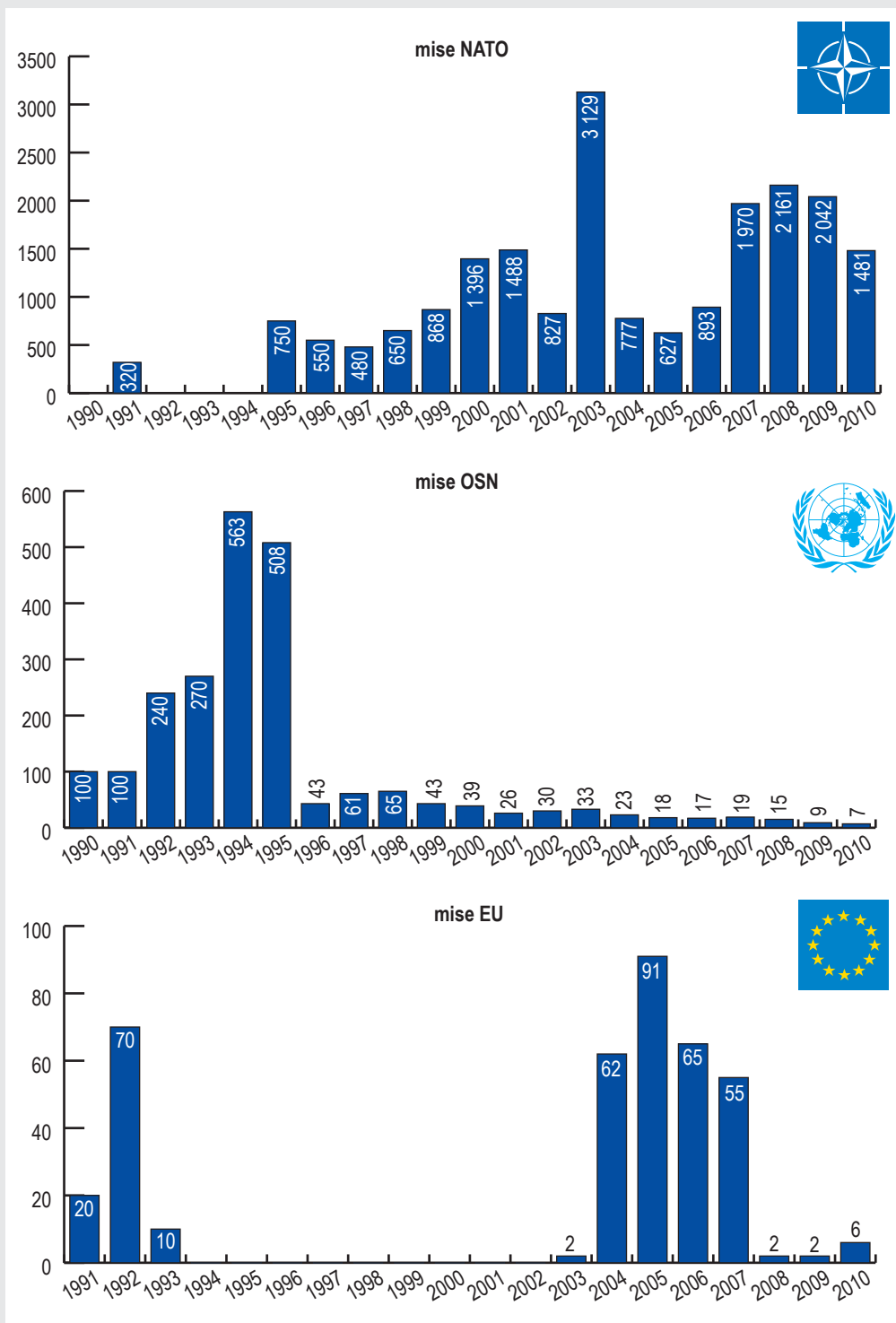
Afghánistán, Albánie, Bosna a Hercegovina, Čečensko, Demokratická republika Kongo, Eritrea, Gruzie, Chorvatsko, Irák, Kosovo, Kuvajť, Libérie, Makedonie, Moldavsko, Mosambik, Náhorní Karabach, Sierra Leone, Tádžikistán, země bývalé Jugoslávie

Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Čad, Makedonie, země bývalé Jugoslávie

Pramen: MO ČR

Českoslovenští a čeští vojáci nasazení v zahraničí v letech 1990 až 2010

Česká republika nikdy nebyla izolovaným ostrůvkem, ale vždy se aktivně zapojovala do systému mezinárodní bezpečnosti a přispívala k jeho stabilitě prostřednictvím nasazení vojáků v zahraničí.

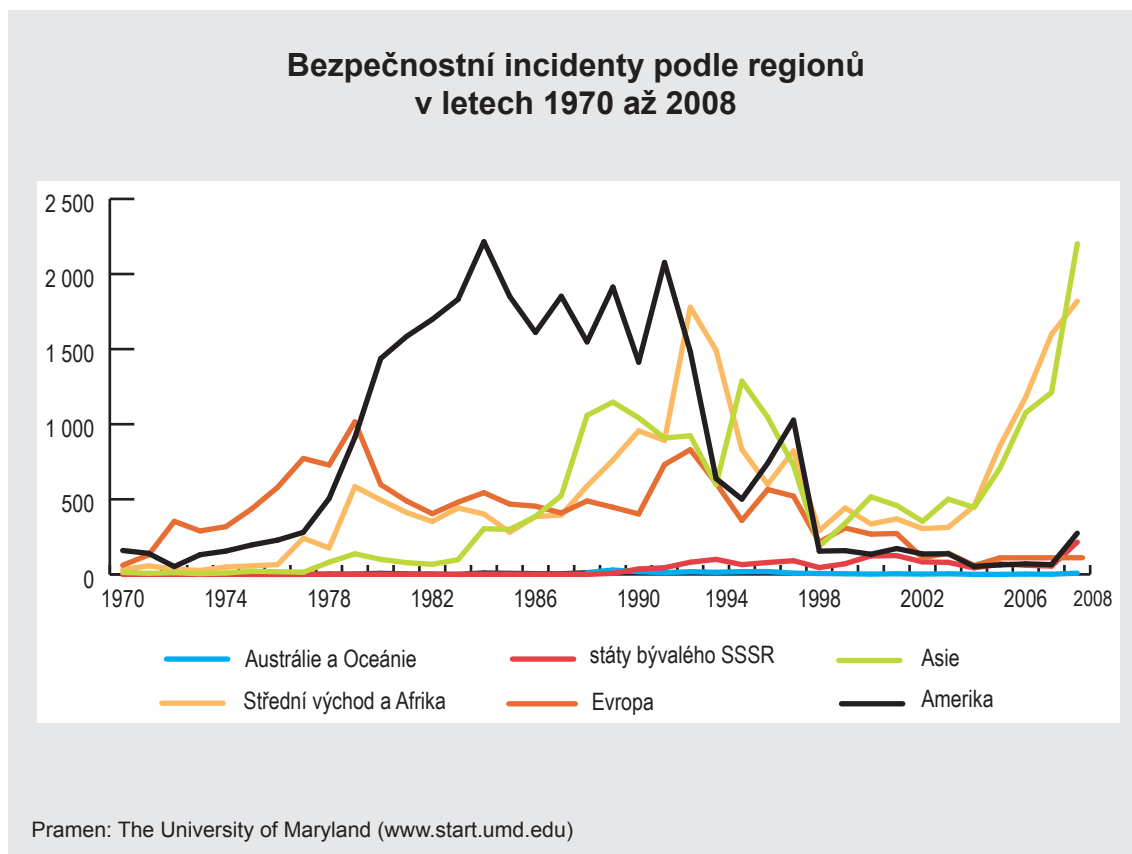
Strategické prostředí

Základní charakteristika

- 2.1 Prostředí ovlivňující bezpečnost České republiky je komplexní, mnohvrstevné a proměnlivé. I v dlouhodobém výhledu bude charakterizováno vysokou dynamikou změn, rostoucí různorodostí aktérů a stále složitější provázaností bezpečnostních trendů a faktorů. Hrozby, rizika a jejich zdroje jsou mnohdy obtížně lokalizovatelné a nyní mají převážně nestátní a nadnárodní charakter. To vše přispívá k dalšímu stírání rozdílů mezi vnitřní a vnější bezpečností státu. Mnohé konkrétní hrozby a jejich dopady jsou obtížně předvídatelné.
- 2.2 Uvedené charakteristiky vyžadují široký přístup k obraně a bezpečnosti, kombinující vojenské i nevojenské nástroje a metody. Jejich uplatnění je nutné jak při prevenci vznikajících problémů, tak při jejich řešení, přerostou-li do hrozby či konfliktu.
- 2.3 V euroatlantickém prostoru převažují hrozby spojené s využitím nekonvenčních prostředků nad hrozbami konvenčními. Pravděpodobnost ohrožení území ČR masivním vojenským útokem je v předvídatelné budoucnosti nízká. Základní garancí tohoto příznivého stavu je členství České republiky v NATO, EU a její dobré vztahy se sousedními zeměmi.
- 2.4 Se stabilitou bezpečnostních vztahů v euroatlantickém prostoru kontrastuje nárůst komplexních bezpečnostních problémů spojených s některými trendy v globálním prostředí. Posiluje se potenciál asymetrických hrozeb a zvyšuje se možnost šíření bezpečnostních rizik i z relativně vzdálených oblastí, kde probíhají

místní či regionální konflikty. Nelze vyloučit nárůst dopadů těchto trendů na bezpečnost ČR a jejích spojenců.

- 2.5 Geograficky vzdálené události a procesy mohou ohrozit bezpečnost České republiky. Souběžně působící faktory, které samy o sobě nezakládají hrozbu, mohou společně způsobit nestabilitu, přispět ke vzniku konfliktů a snazšímu geografickému šíření hrozeb.

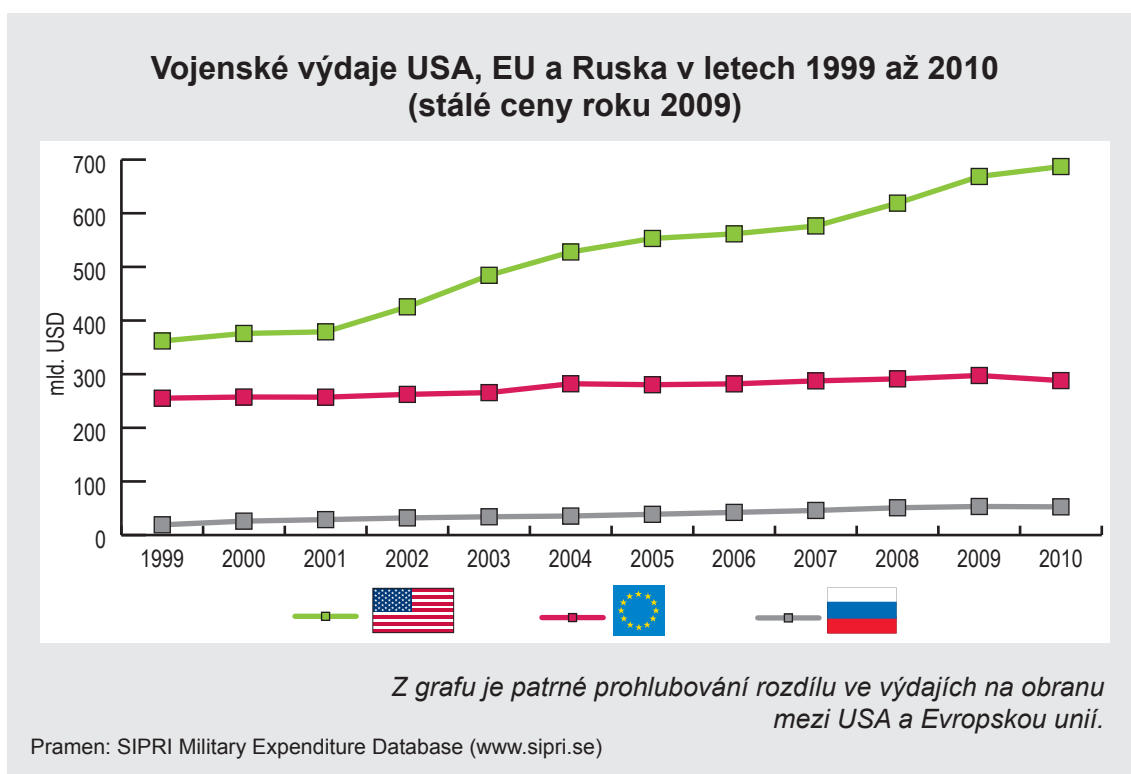
- 2.6 K nejvýznamnějším procesům s rizikovým či konfliktním potenciálem patří nárůst moci a vojenské síly nových globálních aktérů, slabé a hroučící se státy, posilování nestátních aktérů, oslabování institucí a mechanismů globální a regionální spolupráce, bezpečnostní dopady degradace životního prostředí, geograficky nevyvážený demografický vývoj a vyčerpávání přírodních zdrojů.
- 2.7 Mezi hlavní zdroje hrozeb patří politický radikalismus a jeho projevy, zejména terorismus spojený s vypjatým nacionalismem nebo ideologickým či náboženským fundamentalismem, šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, rostoucí dostupnost a využitelnost civilních technologií pro útočné účely, kybernetické útoky, důsledky regionálních konfliktů a organizovaný zločin. Žádná

z uvedených hrozeb není zcela nová, ale novým momentem je bezprecedentní úroveň jejich vzájemné provázanosti a potenciálu vzájemného posilování.

- 2.8 Ekonomická propojenost a rostoucí závislost vyspělých zemí včetně České republiky na složité komunikační, dopravní a energetické infrastruktuře vytvářejí nové možnosti ohrožení.
- 2.9 Nerovnoměrný ekonomický rozvoj, populační exploze v nestabilních regionech světa, ztráta schopnosti vládních a dalších orgánů v hroutících se státech udržovat veřejný pořádek a snadné šíření radikálních politických myšlenek vytvářejí vhodné prostředí pro působení teroristických a kriminálních sítí a rekrutování jejich členů.
- 2.10 Zhoršování životního prostředí v některých částech světa spojené se ztrátou schopnosti území uživit rychle rostoucí populaci může vyústit v humanitární krizi s přímými dopady na místní, státní i mezinárodní struktury, včetně eskalace politického radikalismu a lokálních ozbrojených konfliktů doprovázených zvýšenými migračními tlaky.
- 2.11 Globální ekonomický a demografický růst klade vysoké nároky na dostupnost přírodních zdrojů a zhoršuje již nyní rizikovou závislost na fosilních palivech. Zvyšuje se důležitost ochrany kritických infrastruktur. Zneužívání pozice výhradního dodavatele strategických surovin některými státy k prosazení politických a bezpečnostních zájmů může postihnout Českou republiku i některé její evropské společenství a partnery.
- 2.12 Strategické prostředí začínají výrazně ovlivňovat ambice států na mocenském vzestupu. Na jedné straně mají tyto země zájem na regionální stabilitě a uplatňování mezinárodních norem. Na straně druhé jsou jejich regionální aspirace spojeny se zvyšováním vojenských výdajů a s růstem vojenských kapacit. Roste také jejich poptávka po klíčových surovinách, s čímž souvisí jejich snaha zvýšit svůj vliv ve strategických oblastech.
- 2.13 Bezpečnostní hrozby a rizika jsou do značné míry spojena se slabými nebo zhroucenými státy. Neschopnost vlád těchto států zajistit vlastní obranu, bezpečnost svých občanů a vládu práva je mnohdy zároveň důsledkem i zdrojem lokálních konfliktů, které mohou negativně ovlivňovat bezpečnost v České republice.

Strategické prostředí začínají výrazně ovlivňovat ambice států na mocenském vzestupu.

- 2.14 Nestátní aktéři využívají možností plynoucích z integrace komunikačních systémů, dopravy a obchodování rychleji a dovedněji než státy a mezinárodní organizace. Snižuje se význam států jako subjektů disponujících monopolem na použití síly a regulátorů klíčových informačních, ekonomických a migračních toků. Roste naopak schopnost nestátních aktérů ohrožovat zájmy států a bezpečnost jejich obyvatel.
- 2.15 V důsledku rozpočtových a sociálních dopadů hospodářské a finanční krize posílily v řadě evropských států tendence upřednostňovat individuální národní zájmy před společnými a uplatňovat prvky ekonomického protekcionismu. Objevují se zárodky renacionalizace obranné politiky, které mohou podkopávat obrannou solidaritu a operační efektivitu NATO a EU.
- 2.16 Pokles investic do obrany v Evropě dále rozšiřuje asymetrii obranné efektivity a vojenských schopností mezi USA a evropskými spojenci a nese v sobě riziko oslabení zájmu USA udržovat silné transatlantické obranné pouto. Zatímco před deseti lety byl podíl USA na celkových obranných výdajích zemí NATO 50 %, dnes je to téměř 75 %.

- 2.17 Stále důležitější roli při zajišťování humanitární pomoci, prevenci konfliktů i řešení jejich následků hrají mezinárodní nevládní organizace. Tam, kde je to účelné, by proto měly být součástí komplexního přístupu k zajišťování bezpečnosti.

Bezpečnostní zájmy ČR

- 2.18 Bezpečnostní zájmy ČR definuje její *Bezpečnostní strategie*. Životním zájmem je zajištění existence, územní celistvosti a politické nezávislosti ČR. Patří sem také zachování všech náležitostí demokratického právního státu a ochrana základních lidských práv a občanských svobod obyvatel. Životní zájmy jsou zajišťovány naplňováním strategických zájmů.
- 2.19 Klíčovou vnitřní strategickou podmínkou životaschopnosti a odolnosti státu vůči bezpečnostním rizikům a hrozbám je mimo jiné i zajištění funkčnosti vnitrostátní kritické infrastruktury a efektivní fungování státních institucí ČR, včetně ozbrojených sil, při prevenci i řešení následků útoků, zvládání dopadů přírodních katastrof, průmyslových havárií nebo epidemií závažných chorob.
- 2.20 Klíčovou vnější strategickou podmínkou bezpečnosti České republiky je politická a hospodářská stabilita prostředí, v němž se nachází. Více než tři čtvrtiny hrubého domácího produktu ČR jsou závislé na exportu a importu. Mimořádná otevřenost české ekonomiky ji činí závislou na vnějším prostředí, a to zejména ve smyslu přístupu na trhy a dostupnosti energetických zdrojů. Vzhledem ke své geopolitické poloze, mocenské váze a charakteru hospodářství dává Česká republika přednost mnohostranným aktivitám v rámci mezinárodních organizací a dalších uskupení států, které podporují mírové řešení konfliktů, principy mezinárodního práva, kolektivní přístup k bezpečnosti a vzájemně výhodnou hospodářskou spolupráci.
- 2.21 Ozbrojené síly České republiky působí jako součást multilaterálního řešení hrozeb euroatlantické bezpečnosti, jejichž zdroje se nacházejí i mimo Evropu.
- 2.22 Působení ozbrojených sil v mnohonárodních operacích NATO nebo EU naplňuje důležité strategické zájmy České republiky. Těmi jsou zajištění solidarity a soudržnosti NATO a EU, zajištění důvěryhodnosti a spolehlivosti České republiky jakožto spojence a poskytování adekvátního příspěvku k posilování bezpečnosti euroatlantického prostoru. Zkušenosti z operací a kvalitativní kritéria, jež musejí ozbrojené síly před vysláním do zahraničí splnit, zvyšují jejich bojeschopnost a efektivitu pro případnou společnou obranu vlastního území ČR.
- 2.23 Rozvoj a průběžná modernizace ozbrojených sil a jejich nasazování v mezinárodních operacích a misích jsou pro Českou republiku jedním ze způsobů, jak se podílet na udržování stability a míru v Evropě. Zároveň tím posiluje záruky kolektivní obrany, společné bezpečnosti, solidarity a vzájemné pomoci garantované členstvím v NATO a EU pro případ vzniku bezprostřední hrozby proti našemu teritoriu a obyvatelstvu.

2.24 Mezi strategické zájmy České republiky, které souvisejí s její obrannou politikou a případným použitím jejích ozbrojených sil, patří zejména:

- bezpečnost a stabilita, a to především v euroatlantickém prostoru;
- prevence a řešení místních a regionálních konfliktů a zmírňování jejich následků;
- zachování globální stabilizační role a zvýšení efektivnosti Organizace spojených národů (OSN);
- posilování soudržnosti, efektivnosti a spolehlivosti NATO a EU a zachování funkční a věrohodné transatlantické vazby;
- budování strategického partnerství mezi NATO a EU, včetně posilování jejich spolupráce při komplementárním rozvíjení obranných a bezpečnostních schopností;
- rozvíjení role Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) v oblasti prevence ozbrojených konfliktů, demokratizace a posilování vzájemné důvěry a bezpečnosti;
- udržení funkčního a transparentního režimu kontroly konvenčního zbrojení v Evropě;
- rozvoj regionální spolupráce v politické, bezpečnostní a hospodářské oblasti;
- zajištění dostupnosti zdrojů strategických surovin;
- podpora mezinárodní stability prostřednictvím aktivní účasti na alianční i unijní politice a programech pro spolupráci s partnerskými zeměmi;
- podpora demokracie, základních svobod a principů právního státu;
- prevence a potlačování politického extremismu a jeho projevů, a to především terorismu, a
- prevence a potlačování hrozeb ovlivňujících bezpečnost ČR a jejích spojenců.

2.25 Mezi zájmy ČR patří také snaha předcházet přerůstání rizikových situací do otevřených konfliktů. Bezpečnostní a obranná politika proto zahrnuje i preventivní diplomacii, opatření k posilování mezinárodní důvěry a mechanismů kontroly zbrojení a rozvoj partnerských vztahů, včetně pomoci při reformě ozbrojených sil jiných států.

Bezpečnostní hrozby a rizika

2.26 Na základě vymezení současného strategického prostředí lze identifikovat následující hrozby a rizika, která mohou poškodit zájmy ČR související s bezpečností a obranou:

- politický extremismus a jeho projevy (především terorismus), masové nepokoje a sabotáže;

- šíření zbraní hromadného ničení a nosičů těchto zbraní a jejich možné použití;
- kybernetické útoky;
- narušení kritické infrastruktury (např. komunikační, dopravní a energetické);
- přerušení dodávek strategických surovin;
- oslabení mezinárodních organizací a institucí klíčových pro bezpečnost České republiky, především Severoatlantické aliance a Evropské unie;
- ohrožení funkčnosti mechanismů a institucí kooperativní bezpečnosti a vznik závažných sporů mezi velmocemi;
- regionální politická, ekonomická, společenská, environmentální a demografická nestabilita;
- vytváření sfér vlivu prostřednictvím politického, ekonomického či vojenského nátlaku;
- regionální a místní konflikty v rámci euroatlantického prostoru i v jeho širším sousedství, včetně dlouhodobě nevyřešených konfliktů;
- rozpad státní autority v konfliktem zasažených oblastech a vznik zhroucených států;
- masová nelegální migrace;
- organizovaný zločin;
- humanitární katastrofy bez ohledu na jejich příčiny a
- přírodní pohromy a průmyslové havárie.

- 2.27 Hrozba terorismu jako metody násilného prosazování politických cílů je trvale vysoká. Charakteristickým rysem je existence nadnárodních sítí volně propojených skupin, které i bez jednotného velení sdílejí ideologii, cíle a plány k jejich naplnění, finanční zdroje či informace zvyšující ničivý potenciál jejich působení.
- 2.28 Někteří státní i nestátní aktéři usilují otevřeně či skrytě o získání zbraní hromadného ničení a jejich nosičů. Šíření těchto prostředků může mít závažné důsledky pro bezpečnost obyvatel členských zemí Severoatlantické aliance a Evropské unie.
- 2.29 Specifickou hrozbu představuje použití balistických raket nesoucích konvenční nebo nekonvenční nálož. Schopnost těchto prostředků zasáhnout z velké vzdálenosti ČR nebo území jejích spojenců klade vysoké nároky na aktivní i pasivní protiopatření.
- 2.30 Rostoucí závislost na informačních technologiích a komplexních komunikačních systémech vede ke zvyšování zranitelnosti společnosti a státu. Útoky proti informační a komunikační infrastruktuře (kybernetické útoky) představují nový způsob vedení války, ale mohou mít i kriminální motivaci. Masivní kybernetické

útoky mohou negativně ovlivnit fungování společnosti a státu, včetně jeho bezpečnostních složek.

- 2.31 Dalšími důležitými součástmi kritické infrastruktury státu jsou mimo jiné dopravní a energetické sítě. Zejména energetická infrastruktura je ohrožována politickými tlaky a kriminálními hrozbami – ať už jde o politicky motivované manipulace s dodávkami strategických surovin, sabotáže nebo hospodářskou kriminalitu.
- 2.32 Etnické a teritoriální konflikty, které mohou vznikat v okolí Evropy, ohrožují širší regionální stabilitu. Mohou generovat návazné bezpečnostní hrozby přímo se týkající území členských států Aliance a EU (masovou migraci, terorismus či humanitární krize) a mohou do sebe vtahovat další aktéry mezinárodních vztahů, včetně spojenců ČR.
- 2.33 Specifickým rizikem jsou dlouhodobě nevyřešené konflikty v Evropě a jejím blízkém okolí. Tyto konflikty provází řada negativních jevů – šíření regionální nestability, porušování lidských práv, ochromení mechanismů kooperativní bezpečnosti a vytváření prostředí příhodného pro působení kriminálních skupin s mezinárodním přesahem. Rovněž mohou být zneužívány vnějšími aktéry za účelem naplňování jejich regionálních mocenských ambicí.
- 2.34 Související bezpečnostní hrozbou jsou jednostranné pokusy některých států budovat sféry vlivu prostřednictvím kombinace politického, hospodářského a vojenského tlaku. S těmito tendencemi je spojeno riziko eroze politických i právních závazků týkajících se evropské bezpečnosti (postupné oslabování kontrolních mechanismů v oblasti konvenčních ozbrojených sil, včetně principu nezbytného souhlasu států s pobytom cizích vojsk na jeho území, či porušování *Helsinského závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě* a navazujících dokumentů a principů Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě).
- 2.35 V komplexním, mnohvrstevném a provázaném prostředí nabývá na významu nadnárodní organizovaný zločin. Narůstá schopnost kriminálních sítí narušovat instituce a hodnoty právního státu, infiltrovat orgány státní správy a ohrožovat individuální bezpečnost občanů. Významná část aktivit kriminálních sítí se zaměřuje na nelegální obchod s lidmi, narkotiky a zbraněmi, což mimo jiné komplikuje stabilizační a rekonstrukční úsilí v prostředí zhroucených států a v rámci místních či regionálních konfliktů. Mnohdy se stírají rozdíly mezi politickou a kriminální motivací a stále častěji dochází ke spolupráci či přímo propojování teroristických a kriminálních sítí.

1990–1992

IRÁK
ČESKOSLOVENSKO

Role a funkce ozbrojených sil ČR

Role ozbrojených sil ČR

3.1 Role ozbrojených sil jsou:

- i. obrana suverenity a územní celistvosti ČR a podíl na kolektivní obraně území spojenců Organizace Severoatlantické smlouvy,
- ii. mezinárodní spolupráce,
- iii. podpora civilních orgánů.

Funkce při obraně ČR a kolektivní obraně NATO

3.2 Česká republika sdílí své bezpečnostní a obranné zájmy s ostatními členskými státy NATO. Ministerstvo obrany odpovídá za proces obrany státu a koordinuje jeho přípravu. Ozbrojené síly ČR plánují, připravují a uskutečňují obranu svého území v aliančním rámci kolektivní obrany podle čl. 5 Severoatlantické smlouvy.

3.3 Operace kolektivní obrany mohou být vysoké nebo nízké intenzity, v rámci území České republiky, či mimo ně v různé vzdálenosti od jejích hranic. Operace vysoké intenzity jsou vedeny s maximálním nasazením sil a prostředků ozbrojených sil spojenců NATO. Operace nízké intenzity mohou být vedeny s menším rozsahem sil a prostředků Aliance. O charakteru a intenzitě odvety proti ozbrojenému útoku na jednoho či více spojenců rozhodují členské státy NATO v souladu s aliančními principy a postupy.

3.4 Obrana může být vedena, podle situace, ve dvou základních režimech:

- Při ozbrojeném konfliktu takového rozsahu, kdy je ohrožena svrchovanost a územní celistvost České republiky – a to buď při obraně vlastního území, nebo blízkého území spojenců –, je vyhlášen válečný stav. Ministerstvo obrany je převedeno na válečnou organizační strukturu a na válečnou organizaci velení a řízení. Česká republika předá do podřízenosti příslušných aliančních orgánů síly a prostředky vyčleněné v rámci obranného plánování NATO. Silám nepředaným pod spojenecké velení velí Generální štáb AČR (GŠ AČR). Ozbrojené síly České republiky zabezpečují své vlastní jednotky v operaci a současně plní úkoly spojené s přípravou teritoria státu k obraně a podpoře vojenské pomoci ze strany spojenců NATO. Vojenské orgány přebírají odpovědnost za řízení letového provozu ve vzdušném prostoru České republiky.
- Při obraně vzdáleného území spojeneckého státu nemusí být v ČR nutně vyhlášen válečný stav. Do podřízenosti příslušných aliančních orgánů předá ČR síly a prostředky vyčleněné v rámci obranného plánování NATO. Ozbrojené síly ČR zabezpečují své vlastní jednotky v operaci, pokračují v plnění úkolů v mírové organizační struktuře a naplňují plánovaná předběžná opatření s cílem připravit Armádu České republiky k přechodu do vyšších stupňů bojové pohotovosti. V případě hrozby nízké intenzity na území České republiky mohou situaci řešit ozbrojené síly samostatně či s podporou NATO.

Možný prostor nasazení českých vojáků

Vojáci mohou být nasazeni ve všech klimatických pásmech kromě polárních. Nepředpokládá se jejich využití při námořních výsadekových operacích.

Pramen: MO ČR

Funkce v rámci mezinárodní spolupráce

- 3.5 Ozbrojené síly ČR spolupracují s ostatními ozbrojenými silami na základě mezinárodních smluv. Dále se podílejí na činnostech ve prospěch míru a bezpečnosti, a to zejména účastí v mezinárodních operacích a misích.
- 3.6 Z analýzy předpokládaného strategického prostředí vyplývá, že nejpravděpodobnější formou bojového nasazení ozbrojených sil České republiky v nejbližších letech bude účast v mezinárodních operacích k řešení krizových situací mimo území členských států NATO a EU. V těchto operacích mohou být souběžně nebo postupně plněny úkoly zahrnující: nastolení, podporu a udržení míru, postkonfliktní rekonstrukci, stabilizaci státní autority a pomoc při zavádění vlády práva.
- 3.7 Operace k řešení krizových situací jsou zpravidla komplexní a vyžadují politická, civilní a vojenská opatření a nástroje. V rámci jedné operace nelze vyloučit střídání či prolínání charakteru plněných úkolů a proměnlivou intenzitu jejich bojových fází. Protivník zpravidla používá asymetrické metody boje, přičemž mnohdy mizí hranice mezi bojovou zónou a civilním zázemím.
- 3.8 Operace k prosazení míru jsou uskutečňovány bez souhlasu bojujících stran. Cílem je přimět účastníky konfliktu k ukončení bojových aktivit, k ukončení násilí vůči civilnímu obyvatelstvu a k neutralizaci jejich ozbrojených sil. Ozbrojené síly České republiky předávají do podřízenosti příslušných aliančních orgánů síly a prostředky v rozsahu deklarovaném v politicko-vojenských ambicích České republiky se schopnostmi funkčně adekvátními charakteru, prostředí a intenzitě konfliktu a zabezpečují jejich operační působení. Obdobné postupy jsou aplikovány i při vedení operace v rámci Evropské unie nebo v případě *ad hoc* vytvořené koalice.
- V rámci jedné operace nelze vyloučit střídání či prolínání charakteru plněných úkolů a proměnlivou intenzitu jejich bojových fází.*
- 3.9 Operace na podporu nebo udržení míru probíhají zpravidla se souhlasem nepřátelených stran. Cílem je předejít vzniku či eskalaci konfliktu, dohlížet na aktivity ozbrojených sil obou stran, zabránit jim v zahájení či obnovení bojových akcí a páčání násilí na civilním obyvatelstvu, a zajistit tak postupnou stabilizaci a obnovu mírového života. I v tomto případě české ozbrojené síly vyčleňují do podřízenosti příslušných aliančních orgánů adekvátní síly a prostředky v rozsahu deklarovaném politicko-vojenskými ambicemi České republiky a zabezpečují jejich operační působení.

- 3.10 Operace mohou zahrnovat podporu evakuace civilních osob, zmírňování nebo odstraňování následků katastrof, humanitární operace či pátrací a záchranné operace.
- 3.11 Součástí úkolů ozbrojených sil ČR v operacích mohou být činnosti v rámci reformy či budování místního obranného sektoru, jako například příprava a výcvik ozbrojených sil.
- 3.12 V proměnlivém bezpečnostním prostředí a v komplexních operacích nelze dosáhnout cíle pouze vojenskými prostředky. Ozbrojené síly České republiky jsou schopny koordinovat své aktivity či spolupracovat s dalšími aktéry podílejícími se na řešení krizové situace, zejména s civilními vládními i nevládními organizacemi.
- 3.13 K plnění úkolů společně s těmito aktéry disponují ozbrojené síly České republiky odpovídajícími schopnostmi. Komplexnost operací a proměnlivost aktérů spolupracujících v různých fázích operace vyžadují od nasazovaných složek ozbrojených sil ČR pružnost a schopnost plnit více funkcí.
- 3.14 Spolupráci s dalšími aktéry zahajují ozbrojené síly ČR pokud možno již v době plánování účasti v operacích.
- 3.15 Součástí plnění úkolů v mezinárodních operacích k řešení krizových situací mimo území členských států Severoatlantické aliance a Evropské unie mohou být též různé formy spolupráce složek ozbrojených sil ČR s místním obyvatelstvem. Během nasazení v kulturně odlišném prostředí je nutné brát ohled na jeho specifika.
- 3.16 Příslušníci ozbrojených sil ČR se mohou rovněž podílet na civilních operacích a pozorovatelských misích mezinárodních organizací.

Funkce při podpoře civilních orgánů

- 3.17 Ozbrojené síly ČR mohou být použity k podpoře funkcí integrovaného záchranného systému, tedy k zásahům v případě živelní pohromy, technologické katastrofy nebo jiných závažných situací, a to jak při bezprostředních záchranných činnostech, tak při následných likvidačních pracích.
- 3.18 Síly a prostředky jsou využívány v nezbytném rozsahu a podle dostupnosti k podpoře civilních orgánů jako asistence při řešení krizových situací jak na území státu, tak i v rámci mezinárodních záchranných a humanitárních operací.

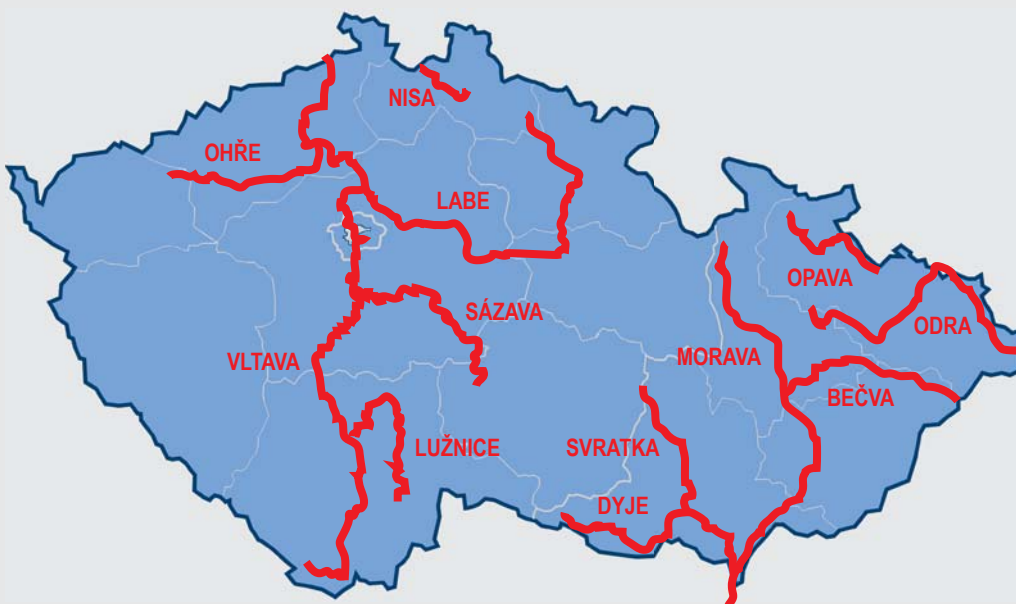
V případě potřeby se nasazují zejména zdravotnické, ženijní a chemické útvary a jednotky, nebo jejich části, disponující potřebnými schopnostmi. Mohou být také povolány a nasazeny jednotky aktivní zálohy.

Nasazení vojáků při řešení povodní v České republice od roku 1997

POVODNĚ 1997	
POVODÍ MORAVY, ODRY	
NASAŽENO:	
OSOB	5 000
TECHNIKY	400

POVODNĚ 2002	
POVODÍ VLTAVY, LABE, OHŘE, DYJE	
NASAŽENO:	
OSOB	6 500
TECHNIKY	1 099

POVODNĚ 2006	
POVODÍ DYJE, MORAVY, LABE	
NASAŽENO:	
OSOB	2 700
TECHNIKY	797

POVODNĚ 2009	
POVODÍ DYJE, MORAVY, LABE	
NASAŽENO:	
OSOB	700
TECHNIKY	90

POVODNĚ ČERVEN 2010	
POVODÍ ODRY	
NASAŽENO:	
OSOB	220
TECHNIKY	45

POVODNĚ SRPEN 2010	
POVODÍ NISY	
NASAŽENO:	
OSOB	790
TECHNIKY	240

Od poloviny 90. let minulého století armáda často pomáhá při živelních pohromách, a to především při ničivých povodních velkého rozsahu.

Pramen: MO ČR

- 3.19 Kromě toho mohou být ozbrojené síly ČR použity ke střežení objektů důležitých pro obranu státu, k posílení Policie ČR při zajišťování ochrany státních hranic nebo k plnění úkolů služby pořádkové policie či ochranné služby.
- 3.20 Ozbrojené síly ČR lze použít k letecké přepravě ústavních činitelů, k letecké zdravotnické přepravě, k zajištění dopravy na základě rozhodnutí vlády a k zabezpečení významných kulturních, vzdělávacích, sportovních a společenských akcí. Lze je dále použít v jiných závažných situacích ohrožujících život, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí, kdy pouze ozbrojené síly disponují vojenskou technikou vhodnou k odstranění ohrožení.

1993–1997

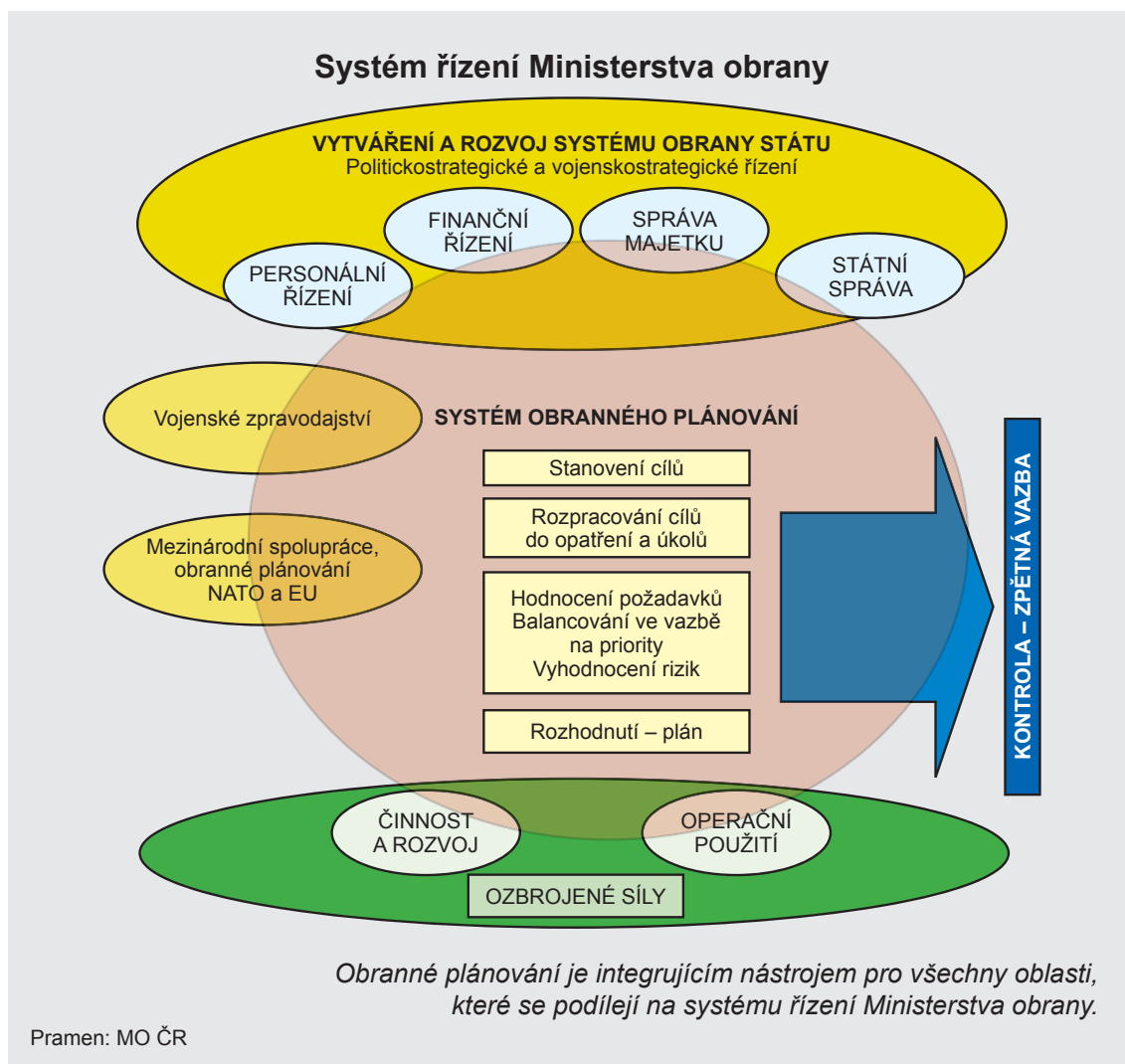
POVODNĚ 1997
BOSNA A HERCEGOVINA

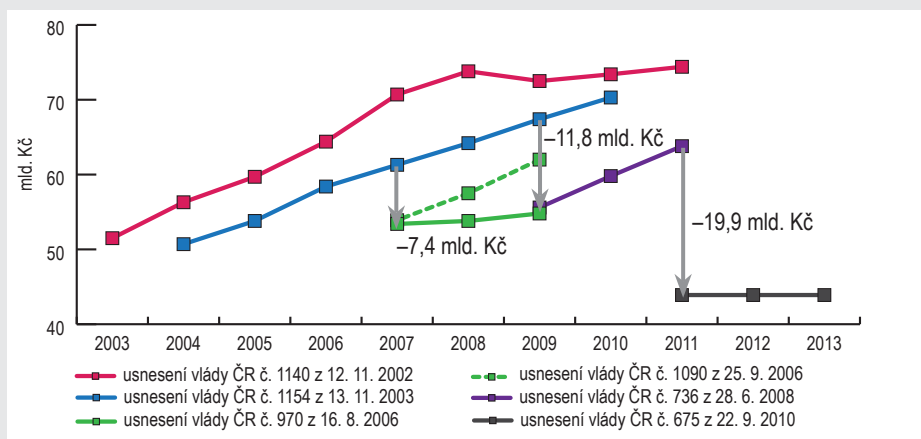
Obranné plánování

- 4.1 Obranné plánování propojuje a harmonizuje úkoly, cíle a potřeby vyplývající z povinnosti Ministerstva obrany zabezpečit účinnou obranu ČR na straně jedné spolu se zdroji a finančními prostředky na obranu vyčleněnými na straně druhé. Vychází z politického zadání vlády ČR, politicko-vojenských ambicí a je zpřesňováno na základě průběžné analýzy bezpečnostních rizik a hrozeb a očekávaných scénářů jejich vývoje. Je věcně i časově provázáno s obranným plánováním a procesy rozvoje vojenských i nevojenských schopností NATO a EU, zejména s ohledem na plnění cílů výstavby sil (*Force Goals*). Je základním nástrojem strategického řízení oblastí v odpovědnosti Ministerstva obrany.
- 4.2 Vytváření systému obrany a bezpečnosti je dlouhodobý a nepřetržitý proces. Účelem obranného plánování je proto zajistit optimální činnost a rozvoj MO a ozbrojených sil, a to v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu.
- 4.3 Ústředním úkolem je v tomto ohledu rozvoj schopností ozbrojených sil. Ten má dlouhodobý charakter a musí brát v úvahu především probíhající a předpokládané proměny mezinárodního bezpečnostního prostředí, vývoj ve vojenství a obranných technologiích, hospodářskou situaci země a demografické trendy.
- 4.4 Obranné plánování aplikuje metodu řízení podle cílů. Cíle jsou formulovány tak, aby bylo možné objektivně hodnotit jejich věcné plnění ve vazbě na přidělené finanční prostředky. K tomuto účelu je vytvářena jednotná a závazná soustava cílů, která koordinuje a integruje obranné plánování s ostatními plánovacími a dalšími návaznými procesy, včetně rozpočtování. Úzce je tak propojeno plánování věcné a finanční.

- 4.5 Cíle jsou v rámci procesu plánování rozpracovány do konkrétních opatření a úkolů. Musí tak být zřejmé, jakým způsobem budou cíle naplňovány – tedy kdo a co má reálně uskutečnit, v jakém termínu, s jakými prostředky, náklady a v jaké kvalitě. To je též podmínka pro kontrolu plnění cílů.
- 4.6 Rozpracování cílů do opatření a úkolů musí být komplexní. Zahrnuje kvantitativní i kvalitativní aspekty a kritéria, jako jsou doktrinní směrnice, optimalizace organizačních struktur a jejich schopností, úpravy výcviku a vzdělávání, vybavování materiálem, vedení a řízení lidí, definice požadavků dovedností a schopností personálu, infrastruktura, interoperabilita a mezinárodní spolupráce.
- 4.7 Takto definovaný programový přístup k rozvoji schopností umožňuje jejich úplný popis, a to včetně parametrů postupu jejich výstavby. Plánování rozvoje schopností zahrnuje jejich životní cyklus, tedy i náklady na udržení schopností v požadované kvalitě po celou dobu životnosti.

Vývoj rozpočtového rámce reformy ozbrojených sil v letech 2003 až 2013

Hlavním problémem pro plánování je nestabilita rozpočtového rámce. Koncepce výstavby profesionální AČR z roku 2002 počítala s tím, že rozpočet Ministerstva obrany bude 2 % HDP do roku 2010. K tomu nikdy nedošlo. Již v roce 2003 musela být tato koncepce přepracována na změněný zdrojový rámec. A tento rámec se dále zmenšoval navzdory tomu, že v roce 2006 vláda přislíbila usilovat o jeho zvětšení.

Pramen: MO ČR

- 4.8 Klíčovou metodou procesu obranného plánování je prioritizace. V jejím rámci je vyhodnocována reálnost naplnění stanovených cílů ve vztahu k limitu dostupných zdrojů. Pokud není možné některé požadavky z finančních či jiných důvodů splnit, je nutné jejich realizaci buď rozložit na delší časové období, nebo odložit, v krajním případě pak zrušit. Tento proces musí být zcela transparentní, aby umožnil vedení Ministerstva obrany, vládě a Parlamentu ČR přijímat kvalifikovaná rozhodnutí o výstavbě jednotlivých prvků systému obrany České republiky.
- 4.9 Odklad či zrušení požadavků s sebou vždy nesou rizika pro bezpečnost země a její obranyschopnost. Obranné plánování je proto i nástrojem identifikace těchto rizik a analýzy jejich možných dopadů. Jelikož bude vždy existovat rozdíl mezi žádoucím stavem a realitou, je nevyhnutelné přijímat jistý stupeň rizika, který plyne z neuskutečnění určitých požadavků. Obranné plánování pomáhá politikům při rozhodování o míře přijatelnosti identifikovaných rizik.
- 4.10 Ministerstvo obrany usiluje o co nejvyšší transparentnost a srozumitelnost obranné politiky. Proto každoročně předkládá vládě *Zprávu o zajištění obrany České republiky*. V ní hodnotí stav zajištění obrany, nedostatky ve schopnostech, rozebírá jejich příčiny, navrhuje způsoby jejich odstranění a identifikuje rizika. Hlavní závěry a doporučení této zprávy jsou veřejně dostupné.

- 4.11 Jako poradní orgán pro projednávání strategických rozhodnutí v rámci obranného plánování je zřízena Rada ministra obrany pro plánování. Rada zajišťuje integraci a synchronizaci civilních a vojenských aspektů plánovacího procesu. Monitoruje naplňování cílů plánovacího procesu. Identifikuje rizika a navrhuje postupy při jejich zvládnutí.
- 4.12 Pro podporu obranného plánování obecně a činnosti Rady ministra obrany pro plánování zvláště je nezbytně nutné vytvořit funkční, jednotné a účinné informační prostředí v oblasti, za kterou je Ministerstvo obrany odpovědné.

Příklad soustavy cílů Ministerstva obrany pro rok 2012 (1. a 2. úroveň)

1		2	
Zajištění obrany ČR ozbrojenými silami		Vytváření a rozvoj systému obrany státu	
Zajistit podporu velení AČR 1.1		2.1 Zajistit politickostrategické řízení obrany státu	
Zajistit činnost a rozvoj bojových sil a sil bojové podpory 1.2		2.2 Zajistit vojenskostrategické řízení obrany státu	
Zajistit činnost a rozvoj sil bojového zabezpečení 1.3		2.3 Řídit a rozvíjet personál	
Zajistit zapojení do mezinárodních operací a pohotovostních sil 1.4		2.4 Zajistit finanční řízení	
		2.5 Zajistit správu majetku	
		2.6 Zajistit činnost a rozvoj Vojenské policie	
5	4		3
Zajištění podpory prezidenta republiky ve funkci vrchního velitele ozbrojených sil	Zajištění strategického zpravodajství		Zajištění výkonu státní správy v působnosti Ministerstva obrany
Zajistit činnost a rozvoj Vojenské kanceláře prezidenta republiky 5.1	4.1 Zajistit výkon zpravodajské činnosti v souladu s prioritami vlády ČR		3.1 Zajistit výkon státní správy správními úřady v podřízenosti civilněsprávní části ministerstva
Zajistit činnost a rozvoj Hradní stráže 5.2	4.2 Zajistit činnost a rozvoj schopností Vojenského zpravodajství ve vazbě na vývoj bezpečnostního prostředí		3.2 Zajistit výkon státní správy správními úřady v podřízenosti Generálního štábu AČR
	4.3 Zajistit činnost a rozvoj speciálních sil		
	6	7	
	Zajištění dávek důchodového pojištění	Zajištění ostatních sociálních dávek	
	8		
	Zajištění státní sportovní reprezentace		

Pro potřeby cílově orientovaného rozpočtování řízeného Ministerstvem financí byla vytvořena soustava cílů Ministerstva obrany. Cíle 6 až 8 nesouvisí přímo s činností ozbrojených sil a obranou jako takovou, ale s přeneseným výkonem kompetencí do působnosti Ministerstva obrany.

Pramen: MO ČR

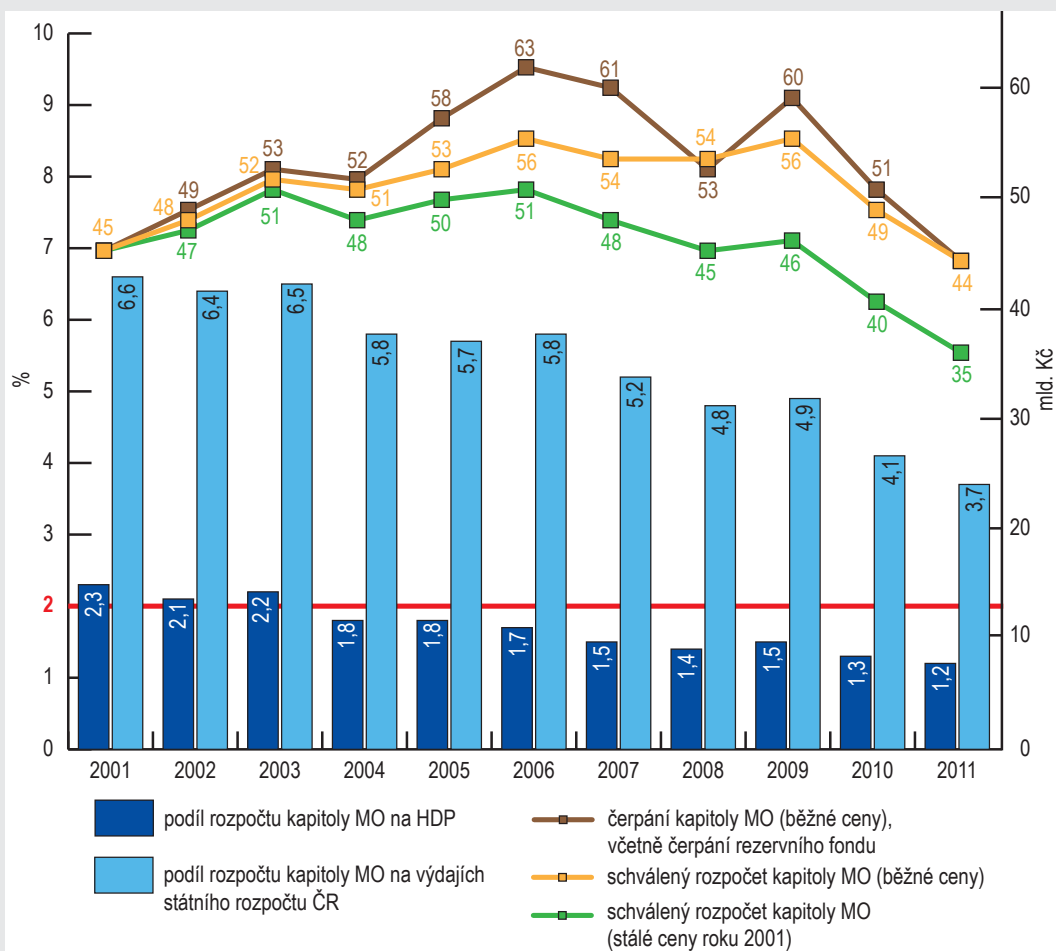
Finanční rámec a ekonomické řízení

Makroekonomický pohled

- 5.1 Česká republika je země střední velikosti s mimořádně otevřenou ekonomikou, na kterou působí většina pozitivních i negativních vlivů světové ekonomiky. To se projevilo zejména během nedávné globální hospodářské a finanční krize, která negativně ovlivnila i vývoj hrubého domácího produktu (HDP) české ekonomiky.
- 5.2 Okamžitým důsledkem krize byl pro Českou republiku růst deficitu veřejných rozpočtů, a to z 2,7 % hrubého domácího produktu v roce 2008 na 5,8 % v roce 2009 a návazně i veřejného dluhu z 30 % HDP v roce 2008 na 35 % v roce 2009. To si vyžádalo přijetí úsporných opatření ve státním rozpočtu, která postihla i rozpočet Ministerstva obrany. Ten v roce 2010 poklesl oproti roku 2009 o více než sedm miliard korun. V roce 2011 dále poklesl téměř o pět miliard korun.
- 5.3 Redukce rozpočtu se dá chápat jako příspěvek Ministerstva obrany ke stabilizaci veřejných rozpočtů. Nicméně jakékoli další snižování obranného rozpočtu již není s ohledem na úkoly kladené na ozbrojené síly ČR udržitelné. Bez rozpočtové stability také nelze racionálně plánovat. Škrty v rozpočtu Ministerstva obrany sice přinášejí okamžité úspory pro státní rozpočet, ale násobně se promítají do prohlubování dlouhodobého investičního deficitu. Důsledkem je reálné

ohrožení schopnosti naplnit současné politicko-vojenské ambice a zajistit obranu země. Bylo by proto vhodné, aby se politické elity zavázaly k udržení dlouhodobé stability výdajů na obranu.

Vývoj výdajů Ministerstva obrany v letech 2001 až 2011

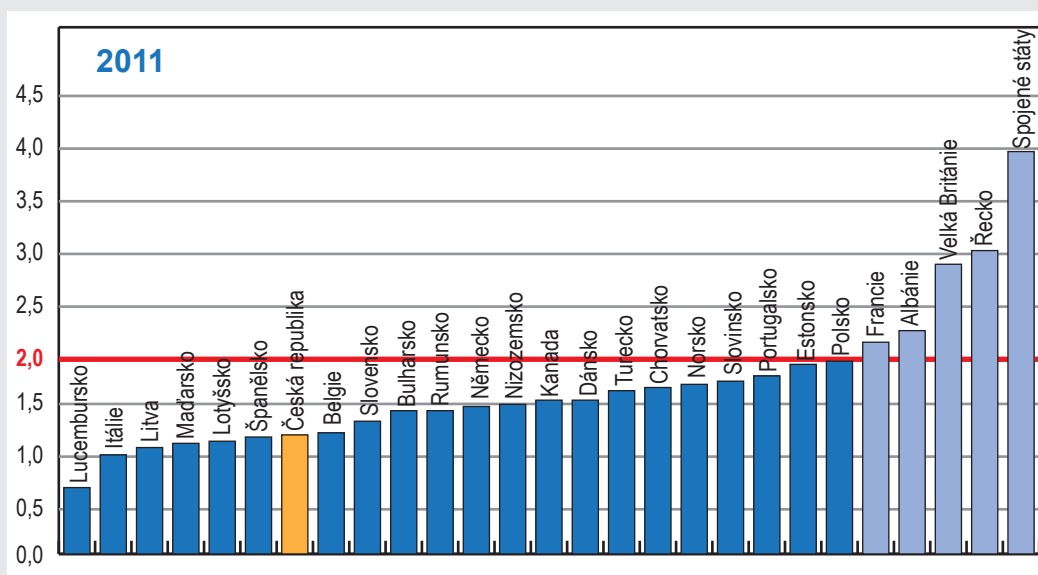
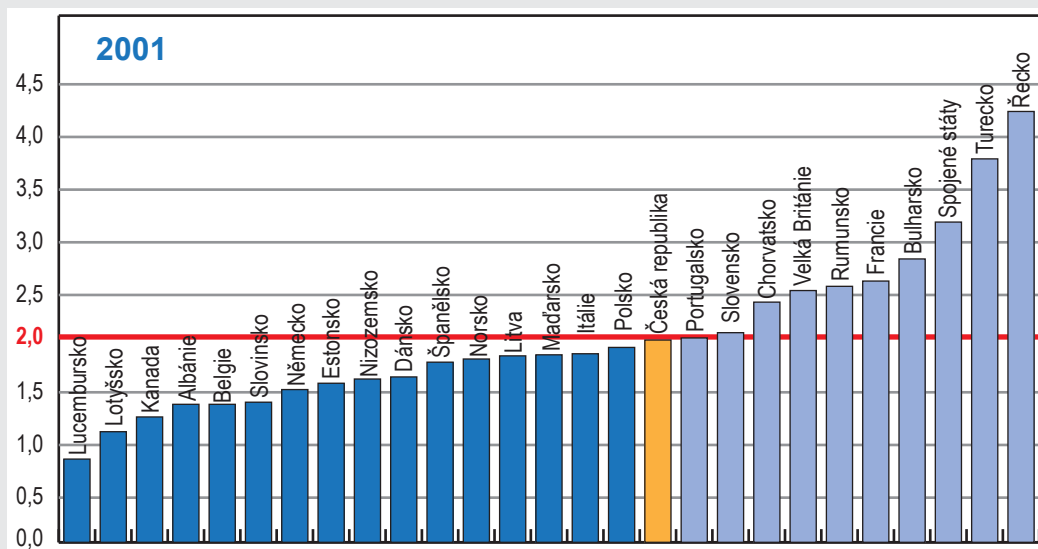

Výdaje kapitoly MO ČR měřené jak podílem na HDP, tak podílem na státním rozpočtu mají od roku 2001 klesající trend. Pět let po vstupu do NATO v roce 2004 klesly pod hranici 2% HDP, což je pro členské státy Aliance doporučená výše výdajů na obranu. Rozpočet MO vyjádřený ve stálých cenách je dokonce po roce 2008 nižší, než byl v roce 2001.

Pramen: MO ČR

- 5.4 Česká republika se zasazuje o hlubší sdílení nákladů v rámci Severoatlantické aliance. Zejména se to týká prohloubení spolupráce v oblasti výstavby vojenských schopností a jejich sdílení, konsolidace a vytváření společných vojenských kapacit a v oblasti užší spolupráce při vzdělávacích a výcvikových programech. Tento postup zároveň vyvolává tlak na dokončení restrukturalizace Ministerstva obrany odpovídající změnám geopolitického postavení ČR po jejím vstupu do NATO (1999) a do Evropské unie (2004).

Výdaje na obranu stávajících států NATO v roce 2001 a v roce 2011 v % HDP

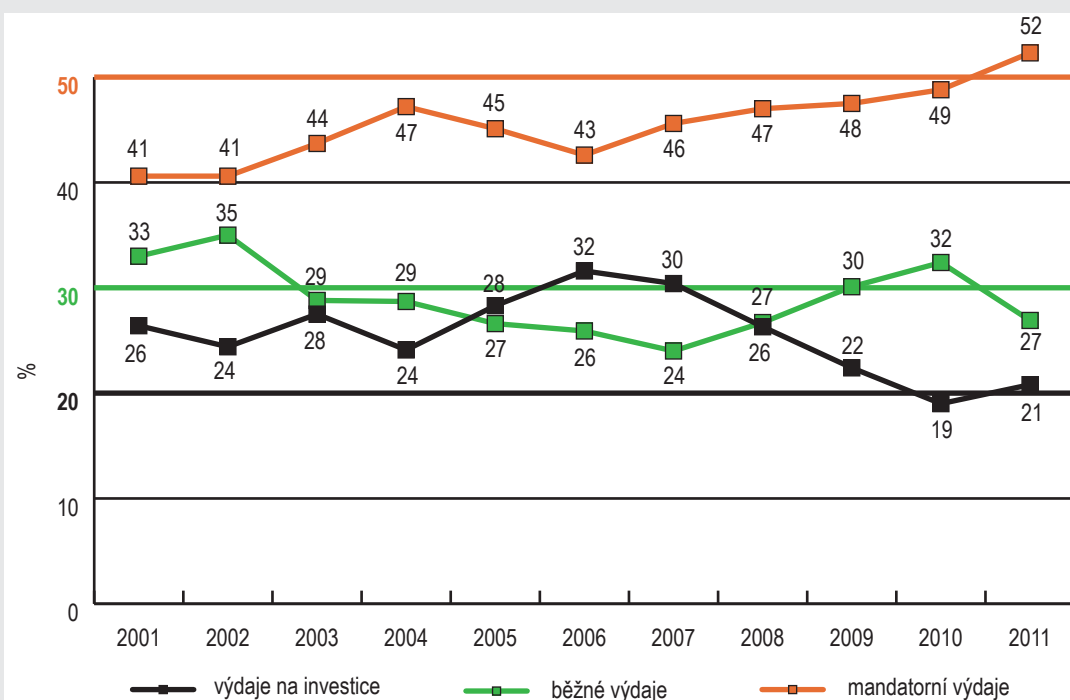
Během posledních 10 let se Česká republika v procentech výdajů na obranu mezi spojenci propadla. Mezi členskými zeměmi NATO byla v roce 2001 na sedmém místě (na jedenáctém, pokud počítáme i země, které se staly členy Aliance po České republice). V roce 2011 se posunula až na 21. místo.

Pramen: NATO (výdaje na obranu v grafu jsou v některých případech nižší, než vykazují jednotlivé státy, protože jsou očištěny podle metodiky Severoatlantické aliance)

Mikroekonomický pohled

- 5.5 Tato podkapitola se zaměřuje na analýzu vývoje základních rozpočtových oblastí Ministerstva obrany v posledních deseti letech. Konkrétně jde o mandatorní výdaje (cca 50 % rozpočtu), běžné výdaje (cca 30 % rozpočtu) a výdaje na investice (cca 20 % rozpočtu).

Rozdělení výdajů kapitoly Ministerstva obrany podle alokačního pravidla 50-30-20 v letech 2001 až 2011

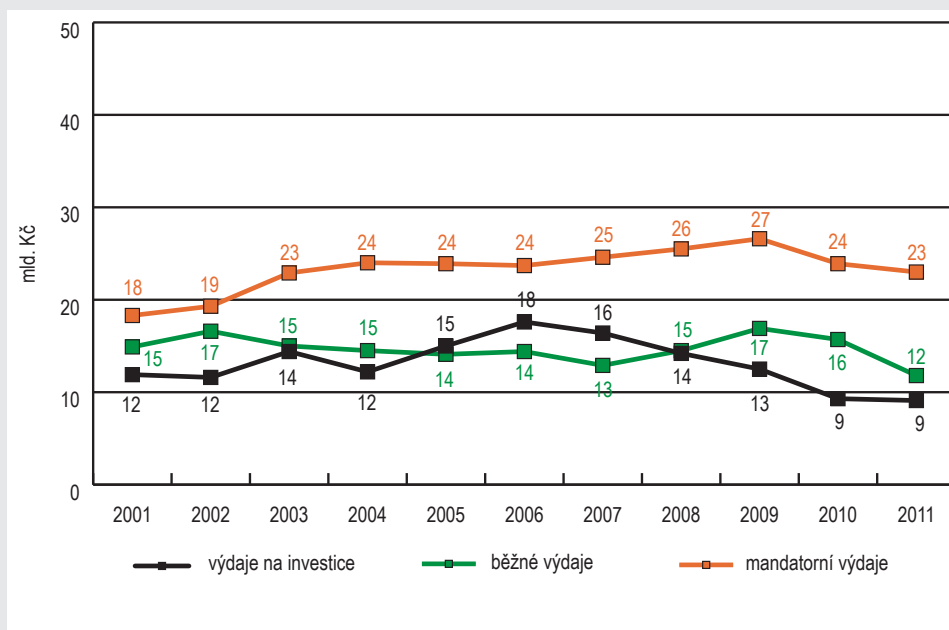

Pro alokaci vojenských výdajů je Aliancí doporučeno vydávat ne více než 50 % na mandatorní výdaje a udržovat výdaje na rozvoj schopností vyšší než 20 %. Zbytek (30 %) připadá na výdaje potřebné pro zajištění života a přípravy ozbrojených sil.

Pramen: MO ČR

- 5.6 Základní výdajové proporce se v uplynulém období nevyvíjely požadovaným způsobem. Charakteristická byla především oscilace kolem optimálních hodnot v závislosti na celkově vyčleňovaných výdajích pro oblast spravovanou Ministerstvem obrany a nárazově uplatňovaných restriktivních vnějších vlivech. V důsledku nevyvážených restrikcí došlo k razantnímu poklesu rozvojových i provozních výdajů a zároveň k celkovému růstu podílu výdajů mandatorních. Rezervy jsou tak vyčerpány. Finanční rozvrstvení rozpočtovaných výdajů v členění po základních blocích je patrné z následujícího grafu.

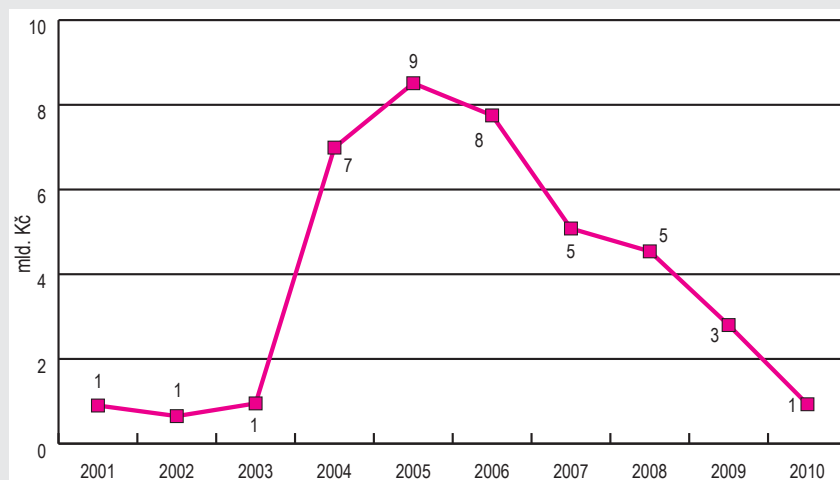
Rozpočtované výdaje Ministerstva obrany po základních blocích v letech 2001 až 2011

Pramen: MO ČR

- 5.7 Struktura zůstatků prostředků nad rozpočet daného roku za posledních deset let vykazuje značnou proměnlivost. Počáteční nižší zůstatky byly limitovány rozpočtovou metodikou Ministerstva financí. Od roku 2005 se projevuje tendence zřetelného poklesu prostředků až na úroveň roku 2003.

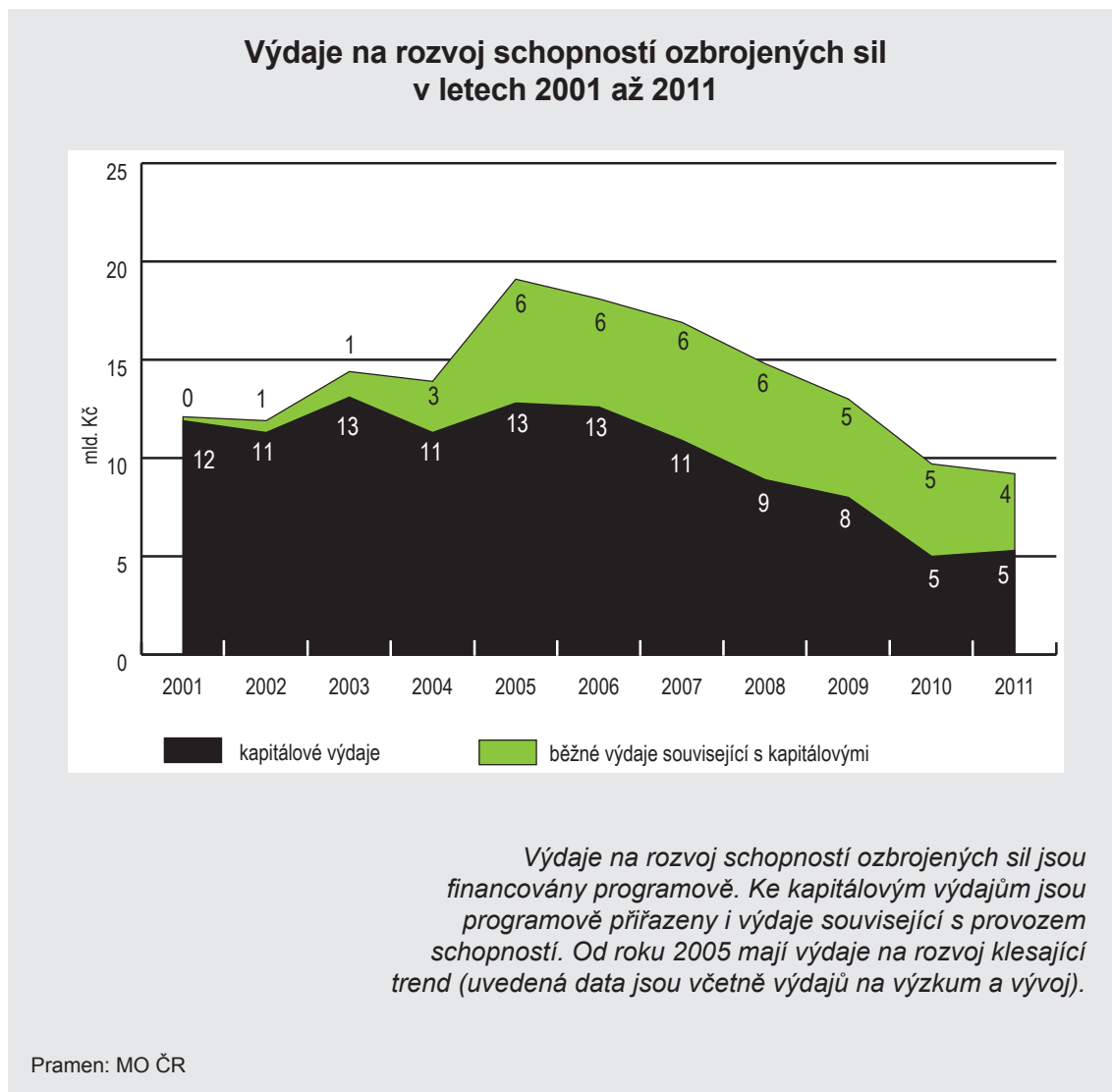
Převod rozpočtových prostředků rezervního fondu Ministerstva obrany a nespotřebované nároky z výdajů v letech 2001 až 2010

Nespotřebované prostředky rozpočtu bylo možné dříve převádět do rezervního fondu. V důsledku krácení obranných výdajů po roce 2006 však o část těchto prostředků ministerstvo přišlo.

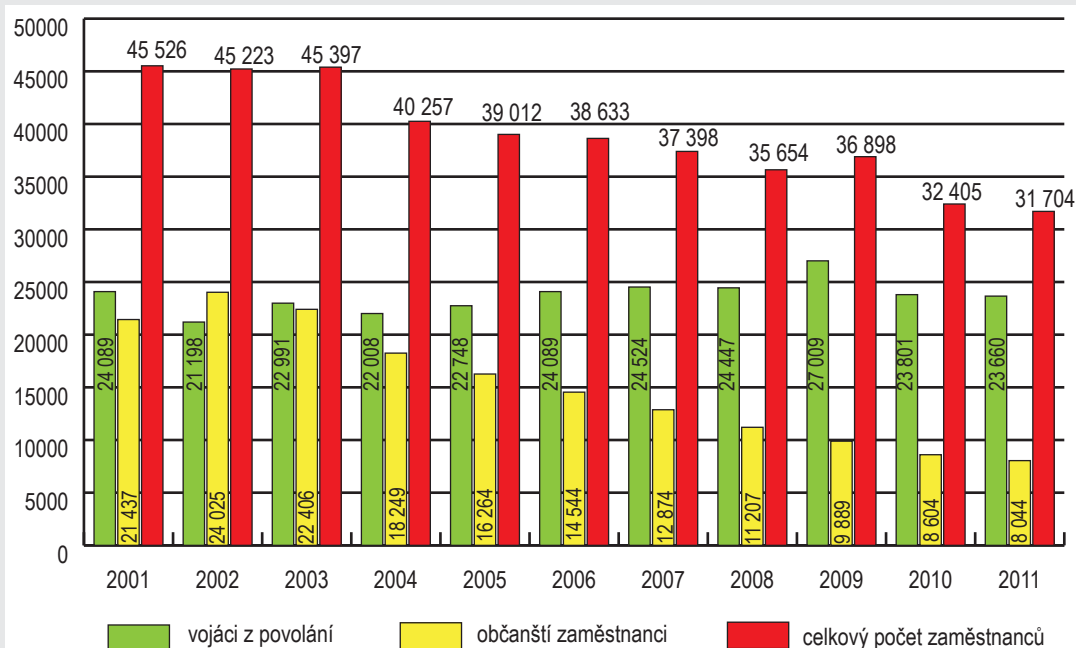
Pramen: MO ČR

- 5.8 Z grafu struktury prostředků na rozvoj v posledních deseti letech je patrné, že od roku 2005 dochází k výraznému poklesu výdajů na rozvoj. Struktura prostředků na investiční akce se rovněž výrazně mění na úkor běžných výdajů souvisejících s investičními.

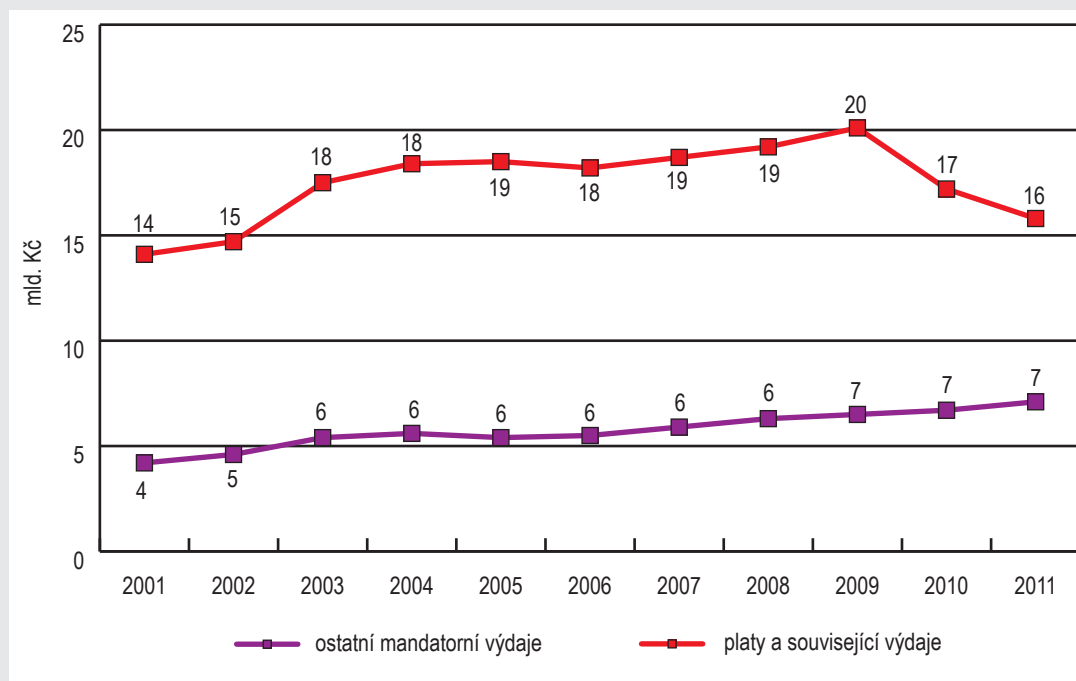

- 5.9 Ve vývoji počtu zaměstnanců v rámci Ministerstva obrany je zřetelný jednoznačný pokles jak v počtu občanských zaměstnanců, tak vojáků z povolání. Razantnější pokles je v posledních letech zaznamenán především v počtu občanských zaměstnanců.
- 5.10 V oblasti mandatorních výdajů je patrný strmý pokles platů a s nimi souvisejících výdajů. Naopak k nárůstu dochází zejména v oblasti důchodů a přídatku na bydlení.

Počet zaměstnanců vykazovaný pro potřeby státního rozpočtu a mandatorní výdaje v letech 2001 až 2011

Uvedená data vyjadřují tabulky maximálních počtů v daných letech, na které byly vyčleněny finance v rozpočtu MO.

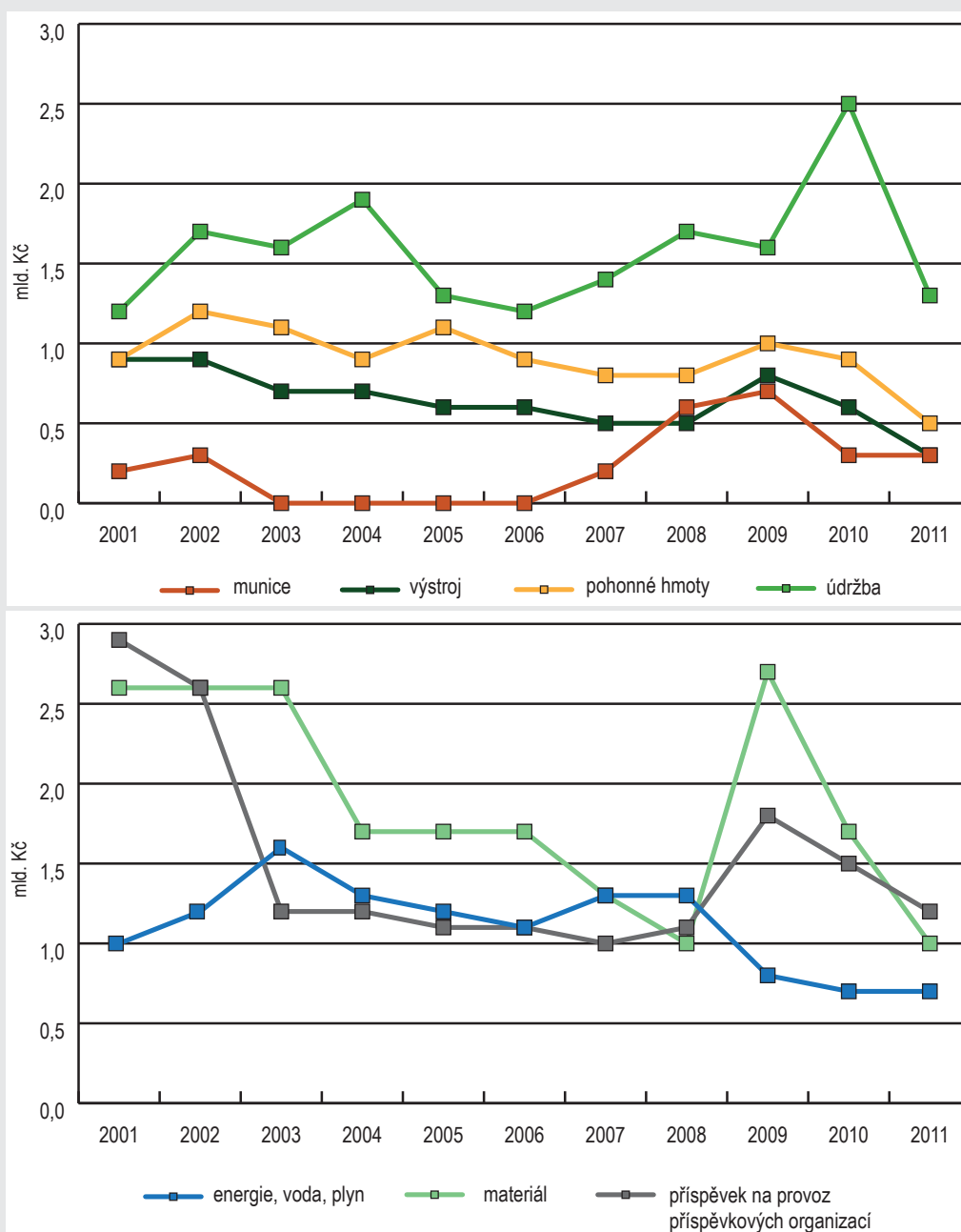

Mandatorní výdaje jsou výdaje spojené s personálem. Jde především o platy, pojistné hrazené zaměstnavatelem, zaměstnanecké benefity a důchody bývalých vojáků. Vývoj jejich výše je závislý hlavně na počtu příjemců a průměrné výši plnění.

Pramen: MO ČR

- 5.11 Při pohledu na vývoj vybraných běžných výdajů v posledních deseti letech je patrné, že se sice celkové výdaje výrazně nemění, ale k zásadní změně dochází v rozpočtu na rok 2011 a v rozpočtovém výhledu na léta 2012 a 2013. Výrazně se mění struktura jednotlivých položek. K poklesu dochází především u prostředků, které je možné uvolnit na údržbu nebo na nákup pohonných hmot, munice, výstroje a dalšího materiálu.

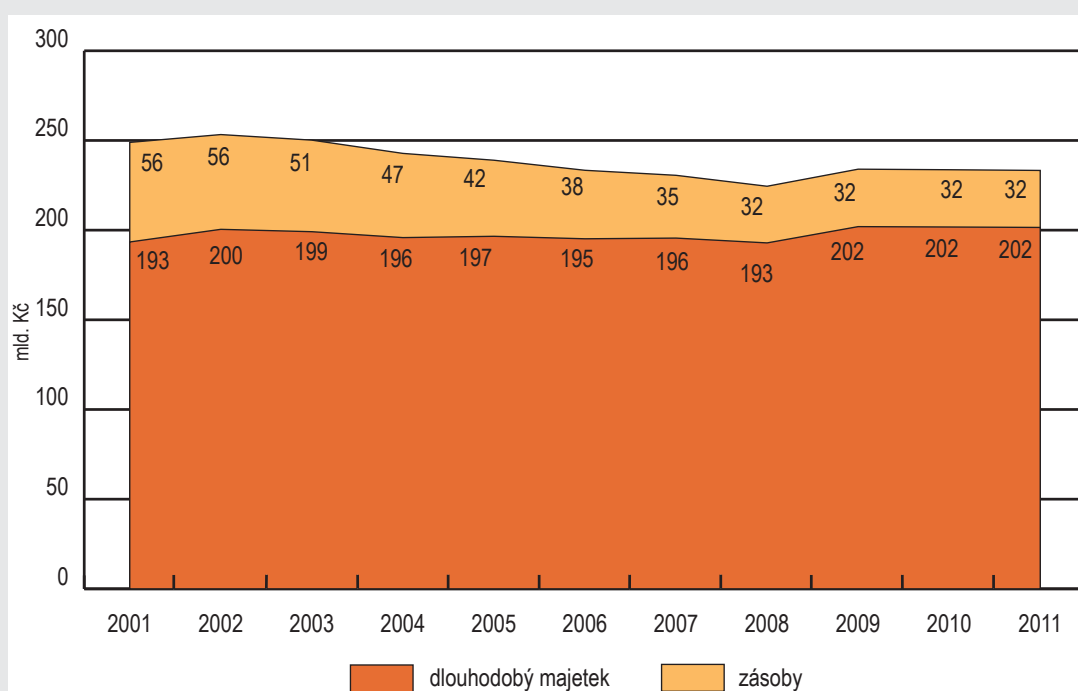
Běžné výdaje v letech 2001 až 2011

Pramen: MO ČR

- 5.12 Hodnota dlouhodobého majetku je v posledních deseti letech udržována na poměrně stabilní úrovni. V roce 2009 došlo k nárůstu dlouhodobého majetku přibližně o devět miliard korun, což bylo zapříčiněno především pořízením obrněných transportérů Pandur (cca 4,9 mld. Kč), letounů CASA (2,75 mld. Kč) a lehkých bojových vozidel (1,5 mld. Kč). V roce 2011 bude hodnota majetku snížena (změnou účetní metodiky) o odpisy ve výši cca 100 mld. Kč.

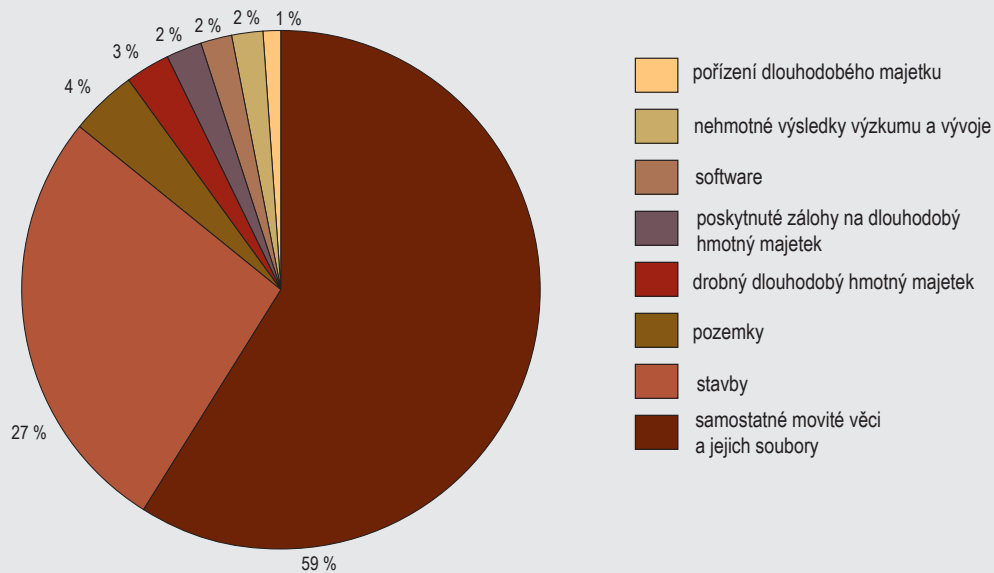
**Účetní hodnota majetku v evidenci Ministerstva obrany
v letech 2001 až 2011**

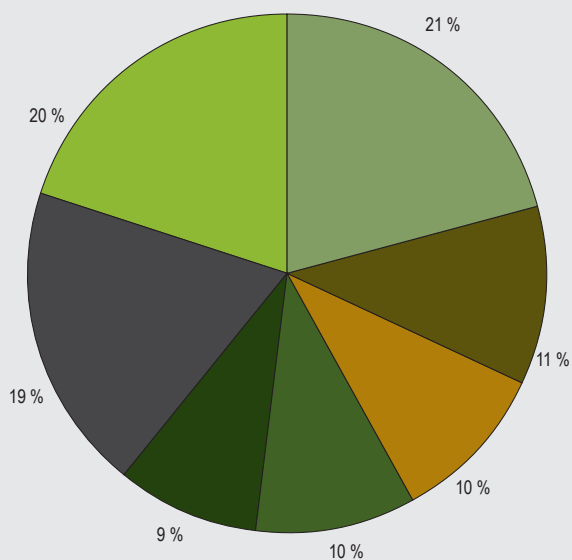
Pramen: MO ČR

- 5.13 Graf struktury dlouhodobého majetku vyjadřuje procentuální zastoupení jednotlivých druhů dlouhodobého majetku k 31. prosinci 2010. Největší podíl představují samostatné movité věci a soubory movitých věcí (především se jedná o letadla a konstrukční komponenty letadlových draků, motorová vozidla, komunikační a detekční zařízení) a dále stavby a pozemky. Stav celkových zásob má od roku 2004 klesající tendenci z důvodů likvidace nepotřebných zásob (především munice), jejich odprodeje a bezúplatných převodů. Jednoznačným problémem je struktura a obrátkovost zásob.

Struktura dlouhodobého majetku a zásob v evidenci Ministerstva obrany k 31. 12. 2010

- náhradní díly vozidel, letadel, zbraní apod.
- motory a jejich komponenty
- řízené střely
- náhradní díly komunikačních a detekčních koherentních zařízení
- oděvy, osobní výstroj
- munice a výbušniny
- ostatní

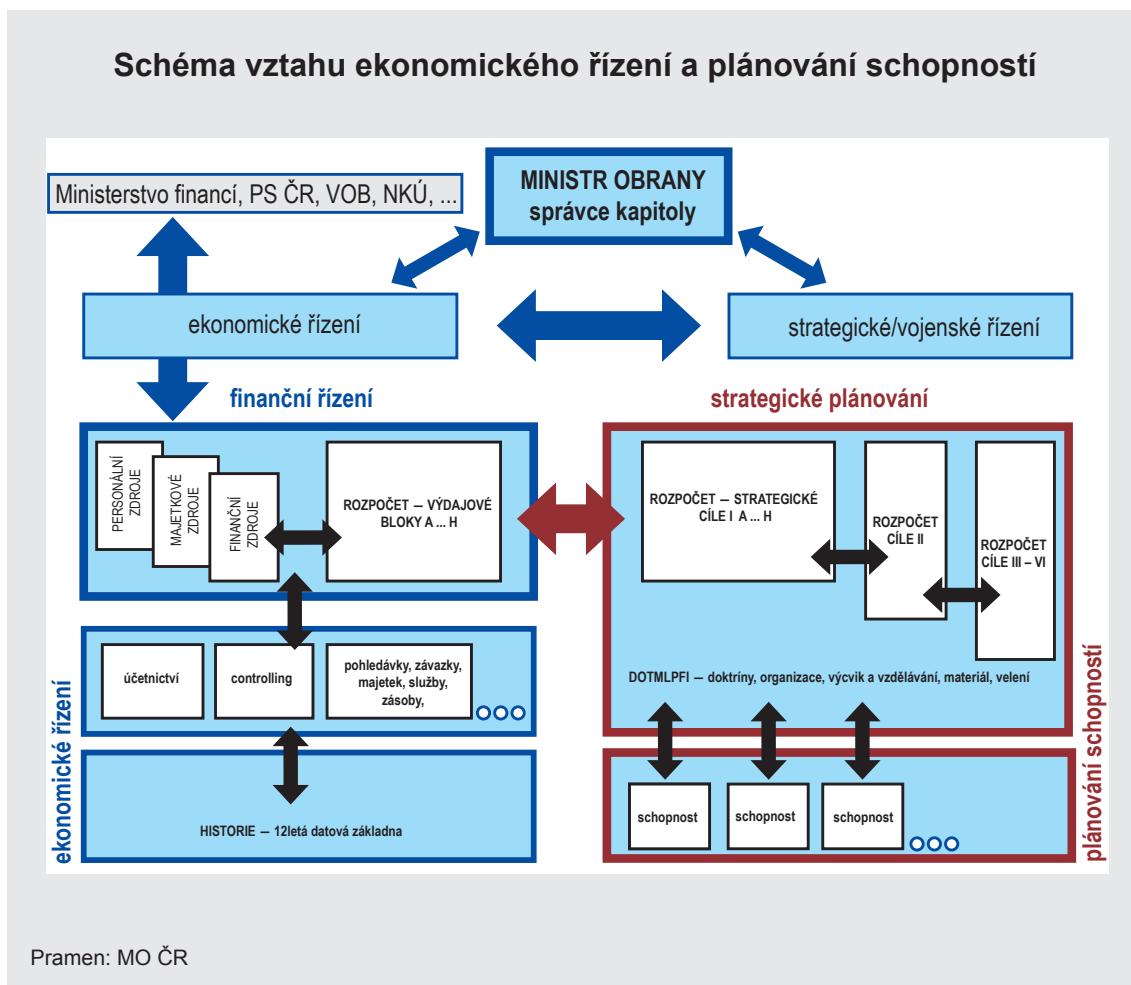
Pramen: MO ČR

Systém ekonomického řízení

- 5.14 Na základě mikroekonomického rozboru je nutné nastavit systém ekonomického řízení Ministerstva obrany tak, aby fungoval maximálně efektivně. Je nezbytné lépe zorganizovat a řídit vnitřní procesy a odpovědně volit priority. Proto je potřebné optimalizovat strukturu výdajů a aktiv a hledat dodatečné finanční prostředky (prohloubit mezinárodní spolupráci, využívat evropské strukturální fondy, umožnit vyčlenit významné modernizační projekty mimo rozpočet Ministerstva obrany a podobně).
- 5.15 Dosavadní systém finančního řízení je orientován spíše na vstupy. Neposkytuje ucelené informace o tom, s jakým ekonomickým efektem jsou vynaložené výdaje (vstupy) transformovány na reálné výstupy. Problémem je nedostatečná vazba na střednědobé a dlouhodobé plánování. Nejsou k dispozici ani informace, nakolik dosažené výsledky odpovídají stanoveným cílům a jejich ukazatelům.
- 5.16 Reformovaný systém ekonomického řízení proto vytváří podmínky pro hospodárné, efektivní a účelné využívání zdrojů. Systém tedy musí umožnit sledovat výkony a porovnávat je se stanovenými cíli. Z toho vyplývá i nutnost ještě užšího provázání systému ekonomického řízení se systémem řízení a velení v podmínkách Ministerstva obrany, a to zejména z hlediska jasného vymezení pravomocí a s nimi spojených odpovědností všech řídicích složek.
- 5.17 Východiskem pro tvorbu cílů obrany jsou společenské potřeby (veřejný zájem), které jsou artikulovány v rámci demokratického politického procesu. Takto vymezené požadavky společnosti jsou východiskem pro tvorbu cílů obrany a rozvoj schopností ozbrojených sil ČR.
- 5.18 Díky zřetelně formulovaným cílům může Ministerstvo obrany obhájit svůj nárok na finanční zdroje před exekutivními a zákonodárnými orgány České republiky v rámci rozpočtového procesu. Zároveň takový systém zprůhledňuje veřejnou kontrolu nad nakládáním s veřejnými zdroji vyčleněnými na obranu. Dosavadní systém sice umožňuje rozdělení finančních zdrojů, ale není schopen zcela řídit účelnost, hospodárnost a efektivnost nakládání s veřejnými prostředky.
- 5.19 Úspěch přechodu na ekonomické řízení Ministerstva obrany a všech podřízených složek je podmíněn změnami v ostatních systémech řízení (velení a řízení, obranné plánování, výstavba a transformace organizačních struktur,

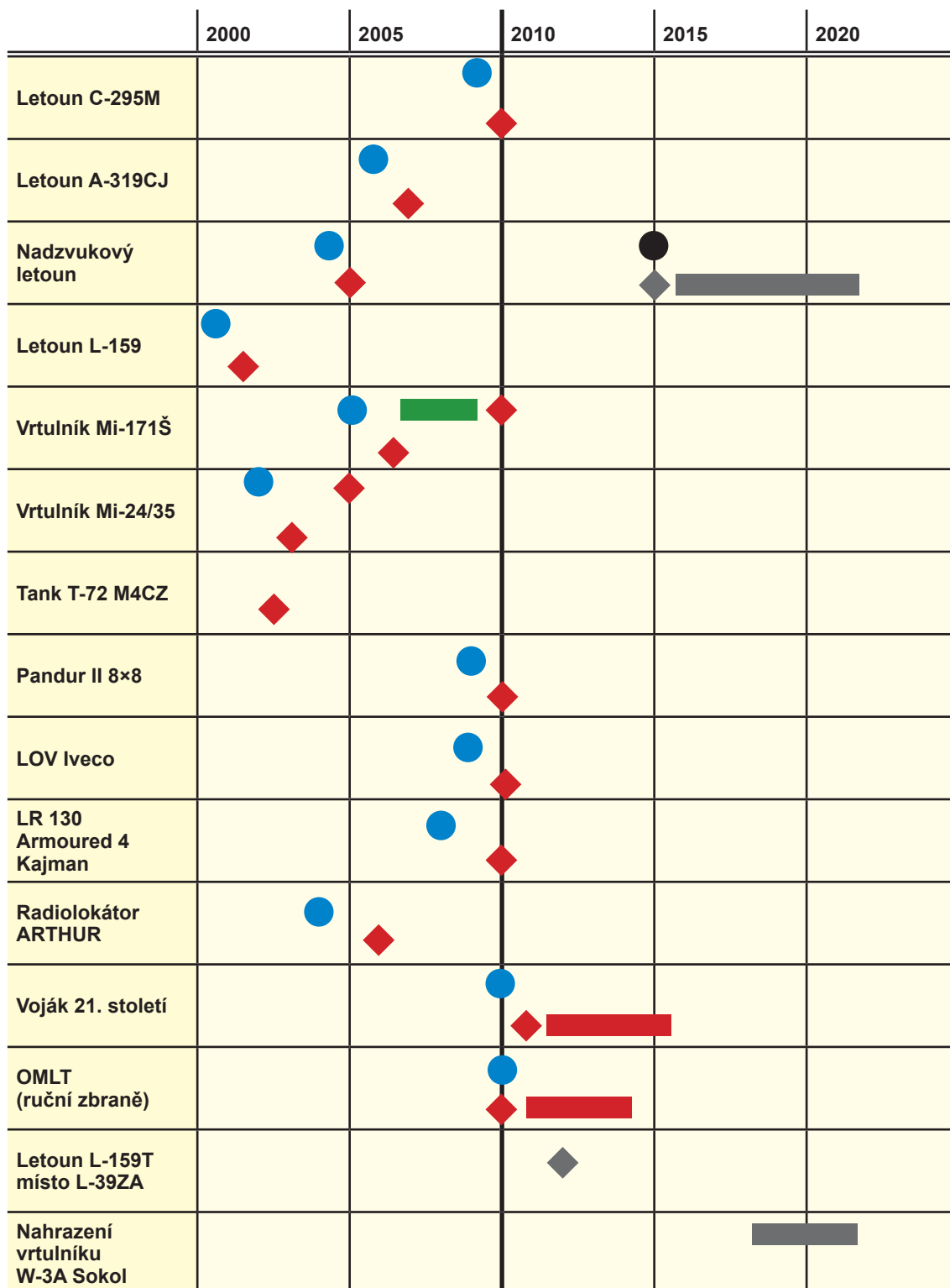
personální management). Integrace řídicích systémů se opírá o dlouhodobé plánování. K tomu již jsou ve všech těchto systémech zahájeny odpovídající změny.

- 5.20 V oblasti ekonomického řízení je cílem těchto změn integrace plánu, finančního řízení, řízení oběžných aktiv, reprodukce majetku, nákupů služeb, nákladů a controllingu.

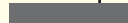

- 5.21 Podporu ekonomickému řízení poskytují informační systémy a výstupy z rozpočtového, účetního a statistického výkaznictví stejně jako finanční analýzy. K těmto informacím mají přístup všechny stupně velení a řízení. Informační podpora ekonomického řízení je součástí ekonomického řízení kapitoly státního rozpočtu Ministerstva obrany. Systém ekonomického řízení a jeho informační podpory je kompatibilní se systémem budovaným Ministerstvem financí.

Hlavní modernizační a rozvojové projekty ozbrojených sil České republiky v letech 2000 až 2020

Pramen: MO ČR

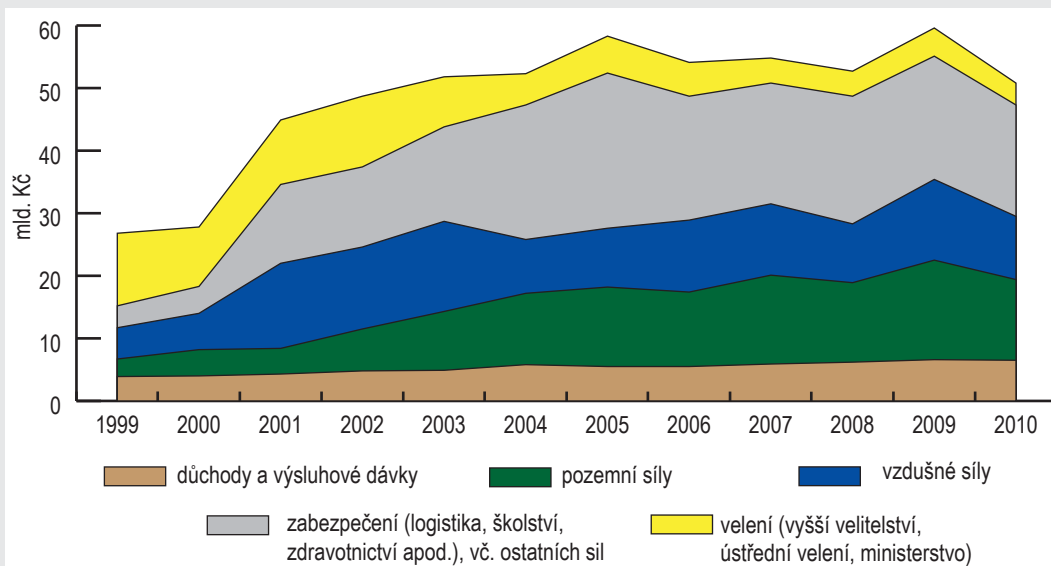
	2000	2005	2010	2015	2020
81mm minomet					
120mm minomet					
152mm samohybná houfnice					
Průzkumné a pozorovací komplety					
Mobilní radiolokační prostředky					
Letištní systém zabezpečení					
BVP-2					
Rakety pro 2K12 KUB					
Pasivní sledovací systémy					
Mobilní prostředky průzkumu					
Modernizace ženijního vojska					

- podpis smlouvy
- modernizace
- ukončení smlouvy
- rozvoj projektu
- zařazeno do operačního použití
- předpokládaná obměna/modernizace
- požadavek na zařazení do operačního použití

Kritickým momentem modernizace a rozvoje ozbrojených sil ČR je dostatek prostředků na akvizice vojenské techniky. Schéma shrnuje hlavní modernizační a rozvojové projekty realizované v letech 2000 až 2010 a potřebu dalších investic po tomto období.

- 5.22 Bez spolehlivých ekonomických informací není možné reálně plánovat a účinně plnit jednotlivé cíle. K tomu se zavádí systém ekonomického řízení a rozpočtování finančních zdrojů ve formě cílově orientovaného rozpočtování. Smyslem je dosažení takového stavu, kdy jednotlivá nákladová střediska fungují jako produkční jednotky, které jsou zainteresovány na inovačních změnách, hospodárném, rovnoměrném a efektivním nakládání s rozpočtovými prostředky.
- 5.23 Vývoj velikosti rozpočtu Ministerstva obrany je předurčen i potřebou zajištění velkých modernizačních a rozvojových projektů v období let 2012 až 2020. Ne všechny tyto projekty lze za současných rozpočtových omezení realizovat.
- 5.24 V minulosti se také v důsledku nesystémového odkládání modernizačních a rozvojových projektů nahromadil deficit, který dle kvalifikovaného odhadu dosahuje 80 až 90 miliard korun. Tento odhad vychází ze *Střednědobých plánů činnosti a rozvoje Ministerstva obrany ČR*. Vzhledem k tomu, že vyjadřují potřebu finančních prostředků mimo jiné na výcvik ozbrojených sil, obměnu zásob munice a zbraňových a technických systémů, případně jejich modernizaci, lze z nich vyčíslit rozdíl mezi plánovaným cílovým stavem a uskutečněnými investicemi. Ten je vyjádřen zmiňovaným deficitem.

Vývoj struktury vojenských výdajů České republiky podle metodiky OSN v letech 1999 až 2010

Součástí vojenských výdajů jsou i výdaje na důchody a výsluhové dávky vyplácené bývalým vojákům z povolání. Tyto výdaje dnes tvoří více než 10 % rozpočtu Ministerstva obrany. Tento podíl dále poroste, nepodaří-li se zastavit pokles výdajů na obranu ČR.

Pramen: Statistická ročenka České republiky (ČSÚ, 2001–2011)

- 5.25 Ministerstvo obrany sestavuje cílově orientovaný rozpočet a ekonomický plán, které kvantifikují přínosy (užitky) pro obranu státu. Zároveň tyto přínosy porovnávají s vynaloženými náklady v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobém horizontu. Tím je vyjádřen ekonomický přínos jednotlivých prvků v působnosti Ministerstva obrany k naplnění cílů obranné a bezpečnostní politiky České republiky.
- 5.26 Nutným předpokladem pro sestavení kvalitního rozpočtu a ekonomického plánu jsou výkonnostní audity. Pracovníci, kteří je provádějí, musejí projít adekvátní přípravou a mít k dispozici odpovídající metodiky.
- 5.27 Klíčovou podmínkou řádného fungování Ministerstva obrany a jím spravované oblasti je snížení míry nejistoty střednědobého rozpočtového výhledu. Na rozdíl od doporučených standardů NATO, kde se běžně pracuje s časovým plánovacím horizontem 5 až 15 let, je střednědobý výhled v České republice nedostatečný. Ke stabilitě by proto přispělo sestavování klouzavého rozpočtového výhledu v metodice 1 + 4 roky (tedy běžný rozpočtový rok se čtyřletým výhledem) ve struktuře výdajových bloků/okruhů, a to v absolutní výši.

1998–2000

VSTUP ČR DO NATO 1999
BOSNA A HERCEGOVINA
POLNÍ NEMOCNICE ALBÁNIE

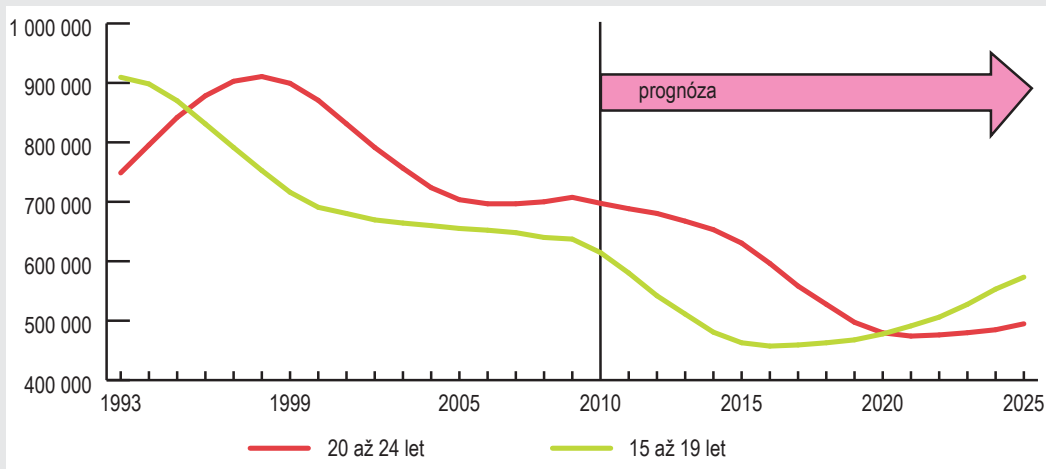

Kompetentní a motivovaní lidé

Priorita lidé

- 6.1 Lidé tvoří nejvyšší hodnotu a jsou klíčovým činitelem pro naplňování požadovaných schopností ozbrojených sil i organizací v působnosti MO ČR. Nábor, vzdělávání, výchova kvalitních vojáků a civilního personálu a péče o ně je na prvním místě. Ministerstvo obrany musí být vnímáno jako odpovědný, spolehlivý a atraktivní zaměstnavatel a musí být schopno uspět v konkurenci na trhu práce.
- 6.2 Nejedná se o lehký úkol. Podle materiálu *Transformace resortu Ministerstva obrany České republiky* z roku 2007 mělo být na konci roku 2010 dosaženo počtu 36 800 osob (26 200 vojáků, 8 800 občanských zaměstnanců a 1 800 čekatelů). Ve skutečnosti bylo k 1. lednu 2011 v působnosti MO ČR 21 309 vojáků, 8 011 občanských zaměstnanců a 937 vojáků-čekatelů. Jedním z důvodů, proč není možné cílových stavů dosáhnout, je nedostatečný rozpočet. K tomu se ovšem budou v příštích letech přidávat i další faktory, například demografický.
- 6.3 Během následujících deseti let se bude zmenšovat počet lidí ve věku, který je nejvhodnější pro nábor do ozbrojených sil (18 až 25 let), a zároveň budou odcházet z aktivní služby ti, kteří vstoupili do ozbrojených sil v 90. letech minulého století. Bude tedy složité udržet pozitivní bilanci přírůstků a úbytků a zabránit stárnutí ozbrojených sil.

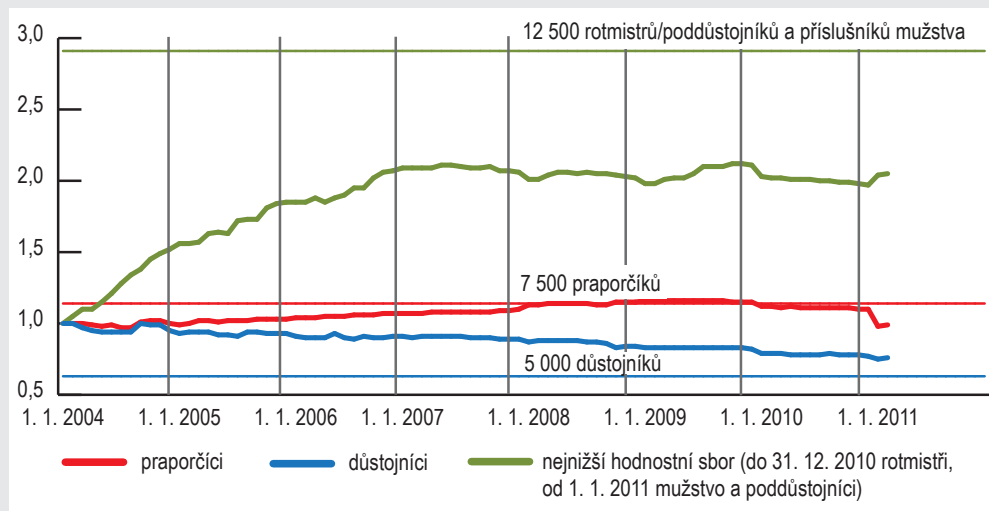
Demografický vývoj České republiky v letech 1993 až 2025 v populaci 15 až 24letých (2010 až 2025 prognóza – střední varianta)

Vývoj demografického zdroje pro doplňování ozbrojených sil je v České republice nestabilní. To je jedno z podstatných rizik personálního vývoje v ozbrojených silách. V následujících 10 letech bude ubývat osob v optimálním věku pro doplňování ozbrojených sil, zároveň se bude oslabovat motivace vojáků, kteří vstoupili do služby v posledním desetiletí 20. století a byli součástí demografické vlny v 70. letech minulého století.

Pramen: Demografická příručka 2007 (ČSÚ, 2008, 1. vydání),
Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065 (ČSÚ, 2009, 1. vydání)

Schopnost Ministerstva obrany dosáhnout politicko-vojenských ambicí v oblasti vojenského personálu měřená indexem (1. 1. 2004 = 1,0)

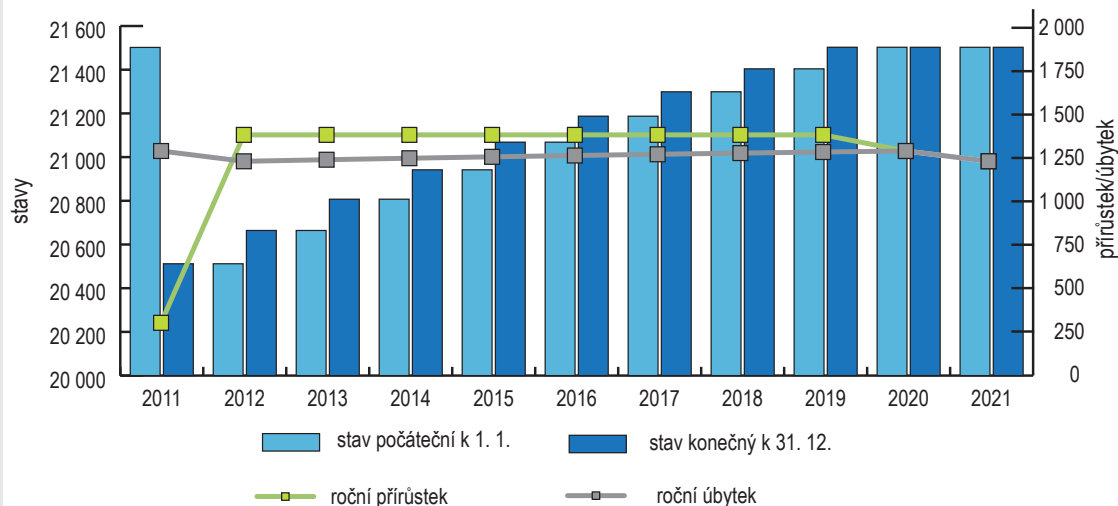

Od roku 2004 se doposud nepodařilo dosáhnout cílových počtů odpovídajících definovaným politicko-vojenským ambicím.

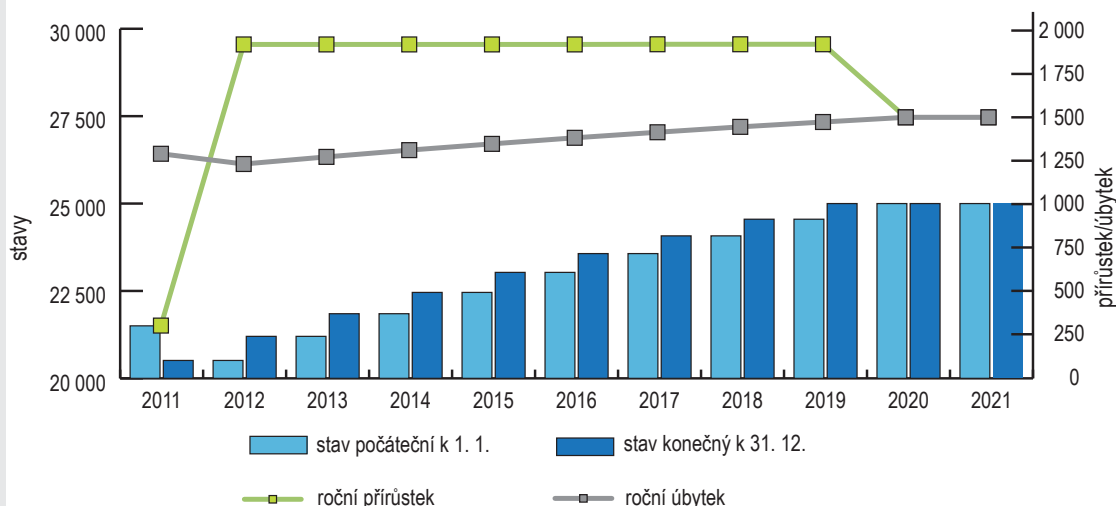
Pramen: výpočet MO ČR

Odhad vývoje přírůstků a úbytků vojáků do roku 2021

Varianta I

Varianta II

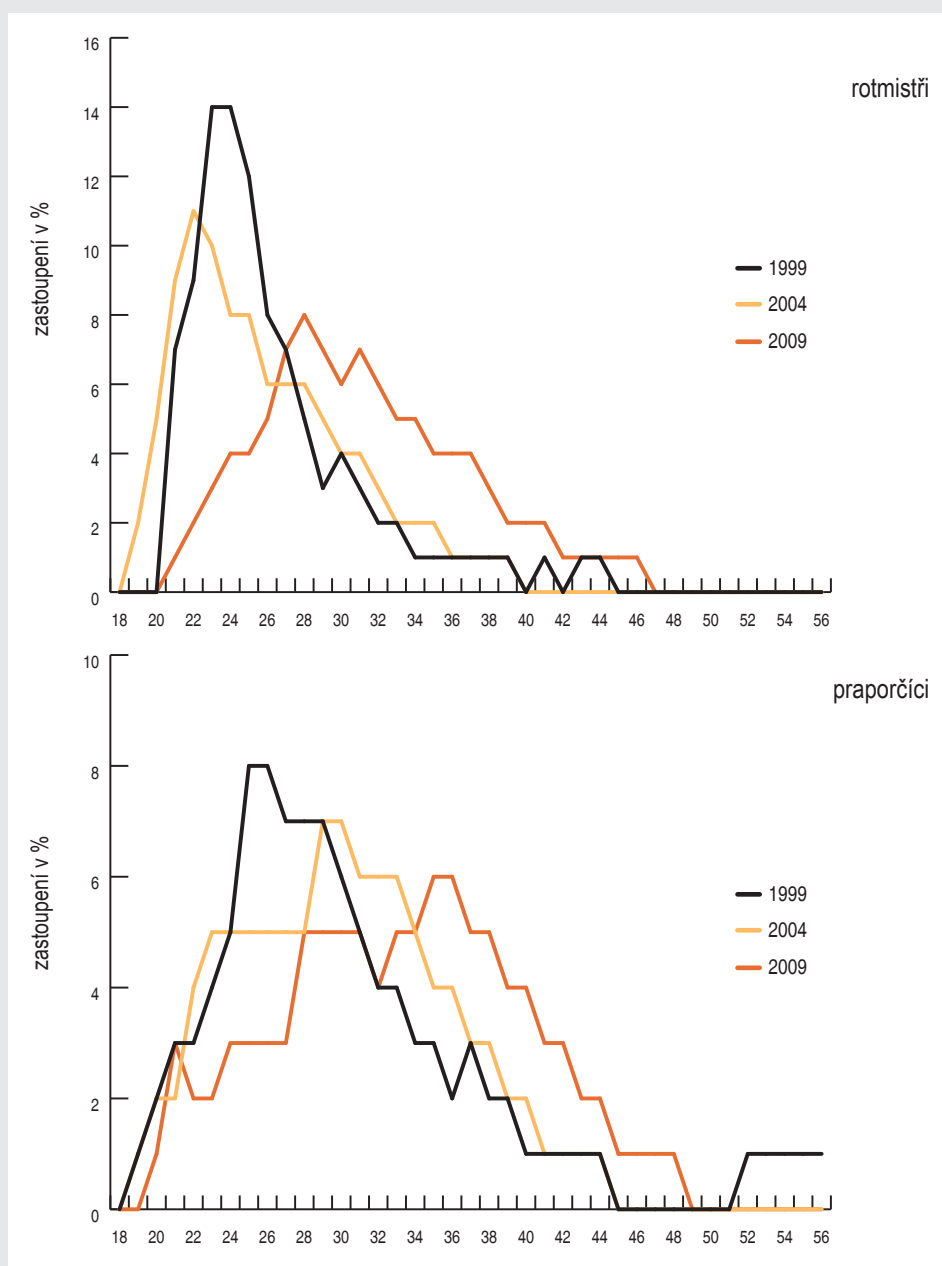

Varianta I počítá s vyrovnanou bilancí přírůstků a úbytků. Varianta II předpokládá přírůstky odpovídající kapacitním možnostem pro přijímání a přípravu vojenských profesionálů. Z dat vyplývá, že za současných rozpočtových možností není možné dosáhnout počtu vojáků potřebných pro naplnění politicko-vojenských ambicí. Varianta I ukazuje, že lze alespoň udržet současné počty. Varianta II se ukazuje jako méně reálná, protože by armáda musela ročně získat dva tisíce lidí. Odhad vychází z předpokladu, že důstojníci budou tvořit maximálně 20%, praporčíci zhruba 30% a poddůstojníci a mužstvo alespoň 50% počtu vojáků.

Pramen: MO ČR

- 6.4 Prohlubování trendu stárnutí základních hodnotných sborů může ve svém důsledku vést k vyšším výdajům na zdravotní péči, preventivní rehabilitaci i platy.

Věkové rozložení základních hodnotných sborů profesionální armády v letech 1999, 2004 a 2009

Jenom mezi roky 2004 a 2009 došlo k bezprecedentnímu stárnutí hodnotných sborů, které dnes tvoří 3/4 velikosti ozbrojených sil ČR. Typický věk u rotmistřů (poddůstojníků a mužstva) se posunul z 23 na 28 let. U praporčíků to bylo z 29 na 35 let.

Pramen: MO ČR

- 6.5 I proto musejí být urychleně vyřešeny dluhy z minulosti v oblastech výstavby základních hodnostních sborů mužstva a poddůstojníků, v systému řízení kariér vojáků, platové politiky a dalších. Systém i procesy personálního řízení musejí být přizpůsobeny potřebám rozvoje ozbrojených sil ČR. Zejména musí dojít k přizpůsobení počtu vyšších důstojníků a generálů velikosti a úkolům ozbrojených sil.

**Vývoj počtu personálu Ministerstva obrany v letech 1999 až 2011
(stav k 1. lednu – skutečné počty)^{a)}**

	generálové	vyšší důstojníci ^{d)}	nižší důstojníci ^{d)}	praporčíci	rotmistři/ poddůstojníci ^{b)}	mužstvo ^{e)}	čekatelé ^{c)}	vojáci z povolání	vojáci v základní službě	občanští zaměstnanci	CELKEM
1999	23	14 671	7 122	1 150	–	–	–	22 966	33 281	21 481	77 728
2000	29	6 888	7 323	6 744	1 761	–	976	23 721	31 185	21 301	76 207
2001	28	5 700	7 556	6 607	2 093	–	1 200	23 184	24 955	21 286	69 425
2002	29	4 531	6 007	6 428	2 432	–	1 200	20 627	21 235	22 675	64 537
2003	25	4 153	5 528	6 489	3 219	–	1 507	20 921	19 783	20 808	61 512
2004	25	3 244	4 668	6 552	4 324	–	1 409	20 222	6 359	17 288	43 869
2005	32	2 865	4 157	6 339	6 879	–	1 281	21 553	–	14 971	36 524
2006	32	2 679	4 111	6 641	7 834	–	1 333	22 630	–	13 358	35 988
2007	32	2 674	4 162	6 834	8 977	–	949	23 628	–	11 946	35 574
2008	26	2 589	4 022	7 206	8 619	–	1 196	23 658	–	10 575	34 233
2009	25	2 464	3 795	7 363	8 486	–	1 341	23 474	–	9 017	32 491
2010	20	2 286	3 524	6 969	8 683	–	919	22 401	–	8 644	31 045
2011	22	2 258	3 255	6 082	7 637	1 118	937	21 309	–	8 011	29 320

^{a)} Skutečné počty k 1. 1. bez zakryté části Vojenského zpravodajství a vojáků a vojáků v dispozici. Počty vyjadřují naplněnost ozbrojených sil a v průběhu roku kolísají. Mohou se proto lišit od počtů uváděných pro potřebu státního rozpočtu.

^{b)} Kategorie rotmistřů byla vytvořena 1. 12. 1999 z poddůstojníků v další službě a části praporčíků, zanikla k 31. 12. 2010, kdy z hodnostního sboru rotmistřů byly vytvořeny hodnostní sbory poddůstojníků a praporčíků.

^{c)} Kategorie čekatelů existuje od 1. 1. 2011. Od 1. 12. 1999 byli čekatelé praporčíci a čekatelé důstojníci.

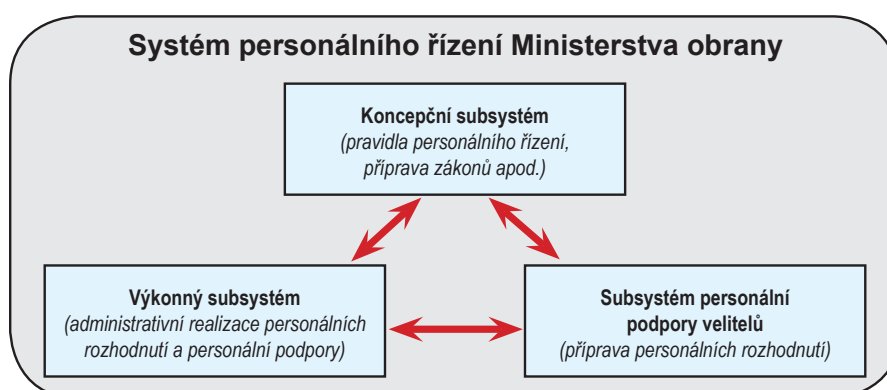
^{d)} Kategorie vyšší a nižší důstojníci byly vytvořeny 1. 12. 1999 z hodnostního sboru důstojníků.

^{e)} Kategorie mužstvo existuje od 1. 1. 2011.

Pramen: MO ČR

Personální řízení

- 6.6 Personální řízení¹ se soustředí na získávání vojenského a civilního personálu, jeho udržení ve služebním a zaměstnaneckém poměru, na soustavné vytváření podmínek pro jeho osobnostní i profesní rozvoj a pro jeho činnost. Vychází ze zásad umožňujících personálu dosáhnout vyššího všeobecného vzdělání, vyšší odborné kvalifikace a vyšší občanské uvědomělosti a je založeno na efektivním uplatnění získaných znalostí, zkušeností a praktických dovedností. Při tom jsou uplatňovány zásady rovných příležitostí.
- 6.7 Personální řízení napomáhá vytváření optimálních sociálních podmínek pro vojáky a občanské zaměstnance jak během služebního či pracovního poměru, tak i po jeho skončení. Služba v ozbrojených silách přináší všem příslušníkům přidanou hodnotu – nové schopnosti uplatnitelné na trhu práce.
- 6.8 Systém personálního řízení je z procesního i organizačního hlediska založen na třech pilířích (subsystémech): koncepčním, výkonném a podpůrném.

- 6.9 Personální řízení vychází ze zásady centralizace koncepčního a metodického řízení a transparentnosti. Velitelé a další vedoucí pracovníci se na personálním řízení podílejí při výběru a umísťování personálu na funkce v rozsahu jejich působnosti.
- 6.10 Personálním jádrem ozbrojených sil jsou vojáci. Všichni jsou plně nasaditelní do vojenských operací. Občanští zaměstnanci mohou být ve specifických případech rovněž vysláni do vojenských operací k plnění podpůrných úkolů. Součástí ozbrojených sil se zvláštním statutem je aktivní záloha. Funkce a pracovní činnosti, které mohou zastávat občanští zaměstnanci, nezastávají vojáci.

¹ Personální řízení představuje komplexní manažerský přístup k práci s lidmi a k rozvoji jejich osobnostního a profesního potenciálu ve prospěch organizací v působnosti Ministerstva obrany. Realizace opatření personálního řízení je z tohoto pohledu věcí velitelů a ostatních řídicích pracovníků, kteří k tomu využívají široké spektrum nástrojů řízení, včetně orgánů personální služby.

- 6.11 Vojáci a občanští zaměstnanci se během služebního, respektive pracovního poměru osobnostně a profesně rozvíjejí – vzděláváním, výcvikem, praxí i kariérně (individuální snahou o hodnotní a funkční postup). Jsou motivováni nejen kariérním (u vojáků rovněž hodnotním) postupem, ale také výkonově definovanou platovou a sociální politikou. Kariéra vojáka a profesní růst občanského zaměstnance jsou řízeny podle přesně stanovených pravidel, uplatňovaných v podmínkách cílevědomě se rozvíjející organizační kultury.
- 6.12 Řízení kariér musí být věcí všech nadřízených, počínaje nejnižšími stupni vele- ní a řízení. Odpovědnost za rozvoj vlastní kariéry má ovšem každý voják a ob- čanský zaměstnanec.
- 6.13 Vstupem do služebního poměru se vojáci po dobu jeho trvání dobrovolně vzdá- vají některých práv zaručených občanům České republiky ústavními zákony. Proto jim náleží materiální, finanční a společenské kompenzace po dobu činné služby i po jejím ukončení.
- 6.14 Zvláštní pozornost si zasluhují příslušníci ozbrojených sil, kteří byli při plnění slu- žebních povinností zraněni či v důsledku nasazení trpí psychickými problémy. Pro ně a jejich rodiny je vytvořen systém psychologické a další odborné pomoci. Zvláštní péče je věnována rodinám vojáků, kteří při výkonu služby přišli o život.
- 6.15 Realizace cílů personálního řízení umožňuje zejména:
- vytvoření podmínek pro vyprofilování jednotlivých kategorií personálu a zvláště pak hodnotních sborů vojáků a jejich rozvoj;
 - zkvalitnění řízení kariér vojáků po dobu jejich činné služby a stabilizaci a mo- tivaci civilního personálu po dobu jeho pracovního poměru;
 - zajištění konkurenceschopnosti Ministerstva obrany na trhu práce;
 - vytváření uceleného systému výchovy, výcviku a vzdělávání vojáků, který je důsledně propojený se systémem řízení kariér;
 - racionalizaci výcvikových a vzdělávacích zařízení a rozsáhlejší využívání možností kapacit jiných zařízení v České republice i v zahraničí;
 - uvedení do života systému výchovy, který povede k formování potřebných morálních a profesionálních vlastností příslušníků ozbrojených sil demokra- tického státu;
 - v racionální míře rozvíjení systému sociálního zajištění vojáků v činné službě i po jejím ukončení;
 - rozvíjení péče o válečné veterány a
 - usnadňování vojákům po ukončení služby v ozbrojených silách začlenění do civilního života.

Vojenské hodnosti a hodnostní sbory

Od 1. 12. 1999 do 31. 12. 2010			Od 1. 1. 2011		
hodnost	hodnostní sbor		hodnost	hodnostní sbor	
armádní generál	generálové		armádní generál	generálové	
generálporučík			generálporučík		
generálmajor			generálmajor		
brigádní generál			brigádní generál		
plukovník	vyšší důstojníci		plukovník	vyšší důstojníci	
podplukovník			podplukovník		
major			major		
kapitán	nižší důstojníci		kapitán	nižší důstojníci	
nadporučík			nadporučík		
poručík			poručík		
podporučík					
štábní praporčík	praporčíci		štábní praporčík	praporčíci	
nadpraporčík			nadpraporčík		
praporčík			praporčík		
podpraporčík					
štábní rotmistr	rotmistři				
nadrotmistr			nadrotmistr		
rotmistr			rotmistr		
rotný			rotný	poddůstojníci	
četař	poddůstojníci		četař		
desátník			desátník		
svobodník			svobodník	mužstvo	
vojín	mužstvo		vojín		

Pramen: MO ČR

Řízení kariér

- 6.16 Základním dokumentem, který stanovuje podmínky průběhu kariér a respektuje popsané principy budování profesionálních ozbrojených sil, je kariérní řád vycházející z příslušných zákonných ustanovení. Stanovuje pravidla výběru pro přijetí do služebního poměru, přípravy na výkon služby, jmenování do vyšší vojenské hodnosti, zařazování na systemizovaná místa, zvyšování kvalifikace a podmínky pro ukončení kariéry.
- 6.17 Kariérní řád je tvořen souborem vymahatelných pravidel pro centralizovaný, transparentní, soutěživý a výběrový služební postup. Je založený především

na osobních kvalitách vojáka a na jeho vůli a snaze rozvíjet osobní a profesní schopnosti a usilovat o hodnotní postup.

6.18 Ozbrojené síly se skládají ze šesti hodnotních sborů.

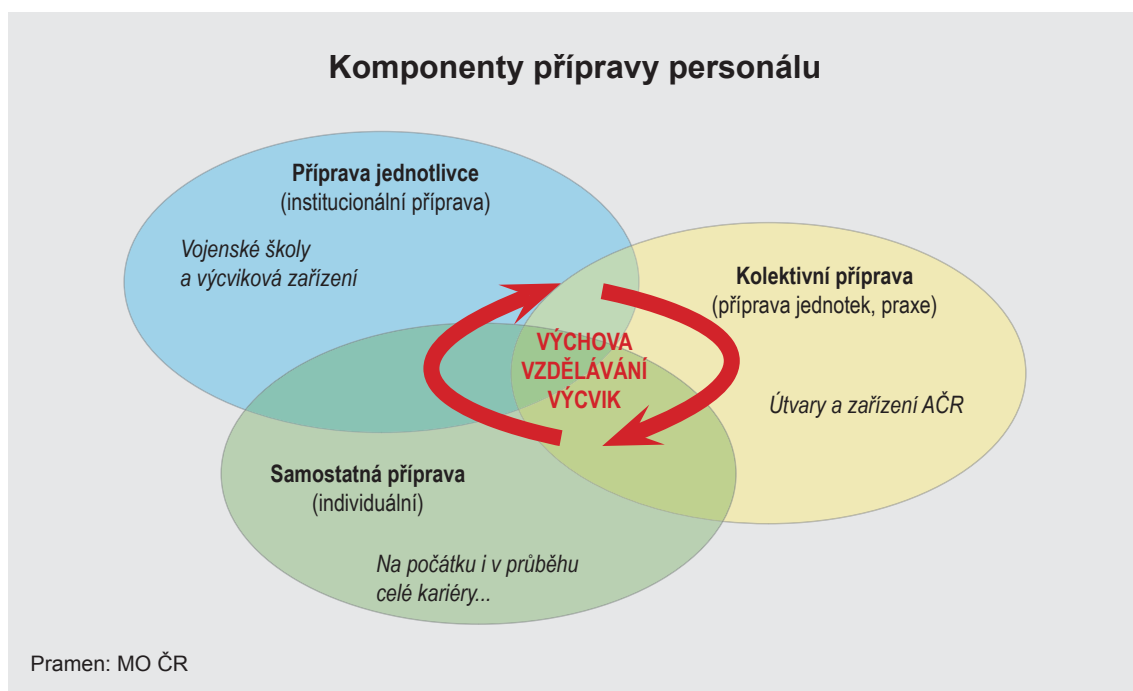
Mužstvo
Tvoří je vojáci v procesu základní přípravy a na základních funkcích ve vojenských jednotkách, kteří vykonávají všechny činnosti manuálního charakteru podle rozhodnutí nadřízených.
Poddůstojníci
Tento sbor je základním sborem v ozbrojených silách a mezistupněm v kariéře mezi mužstvem a praporčickým sborem. Tvoří jej vojáci zařazení na výkonné funkce u zbraňových systémů a jiné techniky, na výkonné logistické a další pozice převážně manuálního charakteru. Klíčovým úkolem příslušníků tohoto sboru je velení na nejnižším stupni (roj, stanice, osádka, komplet, provozovna, družstvo) a naplnění role ve výcviku při zařazení na základní instruktorské funkce. Poddůstojnický sbor hraje nezastupitelnou roli hlavně při operačním nasazení ozbrojených sil.
Praporčíci
Praporčický sbor je vrcholem kariéry pro příslušníky jiného než důstojnického sboru. Praporčíci tvoří střední úroveň řízení jednotek, štábů a logistických zařízení a působí jako specialisté u zbraňových, komunikačních a dalších systémů. Klíčovými úkoly příslušníků tohoto sboru jsou velení a vedení na středním stupni (zástupci velitelů čet, vedoucí či vrchní praporčík) a role ve výcviku při zařazení na vyšší instruktorské funkce. Mohou být zařazení i na funkce ve vyšších štábech. Mezi základní charakteristiky jejich činnosti patří samostatnost, iniciativa, uplatňování získaných znalostí a zkušeností a odpovědnost.
Nižší důstojníci
Tvoří základ stavu důstojníků a společně s praporčíky představují střední úroveň řízení jednotek, štábů a logistických zařízení. Na rozdíl od hodnotního sboru praporčíků však nejde o hodnotní sbor budovaný na principu služební seniority, ale na principech rozvoje osobnosti a odbornosti, potřebných pro případný výběr do hodnotního sboru vyšších důstojníků. Nižší důstojníci jsou odpovědní za přijímání kvalifikovaných rozhodnutí dotýkajících se ve svých důsledcích úrovně rot a jejich ekvivalentů.
Vyšší důstojníci
Jsou doplňováni z hodnotního sboru nižších důstojníků. Představují vyšší úroveň řízení, rozhodují o věcech, které se svými důsledky dotýkají vojenských útvarů a zařízení, jejich skupin či celých částí ozbrojených sil a celků v působnosti Ministerstva obrany, a to jak z místa velitelů zodpovědných za určité oblasti, tak z vyšších štábních funkcí. Do hodnotního sboru vyšších důstojníků se vybírá z nejlepších kapitánů, kteří během své kariéry prokázali odpovídající schopnost zastávat místa vyšších důstojníků. Zvláštní postavení v hodnotním sboru vyšších důstojníků mají vojáci v hodnosti plukovník, kteří vždy vykonávají nejvyšší velitelské funkce v rámci částí ozbrojených sil podřízených ministrovi obrany, náčelníkovi Generálního štábu a prezidentu republiky.
Generálové
Tvoří vojenskou elitu České republiky odpovědnou za přijímání strategických a operačních rozhodnutí dotýkajících se celých ozbrojených sil České republiky nebo některé z jejich částí. Do hodnotního sboru generálů jsou vybírány zralé osobnosti, které svým celoživotním výkonem vojenské služby prokázaly schopnost dosahovat vynikající výsledky. Zároveň jde o vojáky, kteří si jsou schopni svým morálním profilem, vzděláním a všeobecným společenským rozhledem získat důvěru veřejnosti a přispět tak k dobrému jménu ozbrojených sil.

6.19 Voják vykonává vojenskou službu v zájmu obrany České republiky doma i v zahraničí s vědomím, že jeho služební poměr je časově omezen podle pravidel platných pro každý hodnotní sbor. Časově je omezena i doba setrvání na každém hodnotním stupni.

- 6.20 Podstatou řízení kariéry je plán osobního rozvoje vojáka zpracovaný přímým nadřízeným na základě objektivního hodnocení výkonu a potenciálu podřízeného a v souladu s potřebami ozbrojených sil.
- 6.21 Základní kariérou je kariéra velitelská. Je charakteristická prolínáním služby na velitelských, štábních a pedagogických systemizovaných místech, včetně působení v zahraničí a nasazení ve vojenských operacích. Pro řízení kariéry vojáků málopočetných odborností nebo speciálních druhů vojsk a služeb, zejména v hodnostním sboru praporčíků, je základní kariérní linie přizpůsobena specifičností této služby.
- 6.22 V kategorii vyšších důstojníků a generálů se předpokládá kariérní postup bez ohledu na původně získanou odbornost. V takovém případě musejí mít kromě odborného vzdělání i odpovídající manažerské a osobnostní předpoklady.
- 6.23 V rámci kariérního postupu může být voják zařazen pouze na systemizované místo se stejnou nebo vyšší vojenskou hodností; zařazení na systemizované místo s nižší hodností se v průběhu služby vojáka nepřipouští, a to ani na základě dobrovolnosti. V případě, že je na systemizovaném místě předepsána vyšší vojenská hodnost, zařazení vojáka na toto místo je spojeno se jmenováním do odpovídající vojenské hodnosti.
- 6.24 Každému systemizovanému místu je v síti kariér stanovena minimální a maximální doba jeho výkonu. Prodlužování stanovené doby výkonu služby na velitelských místech se nepředpokládá. U ostatních míst, zejména u jedinečných specialistů nebo u málopočetných odborností, je možné stanovenou dobu prodlužovat v případě, že to bude v zájmu ozbrojených sil.
- 6.25 Postup v kariéře je podmíněn výsledky hodnocení dosavadní služby na zastávaném místě a úspěchem v konkurenčním výběru. Nezbytným předpokladem je splnění vymezených kritérií, mezi která patří zejména dosažení kvalifikačních předpokladů, vojenskoodborná kvalifikace, doba výkonu služby ve vojenské hodnosti (na systemizovaném místě) a účast ve vojenských operacích. Pro zařazení na nejnižší místa se upřednostňují osobní schopnosti a zkušenosti před dosaženým vyšším než stanoveným vzděláním na daném systemizovaném místě.
- 6.26 S vojáky se uzavírá závazek, jehož obsahem je doba trvání služebního poměru a další podmínky služby. S vojáky, kteří potenciál k dalšímu kariérnímu vývoji vyčerpají, odmítnou další službu nebo již nesplňují podmínky dané právním předpisem pro výkon služby, se služební poměr ukončí.

Příprava personálu

- 6.27 Příprava personálu, tvořená uceleným systémem výchovy, výcviku a vzdělávání, je důsledně propojena s řízením kariér.
- 6.28 Systém individuální přípravy personálu je založen na soustavě celoživotního vzdělávání tvořené akreditovaným vzděláním a profesní přípravou. Profesní příprava představuje systém kariérových a odborných kurzů.

- 6.29 Propojení přípravy s řízením kariér znamená přípravu vojáka na budoucí služební zařazení. V průběhu výkonu služby na konkrétním systemizovaném místě má voják možnost připravovat se pro služební zařazení na jiné systemizované místo. Voják je na ně zařazen až po splnění stanovených kvalifikačních požadavků.
- 6.30 Systém přípravy personálu je prostupný a kompatibilní se vzdělávacími systémy ČR, států NATO a Evropské unie.
- 6.31 Ve vybraných oborech a specializacích, kde je to účelnější nebo ekonomicky efektivnější, se vojáci připravují v civilních vzdělávacích zařízeních v České republice či v zahraničí.
- 6.32 Ministerstvo obrany systematicky zvyšuje atraktivitu svých vzdělávacích a výcvikových zařízení pro zahraniční studenty především ze zemí spojenců a partnerů.

- 6.33 Individuální příprava vojáků je procesně a metodicky řízena centrálně na základě požadavků ozbrojených sil. Centralizace umožňuje systémovou provázanost individuální přípravy ve vojenských školách se systémem řízení kariér.
- 6.34 Ministerstvo obrany má k dispozici vzdělávací kapacity pro středoškolskou a vysokoškolskou přípravu vojáků. Tyto kapacity uspokojují požadavky ozbrojených sil na doplňování, jsou přímo navázány na požadované schopnosti ozbrojených sil a jsou maximálně efektivní.
- 6.35 V souvislosti se změnami ve vojenském školství je upraveno právní postavení vojáků v přípravě, včetně jejich platových a materiálních náležitostí, především v zájmu posílení motivace ke studiu a k následné službě v ozbrojených silách.
- 6.36 V systému personálního řízení má střední škola tři funkce. Za prvé slouží k přímému doplňování ozbrojených sil v technických specializacích, případně pro přípravu uchazečů ke studiu na vysoké vojenské škole. Za druhé poskytuje perspektivním příslušníkům mužstva a poddůstojníkům střední odborné vzdělání ukončené maturitou, což je předpoklad pro jejich další postup do hodnostního sboru praporčíků. A za třetí umožňuje vojákům získání certifikované kvalifikace uplatnitelné na civilním trhu práce po skončení služby.
- 6.37 Vysoká škola má čtyři základní funkce. Za prvé poskytuje akreditované bakalářské, magisterské a doktorské vzdělání nejenom vojákům, ale i příslušníkům ostatních bezpečnostních složek, umožňuje studium zaměstnancům státní správy a svoje kapacity nabízí i ostatním zájemcům o studium. Za druhé umožňuje postgraduální a celoživotní vzdělávání. Za třetí poskytuje kvalifikační kurzy pro důstojníky a za čtvrté rozvíjí vojenskou vědu.
- 6.38 Vysoká škola připravuje nižší důstojníky v počtech, studijních programech a oborech odpovídajících potřebám ozbrojených sil a ekonomickým možnostem. Její absolventi nastupují do velitelských funkcí a do funkcí specialistů, na které musejí být dobře připraveni. Proto jsou vzděláváni nejen ve vojenské teorii a patřičné vojenské odbornosti, ale i v historii, právu, politologii, etice, sociologii, psychologii a dalších společenských a humanitně orientovaných vědách.

*Individuální příprava
vojáků je procesně
a metodicky řízena
centrálně na základě
požadavků ozbrojených sil.*

- 6.39 Provázání s praxí zajišťuje zapojení důstojníků se zkušenostmi z velení vojskům, řízení štábů a z vojenských operací do výuky v rámci jejich kariérního postupu.
- 6.40 Vojenská vysoká škola nabízí vyšší stupně odborného vojenského vzdělávání, zejména kariérové a odborné kurzy povinné pro vyšší důstojníky. Její odborné ústavy rozvíjejí vědeckou činnost ve specifických oborech vojenské vědy.
- 6.41 Absolventi vysoké školy před zařazením do praxe procházejí specializovanou přípravou ve výcvikovém a školicím středisku AČR. V případě velitelských funkcí jsou v rámci této přípravy vysíláni na stáž ke zkušeným velitelům k získání praktických návyků a zkušeností. Pak teprve nastupují na předem stanovené základní funkce u útvarů.
- 6.42 V návaznosti na přijetí *Bílé knihy* zpracuje Ministerstvo obrany koncepci přípravy a vzdělávání vojenského personálu, která podrobněji vymezí funkce a cíle vojenské střední a vysoké školy a způsoby jejich efektivního naplňování.
- 6.43 Klíčovým zařízením je výcvikové a školicí středisko AČR, které poskytuje neakreditované formy vzdělávání a individuálního výcviku pro poddůstojníky, praporčíky a nižší důstojníky. Potřeby všech složek ozbrojených sil naplňuje prostřednictvím kariérových a odborných kurzů. Kromě toho provádí kurzy pro spojence, partnery, mezinárodní organizace a jiné subjekty. Podílí se na výchově a vojenské přípravě studentů vysoké školy, nabízí certifikované rekvalifikační kurzy v oborech uplatnitelných na civilním trhu práce a poskytuje nezbytnou teoretickou vzdělávací podporu základnímu i speciálnímu výcviku.
- 6.44 Rozhodující roli ve výcviku mají instruktoři. Vybírají se z nejlepších, nejzkušenějších a osobnostně vyzrálých poddůstojníků a praporčíků od jednotek druhů vojsk, služeb a ze specialistů na zbraňové, komunikační a informační systémy. Po dobu výkonu funkce instruktora, která je časově omezena, jsou jim přiznány zvláštní motivační výhody.
- 6.45 V systému vzdělávání a výcviku je na základě požadavků Generálního štábu AČR provedena změna v obsahu vzdělávacích a výcvikových programů tak, aby byly naplněny potřeby ozbrojených sil vyplývající z dlouhodobé udržitelnosti

Rozhodující roli ve výcviku mají instruktoři. Vybírají se z nejlepších, nejzkušenějších a osobnostně vyzrálých poddůstojníků a praporčíků.

schopností. Jsou provedeny též úpravy organizačních struktur, které povedou k uvolnění vybraných objektů a k integraci logistické podpory.

- 6.46 V návaznosti na rozvoj operačních schopností provede Armáda České republiky revizi stávajících výcvikových a vzdělávacích aktivit s cílem nově definovat způsob jejich realizace buď vlastními školicími zařízeními, nebo nákupem z jiných domácích a zahraničních zdrojů. Bude také definováno, které aktivity v oblasti přípravy uskutečňuje Ministerstvo obrany vlastními kapacitami a které nakupuje.
- 6.47 Řízení systému jazykové přípravy je jednotné ve všech jazykových zařízeních a v celé struktuře kariérního vývoje vojáků. Jazyková příprava, s preferencí anglického jazyka, diferencovaně prostupuje všemi hodnotními sbory. Naplňování požadavků na jazykovou kompetenci je podmínkou pro jmenování do důstojnického sboru a také při přímém náboru do sboru nižších důstojníků. Příslušníci sboru vyšších důstojníků a generálů musejí dosahovat jazykových znalostí na úrovni SLP 3333².
- 6.48 V individuální přípravě je kladen důraz na vůli a ochotu vojáka, respektive občanského zaměstnance vzdělávat se, především formou samostatné přípravy. Více jsou využívány metody distančního vzdělávání. Motivačním faktorem podporujícím odborný růst specialistů je zavedení třídností, certifikací a atestací.
- 6.49 Občanští zaměstnanci Ministerstva obrany jsou připravováni obdobně jako zaměstnanci v jiných správních úřadech v systému celoživotního vzdělávání.

Platová a sociální politika

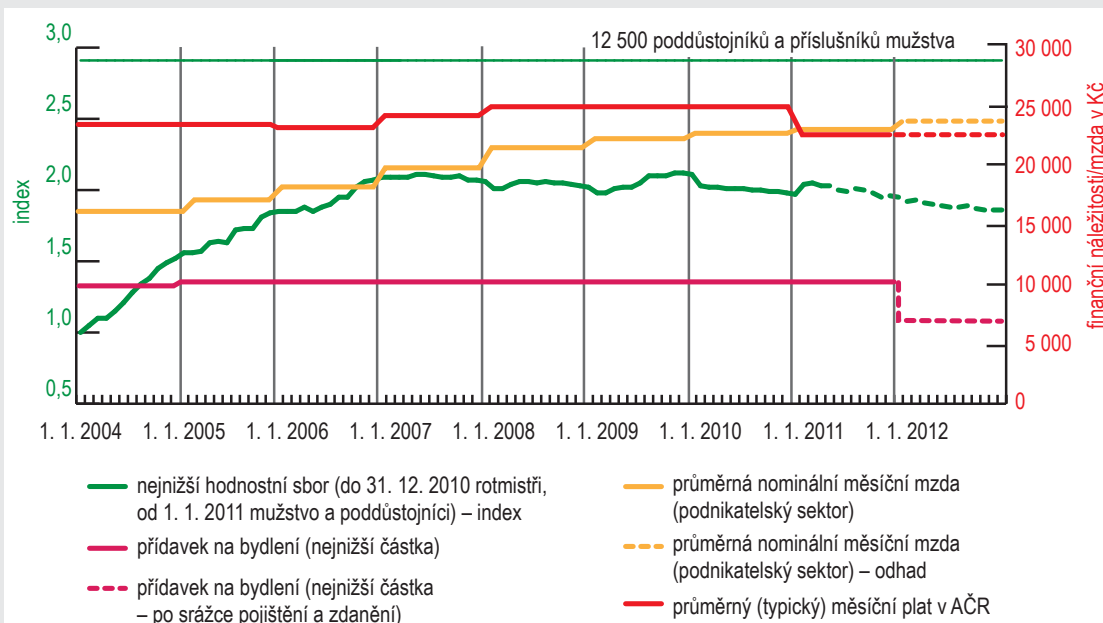
- 6.50 Systém odměňování vojáků podporuje jejich vertikální i horizontální kariérní pohyb ve struktuře ozbrojených sil. Tím se jednak zaručí jejich osobnostní i profesní růst, jednak to umožní pružně reagovat na měnící se potřeby a požadavky. V souladu s programovým prohlášením vlády³ usiluje Ministerstvo obrany o zachování výše příjmů příslušníků ozbrojených sil.
- 6.51 Plat vojáka se skládá ze základní a motivační složky. Motivační složka je výrazem ocenění vojákovy iniciativnosti, jeho snahy a přesnosti v plnění úkolů. Dále může být vojákovi v odůvodněných případech vyplácen kvalifikač-

² Podle normy NATO STANAG 6001 *Language Proficiency Levels – Úrovně jazykových znalostí*.

³ *Programové prohlášení vlády České republiky* ze 4. srpna 2010 (www.vlada.cz).

ní příplatek za atraktivitu odbornosti na trhu práce a případná kompenzace za vzdělání, které získal na své náklady a které bude uplatněno v dalším služebním zařazení.

Vývoj počtu rotmistřů (poddůstojníků a mužstva) měřený indexem od roku 2004 a vývoj základních finančních náležitostí ve srovnání s vývojem průměrné nominální mzdy v podnikatelském sektoru

V důsledku růstu mezd v podnikatelském sektoru a zastavení růstu příjmů vojáků z povolání v základních hodnostních sborech, vyvolaných rozpočtovými restrikcemi, je ohrožen záměr profesionalizace. Byl zastaven růst základního hodnostního sboru a dochází k jeho mírnému úbytku. Tím se dále vzdaluje dosažení politicko-vojenských ambicí.

Pramen: ČSÚ, výpočet MO ČR

- 6.52 Výše základního platu vojáka odpovídá náročnosti služby, je spojená s hodností, do níž byl jmenován, a s funkcí. Díky tomu voják na vyšší funkci a s vyšší vojenskou hodností nemá nižší platové ohodnocení než na funkcích a v hodnostech nižších. V odbornostech a funkcích, které neumožňují růst v hodnostech, je práce jednotlivců oceňována na principu hodnocení odborného růstu.
- 6.53 Motivační složka platu má tři části: první je vyjádřením dlouhodobé úrovně plnění funkčních povinností, druhá je vyjádřením náročnosti služby a odpovědnosti, třetí tvoří odměny vyplácené jednorázově po splnění rozhodujících nebo mimořádných služebních úkolů či po vykonání mimořádných činů. Pro přiznání každé z částí motivační složky jsou stanovena transparentní pravidla.

- 6.54 Civilní personál je odměňován podle zásad platných ve státní správě s relevantní aplikací výše uvedených zásad.
- 6.55 Vojákům, kteří ukončili vojenskou službu za přesně stanovených podmínek, přísluší výsluhové náležitosti. Jde o motivační pobídku pro profesionální službu v ozbrojených silách, pro osobní růst jednotlivců a tím i pro dosažení co nejdelší doby služby. Zároveň je to nástroj k zajištění odpovídajícího společenského standardu spojeného s přechodem do civilního života a vyjádření společenské kompenzace za omezování osobních práv po dobu aktivní služby.
- 6.56 Vyšší pozornost je věnována programům na podporu rodin vojáků, kteří jsou operačně nasazeni mimo území České republiky, zkvalitňování infrastruktury ve vojenských posádkách, zlepšování pracovních podmínek na pracovištích, zdravotní péči o válečné veterány a vojenské důchodce a rozvoji rekreačních, sportovních a kulturních aktivit. Důležitým prvkem péče jsou i komplexní psychologická a duchovní služba.
- 6.57 Povinnost vojáků sloužit v místě podle potřeb ozbrojených sil, nutnost zajistit si bydlení a hradit náklady na dojíždění z místa služebního zařazení v případech odloučení od rodiny jsou finančně kompenzovány. Ministerstvo obrany vojákům, kteří o to požádají, poskytuje ubytování za úplatu.
- 6.58 Váleční veteráni, zejména účastníci vojenských zahraničních operací, nasazovali svůj život na rizikových místech. Jako výraz společenské úcty jsou jim poskytovány sociální a další výhody zajišťující důstojný život. Do péče o válečné veterány jsou ve větší míře zapojovány i ostatní orgány státní správy.

2001–2003

SUMMIT NATO V PRAZE 2002
POVODNĚ 2002
BOSNA A HERCEGOVINA
MAKEDONIE

Rozvoj schopností

7.1 Politicko-vojenské ambice a schopnosti

- 7.1.1 Tato kapitola uvádí úplný soubor schopností ozbrojených sil ČR nezbytných k zajištění obrany země a k dosažení deklarovaných politicko-vojenských ambicí České republiky¹ a naplnění rolí a funkcí² jejích ozbrojených sil. Popisuje žádoucí stav, který je odlišný od stavu reálného, a to především ze tří důvodů.
- 7.1.2 Za prvé – ambice je žádoucí cílový stav a jako taková je rozložena v delším časovém období. V tomto smyslu má být podle aktuálních plánů dosažena plná operační schopnost ozbrojených sil ČR do roku 2018.
- 7.1.3 Za druhé – vzhledem k momentální rozpočtové situaci a jejímu budoucímu výhledu se Ministerstvo obrany nachází na křižovatce. Pokud rychle a důsledně provede organizační a strukturní změny doporučené *Bílou knihou*, které přinesou určité úspory z optimalizace, a zároveň se obranný rozpočet začne v příštích letech navyšovat, je možné se začít k naplnění ambicí znovu přibližovat. Pokud ovšem bude pokračovat trend posledních deseti let, kdy docházelo k opakovaným škrtům a nekoncepčním zásahům do obranného plánování, naplnění politicko-vojenských ambicí bude znovu odkládáno. V nejhorším případě bude nutné přistoupit k jejich snížení. To s sebou ponese ztrátu některých schopností.

¹ Viz Kapitola 1 – Východiska.

² Viz Kapitola 3 – Role a funkce ozbrojených sil ČR.

- 7.1.4 Za třetí – nepříznivý stav prohlubuje narůstající deficit. Ten je do značné míry důsledkem odkládání či zpomalování rozvoje mnoha ze schopností uvedených v této kapitole. Jde například o odkládání oprav, modernizaci zbraňových systémů a infrastruktury či o nedostatečné investice do vystrojení, výcviku a odborného rozvoje vojáků. Deficit se podle střízlivého odhadu pohybuje přibližně ve výši dvou současných ročních rozpočtů Ministerstva obrany.
- 7.1.5 Více než 20 let jsou ozbrojené síly ČR budovány a řízeny podle principů civilního řízení a demokratické kontroly. Zadání úkolů a vyčleněný rozpočet si tedy nestanovují sami vojáci. Odpovědnost za vytvoření podmínek pro to, aby ozbrojené síly mohly adekvátně zajišťovat bezpečnost a obranu České republiky, leží především na politické reprezentaci. Odklad či zrušení vojenské schopnosti jsou nevyhnutelně spojeny s nárůstem rizika pro obranyschopnost země a bezpečnost jejích občanů. Jde tedy o politickou otázku, a je tudíž na politické reprezentaci České republiky, jakou cestu na oné pomyslné křižovatce zvolí a jakou míru rizika a politické odpovědnosti za budoucí deficit v obranných schopnostech převeze.

7.2 Chápání ozbrojených sil z pohledu schopností

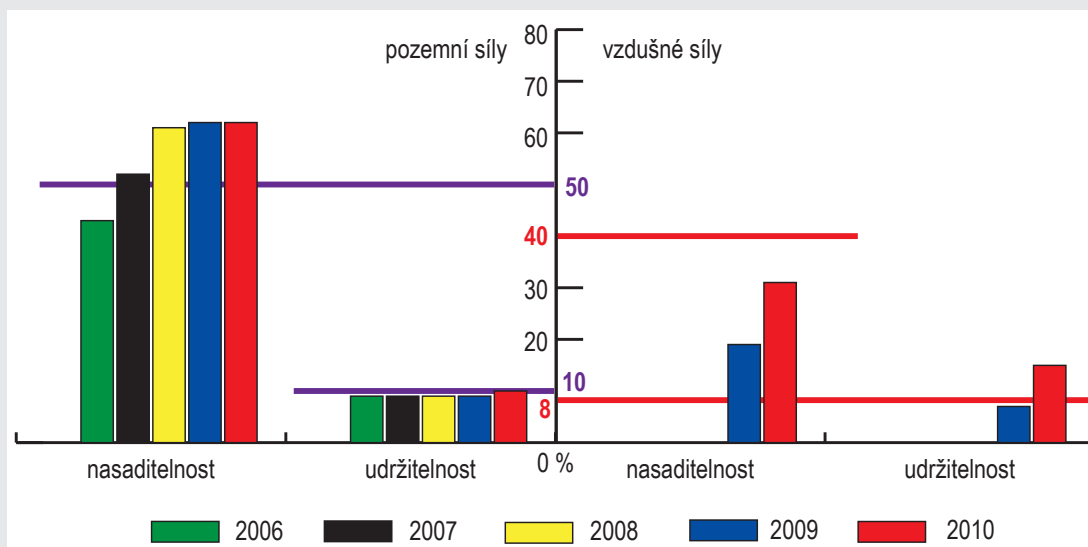
- 7.2.1 Schopnosti vyjadřují způsobilost ozbrojených sil efektivně působit v krizových situacích a válečných konfliktech. Jsou podmíněny dostatkem připraveného personálu, odpovídající organizační strukturou, kvalitou výzbroje a techniky, adekvátními zásobami, úrovní výcviku a všestranného zabezpečení. Nositelem schopnosti je organizační prvek (vojenský útvar/zařízení), jejich skupina nebo jen část organizačního prvku (jednotka).
- 7.2.2 K rozvoji a hodnocení schopností se využívá koncept DOTMLPFI³ používaný při obranném plánování v rámci NATO. Umožňuje komplexní nahlížení na schopnost jako na soubor vzájemně provázaných součástí.
- 7.2.3 Potřebné spektrum schopností ozbrojených sil vychází ze stanovených rolí a funkcí v bezpečnostním systému České republiky, z přijatých mezinárodních závazků, politicko-vojenských ambicí a ze scénářů použití ozbrojených sil.

³ Akronym DOTMLPFI znamená Doctrines (doktríny), Organization (organizační struktura), Training (výcvik, vzdělávání a výchova), Materiel (výzbroj, výstroj, vybavení a ostatní materiální zabezpečení), Leadership (úroveň řídicích schopností velitelů), Personnel (personál a potřeba doplnění), Facilities (infrastruktura) a Interoperability (schopnost společného působení ozbrojených sil různých států). Jde o standardní metodu rozkladu jednotlivých částí schopností používanou v obranném plánování NATO a umožňující jejich kvantitativní a kvalitativní hodnocení.

7.3 Východiska pro plánování schopností

- 7.3.1 Obrana území České republiky je zajištěna v rámci kolektivního systému obrany NATO podle článku 5 Washingtonské smlouvy. Ozbrojené síly ČR přitom působí v sestavě aliančního obranného uskupení a v souladu s článkem 3 Washingtonské smlouvy „udržují a rozvíjejí svoji individuální i kolektivní schopnost (Aliance) odolat ozbrojenému útoku“. K samostatnému nasazení jsou připraveny pro úkoly spojené s ochranou státní hranice a objektů na území České republiky, ve prospěch IZS a Policie ČR při zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti státu. V zahraničních operacích působí výhradně jako součást mezinárodních úkolových uskupení, a to primárně na bázi organických jednotek doplnitelných podle potřeby specifickými moduly.
- 7.3.2 Česká republika se podílí na rozvoji strategických schopností NATO a EU a zapojuje se do projektů jejich sdílení. Vytváří schopnosti svých ozbrojených sil podle priorit a norem obranného plánování NATO a EU, a to zejména v souladu s požadavky cílů výstavby sil NATO (*Force Goals*).

**Využitelnost pozemních a vzdušných sil
v letech 2006 až 2010**

Podle doporučení NATO by mělo být minimálně 50 % pozemních sil nasaditelných v operacích mimo území Aliance a 10 % průběžně operačně nasazených (včetně účasti v pohotovostním režimu sil rychlé reakce – NRF). Vzdušné síly by měly dosahovat minimální hranice 40 % nasaditelnosti a 8 % udržitelnosti.

Pramen: GŠ AČR

- 7.3.3 Ke zvyšování kvality a interoperability ozbrojených sil ČR přispívá též pravidelná účast v pohotovostním režimu sil rychlé reakce NATO (*NATO Response Force*, NRF) a bojových úkolových uskupení EU (*EU Battle Group*, EU BG). V zájmu zajištění pravidelné účasti v těchto uskupeních jsou náklady spojené s případným operačním nasazením a udržením sil hrazeny ze zdrojů mimo rozpočet Ministerstva obrany.
- 7.3.4 Zapojení do společných bezpečnostních projektů v rámci mezinárodních uskupení, jichž je Česká republika členem, je mnohdy jedinou možností, jak lze zajistit komplexní a nákladné schopnosti. Jde i o projev solidarity a převzetí odpovídajícího břemene závazků.
- 7.3.5 Pro Českou republiku jsou klíčové:
- účast v mezinárodních vojenských strukturách, agenturách mezinárodních organizací a v projektech výstavby kritické infrastruktury pro plnění aliančních úkolů a podíl na činnosti aliančních sborů;
 - podíl na mezinárodních iniciativách, které mají přispět k efektivnějšímu působení ozbrojených sil v operacích;
 - participace na výstavbě schopností, díky kterým je možné čelit novým výzvám a hrozbám. Do této kategorie náleží také příspěvek k obraně a ochraně proti zbraním hromadného ničení a jejich nosičům a
 - příspěvek k transformačnímu úsilí, včetně rozvoje vztahů s partnerskými zeměmi.
- 7.3.6 Pro Českou republiku je přirozená spolupráce se sousedními zeměmi. Jednotlivé společné projekty jsou otevřené i dalším zemím. Zároveň musejí být založeny na principu vzájemné výhodnosti a vyváženého sdílení nákladů a výsledků.
- 7.3.7 Ze zemí středoevropského regionu má Česká republika historicky a kulturně nejbližší ke Slovensku, což přirozeně zvyšuje potenciál pro vzájemnou spolupráci. Nejvhodnějšími oblastmi pro společné projekty jsou vzdělání a výcvik, logistika, zdravotnictví a ochrana vzdušného prostoru.
- 7.3.8 V rámci IZS poskytují OS ČR dostupné síly a prostředky pro provádění záchranných prací při pohromách a dalších závažných situacích a pro likvidaci jejich následků včetně posílení Policie ČR.
- 7.3.9 Ozbrojené síly jsou připraveny k plnění dalších úkolů humanitárního charakteru, letecké přepravy, letecké zdravotnické přepravy, zabezpečení významných akcí a událostí v ČR a případně i dalších úkolů.

- 7.3.10 Česká republika deklaruje v rámci obranného plánování NATO a EU schopnost ochrany proti zbraním hromadného ničení (OPZHN) jako svou specializaci. Součástí této schopnosti je i Centrum OPZHN Vyškov certifikované Aliancí jako *Joint CBRN Defence Centre of Excellence*.

7.4 Charakter prostředí nasazení ozbrojených sil

- 7.4.1 Primárním úkolem ozbrojených sil ČR je obrana území státu proti vnějšímu napadení v rámci systému kolektivní obrany NATO. Za tímto účelem se připravují samostatně či se spojenci a partneři v České republice i v zahraničí.
- 7.4.2 V uplynulých dvaceti letech byly ozbrojené síly nasazované jak v zahraničních operacích, tak v České republice. Ve druhém případě šlo ve spolupráci s Policií ČR nebo IZS především o činnosti při zvládnutí následků živelních pohrom a také průmyslových havárií. Prostředí nasazení jsou různorodá, mohou se značně odlišovat a vyvíjet.
- 7.4.3 V případě nasazení v zahraničí je nutné připravovat ozbrojené síly na operační prostředí, kde neexistuje spojitě válčící. Mnohdy je setřen rozdíl mezi bojovou a nebojovou zónou a nelze spoléhat na logistickou podporu země, na jejímž území jsou síly nasazeny. Může také existovat značná odlišnost kulturního prostředí. Protivníkem jsou pravidelné i nepravidelné ozbrojené síly, často bez centrálního velení, využívající asymetrické prostředky boje v prostředí, které dobře znají.
- 7.4.4 Očekávaný charakter operací vyžaduje nasazování menších jednotek schopných udržovat vysoké operační tempo a minimalizovat logistickou náročnost. Jejich efektivitu posiluje redukce počtů a unifikace typů výzbroje. Technika je vysoce spolehlivá a provozně úsporná. Systém velení a řízení je efektivní s adekvátní technologickou podporou pro sběr informací, využívá senzory, zpracovává, distribuuje a sdílí informace v reálném čase, a to průřezově v celém spektru sil. Plní úkoly v integrovaném informačním prostředí (*Network Enabled Capability*, NEC) s vysokou úrovní kybernetické obrany a interoperabilitou se spojeneckými systémy.
- 7.4.5 Zkušenosti z účasti v zahraničních operacích jsou využívány i pro zvyšování kvality přípravy ozbrojených sil pro kolektivní obranu území České republiky.
- 7.4.6 V komplexních operacích je nutné dosáhnout součinnosti vojenských a civilních schopností. Příkladem a zároveň zdrojem zkušeností je spolupráce vojáků

a civilistů z misí na Balkáně a z práce provinčního rekonstrukčního týmu v afghánském Lógaru. Důležitou roli hraje i podpora výcviku a mentoringu místních bezpečnostních sil a organizací v operačním prostoru.

- 7.4.7 Nevyhnutelným důsledkem složité povahy současného bezpečnostního prostředí je zintenzivnění spolupráce napříč orgány státní správy a samosprávy. Na národní úrovni je v souvislosti s českým působením v zahraničí prohlubována spolupráce při přípravě a vysílání odborníků z civilních orgánů a Policie ČR do rekonstrukčních operací i při plnění úkolů spojených s výcvikem/mentoringem místních bezpečnostních sil.
- 7.4.8 Je nezbytné vytvořit národní seznam expertů, kteří budou procházet adekvátní přípravou a v případě potřeby budou vysíláni do zahraničí. Příprava musí zohledňovat jak civilní, tak i vojenské zkušenosti z operací.
- 7.4.9 Ve spolupráci s ostatními ministerstvy je zajišťována příprava národních civilních expertů prostřednictvím tematických aktivit (kurzy přežití, vojenské plánování, pravidla použití síly a podobně).
- 7.4.10 Účinná spolupráce mezi ústředními správními úřady je nezbytná pro koordinaci zahraniční a bezpečnostní politiky a pro formulaci přístupů ke klíčovým úkolům, například kybernetické obraně, komplexnímu přístupu k řešení krizových situací či opatřením proti terorismu.
- 7.4.11 Koordinovaná spolupráce mezi ozbrojenými silami ČR, vládními, nevládními a mezinárodními organizacemi sehrává v ozbrojeném konfliktu významnou roli. Její úspěch je podmíněn respektováním základních principů, kterými se tyto organizace řídí (v případě nevládních organizací jde o nestrannost, nezávislost a neutralitu), a znalostí jejich poslání, mandátu a kapacit.
- 7.4.12 Nezbytným předpokladem pro plnění operačního úkolu a pro efektivní spolupráci mezi ozbrojenými silami a vládními, nevládními a mezinárodními organizacemi je odpovídající příprava expertů na národní úrovni a mnohonárodní projekty. Dlouhodobě je potřebné podporovat:
- vytváření povědomí o rozdílných přístupech různých aktérů k řešení krizových situací a o nezbytnosti jejich spolupráce;

Je nezbytné vytvořit národní seznam expertů, kteří budou procházet adekvátní přípravou.

- předávání informací o krizových a konfliktních oblastech. Vzhledem k nepředvídatelnosti vzniku krizových situací je nezbytné zajistit, aby tato schopnost byla institucionalizovaná a kontinuální a aby se na ní podíleli i experti mimo státní správu, například členové akademické obce a bezpečnostní komunity;
- sběr, vyhodnocení a sdílení zkušeností z působení civilních a vojenských složek při řešení krizových situací v ČR i v zahraničí a jejich přenos do přípravy personálu a
- rozvoj schopností jednotek CIMIC (civilně-vojenská spolupráce).

7.4.13 Od poloviny 90. let minulého století byly nasazeny tisíce příslušníků ozbrojených sil při živelních pohromách a epidemiích. Především šlo o povodně velkého rozsahu, bleskové lokální povodně, hromadná onemocnění hospodářských zvířat nebo sněhové kalamity. Pomoc občanům na území České republiky je jednou z důležitých úloh zejména pro Armádu ČR a její aktivní zálohu.

7.4.14 Bezpečnostním rizikem jsou i důsledky možných průmyslových havárií velkého rozsahu nebo teroristické útoky na zařízení, průmyslové objekty a další infrastrukturu. Havárie či útok mohou způsobit chemické, biologické nebo radiační ohrožení. Armáda ČR je připravena při výše uvedených událostech pomáhat složkám IZS nebo Policii ČR.

7.5 Modulární členění schopností ozbrojených sil

7.5.1 Obvykle se uvádí organizační členění ozbrojených sil například na pozemní či vzdušné. V rámci *Bílé knihy* je zvolen model procesní, který lépe vystihuje návaznosti mezi jednotlivými typy schopností. Ozbrojené síly České republiky jsou členěny podle druhu operačního nasazení na bojové jednotky, jednotky bojové podpory a jednotky bojového zabezpečení:

- bojové jednotky jsou schopné vést bojovou činnost v kontaktu s protivníkem;
- jednotky bojové podpory poskytují přímou podporu bojovým jednotkám v operačním prostoru průzkumem, komunikačními a ženijními prostředky, palebnou podporou a podobně a
- jednotky bojového zabezpečení provádějí administrativní, logistické a technické zajištění bojových jednotek a jednotek podpory tak, aby měly dostatečný počet personálu, aby byly adekvátně vyzbrojeny, vybaveny potravinami, palivem a dalším materiálem a službami.

Rozdělení hlavních jednotek podle operačního použití a jejich současná příslušnost

Jednotky	Bojové síly	Bojová podpora	Bojové zabezpečení
Velitelství 4. brigády rychlého nasazení			
41. mechanizovaný prapor			
42. mechanizovaný prapor			
43. výsadkový mechanizovaný prapor			
44. lehký motorizovaný prapor			
Velitelství 7. mechanizované brigády			
71. mechanizovaný prapor			
72. mechanizovaný prapor			
73. tankový prapor			
74. lehký motorizovaný prapor			
102. průzkumný prapor			
13. dělostřelecká brigáda			
131. dělostřelecký oddíl			
132. dělostřelecký oddíl			
601. skupina speciálních sil*			
21. křídlo taktického letectva (základna)			
22. křídlo letectva (základna)			
23. křídlo vrtulníkového letectva (základna)			
24. křídlo dopravního letectva (základna)			
25. protiletadlová raketová brigáda			
26. brigáda velení, řízení a průzkumu			
Centrum letecké záchranné služby			
34. základna komunikačních a informačních systémů			
31. brigáda radiační, chemické a biologické ochrany			
311. prapor radiační, chemické a biologické ochrany			
312. prapor radiační, chemické a biologické ochrany			
314. centrum výstrahy zbraní hromadného ničení			
Centrum ochrany proti zbraním hromadného ničení			
101. spojovací prapor			
103. středisko CIMIC/PSYOPS			
104. zabezpečovací prapor			
Velitelství 14. brigády logistické podpory			
141. zásobovací prapor			
142. prapor oprav			
Velitelství 15. ženijní brigády			
151. ženijní prapor			
152. ženijní prapor			
153. ženijní prapor			
Vojenská policie			
Prvky stacionární logistiky			
53. brigáda průzkumu a elektronického boje			
Prvky stacionárních komunikačních a informačních systémů			
Nemocniční zdravotnictví (základna)			
Prvky stacionárního vojenského zdravotnictví			

* Použití speciálních sil a vedení speciálních operací, čj. D481-19/2008/DP-5847 schváleno vládou ČR 5. května 2010

pozemní síly

vzdušné síly

síly podpory

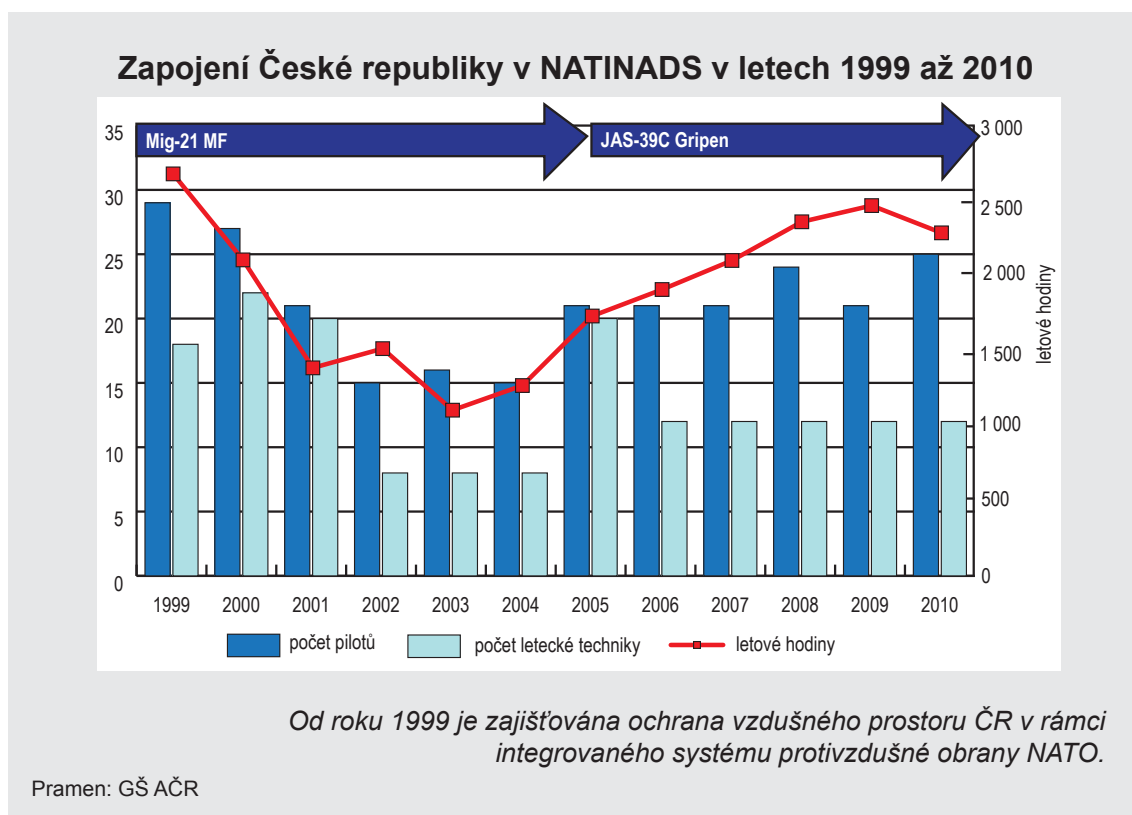
jiné (např. podřízenost MO)

7.6 Bojové jednotky

- 7.6.1 **Pozemní bojové jednotky** se vyznačují vysokou mobilitou, palebnou silou a schopností nasazení v plném spektru operační intenzity. Požadovaného efektu dosahují vhodnou kombinací použití mechanizovaných, výsadkových, tankových a lehkých motorizovaných jednotek. Palebná síla je založena na systémech pro přesné ničení cílů na bojišti. Vojáci jsou vybaveni modulárním bojovým kompletem integrovaným do digitalizovaného bojiště, které zajišťí přenos dat potřebných k řízení boje.
- 7.6.2 Bojové části pozemních sil se cvičí především na nasazení v mezinárodních operacích, zejména v rámci NATO, EU a dalších *ad hoc* koalic. K tomu je přizpůsoben i jejich výcvik s cílem dosažení co nejvyššího stupně interoperability.
- 7.6.3 Pozemní bojové jednotky tvoří základ úkolových uskupení ozbrojených sil ČR vysílaných do mezinárodních operací. Jsou připravovány jak pro plnění bojových úkolů, tak i pro operace nebojové, například humanitární.
- 7.6.4 Tomu odpovídá organizační členění pozemních bojových jednotek i jejich výzbroj. Díky tomu je možné budovat úkolová uskupení, která mohou působit v celém spektru operací – počínaje bojovými operacemi vysoké intenzity (tankové a mechanizované jednotky) a konče mírovými a humanitárními operacemi (lehké motorizované jednotky).
- 7.6.5 Mezi bojové jednotky patří **speciální síly**, které působí napříč celým operačním spektrem nezávisle, společně nebo v součinnosti s ostatními silami. Provádějí nenápadné, krycí či utajené operace. Získávají informace pro podporu taktického i strategického rozhodování. Dosahují přesně vymezených účinků, a to jak přímým, tak nepřímým působením za použití kinetických i nekinetických prostředků. Operují na zemi i ve vodě a mají schopnost vzdušných výsadků. K tomu jsou pro ně předurčené prostředky taktické vzdušné přepravy.
- 7.6.6 Jsou tvořené skupinou speciálních sil a nadřízeným velitelským prvkem pro speciální operace. Vedle toho jsou předurčeny součástí ostatních sil – pozemních či vzdušných, které v případě potřeby podporují speciální síly při jejich operacích.
- 7.6.7 Velení a řízení speciálních operací, výcvik speciálních sil, doktrinální náležitosti a rozvoj požadovaných schopností jsou řízeny centrálně pod vedením velitelského prvku pro speciální operace. Podobně centrálně je řízen i rozvoj specifických schopností potřebných k podpoře speciálních operací u prvků běžných sil k tomu předurčených. Tento přístup zaručuje rozvoj schopností nutných

k provádění speciálních operací a zároveň zvyšuje míru modularity a nasaditelnosti ozbrojených sil v rychle se vyvíjejícím a komplexním prostředí.

- 7.6.8 Vzhledem ke strategickému významu a dopadu speciálních operací probíhá zadávání úkolů i velení a řízení speciálních sil po přímé linii z nejvyšší politicko-vojenské úrovně s minimálním počtem mezistupňů.
- 7.6.9 Bojové součásti **vzdušných sil** jsou schopné vést bojové operace ve dne i v noci, a to i za ztížených povětrnostních podmínek. Hlavním úkolem vzdušných sil je ochrana vzdušného prostoru ČR v rámci integrované ochrany vzdušného prostoru NATO (NATINADS) a národního posilového systému (NaPoSy), a to včetně plnění úkolů spojených s protiteroristickým konceptem RENEGADE⁴.
- 7.6.10 Primární funkcí systému NATINADS je prevence a odstrašení případného útoku proti České republice. Zapojením do tohoto systému, který je jedním ze základních pilířů obrany České republiky v rámci NATO, zároveň ČR přispívá ke kolektivní obraně Aliance. Schopnost taktického nadzvukového letectva je pro tento úkol nezastupitelná.

⁴ RENEGADE – koncept k zabránění použití civilního letadla jako zbraně k teroristickému útoku.

- 7.6.11 Pokud se zvýší intenzita a rozsah leteckého výcviku a doplní adekvátní výzbroj a komunikační prostředky, vzdušné síly jsou schopny plnit i úkoly zaměřené na útoky proti vzdušným či pozemním cílům nepřítele (*Offensive Air Operations*).
- 7.6.12 Bojové jednotky vzdušných sil jsou zařazeny i do mezinárodních operací mimo území ČR v rámci mezinárodních uskupení vzdušných sil. Druh plnění operačních úkolů ovšem závisí na připravenosti a vybavení těchto jednotek.
- 7.6.13 Bojové části vzdušných sil se cvičí především na zastavení a zničení nepřátel, kteří by se snažili ohrozit vzdušný prostor České republiky (*Defensive Counter-Air*, DCA), pod velením NATO. Výcvik bojových prvků je prvotně zaměřen na přípravu létajícího i pozemního personálu pro plnění úkolů v rámci mezinárodních úkolových uskupení v souladu s operačními požadavky Aliance.
- 7.6.14 Vyčlenění příslušníci vzdušných sil spolupracují jako letečtí návodčí (*Forward Air Controllers*, FAC) s pozemními jednotkami při plnění úkolů a navádějí letouny na určené cíle (*Close Air Support*, CAS).

7.7 Jednotky bojové podpory

- 7.7.1 Bojová podpora disponuje schopnostmi vojskového zpravodajství, sledování, průzkumu, elektronického boje, letecké podpory, pozemní protivzdušné obrany, palebné podpory, ochrany proti zbraním hromadného ničení, ženijní podpory, vedení informačních a psychologických operací a civilně-vojenské spolupráce.
- 7.7.2 Ozbrojené síly jsou podporovány funkčním systémem vojskového zpravodajství, sledování, průzkumu (ISR)⁵ a elektronického boje, včetně schopnosti utajeného přenosu a sdílení zpravodajských informací a aktualizace databáze poznatků a protipatření elektronického boje.
- 7.7.3 **Vojskové zpravodajství, sledování a průzkum** využívá komponenty bojového, hloubkového a vzdušného průzkumu. Zpravodajské informace na operačně-taktické úrovni jsou získávány také prováděním HUMINT⁶, prostředky elektronického boje a jsou doplňovány daty geografické a hydrometeorologické podpory.

⁵ ISR – Intelligence, Surveillance, Reconnaissance – systém zpravodajství, sledování a průzkumu.

⁶ V tomto případě jde o operačně-taktický HUMINT (*Human Intelligence*), tedy o zpravodajství z lidských zdrojů (viz *Slovník terminů a definic NATO AAP-6*).

- 7.7.4 **Geografická a hydrometeorologická podpora** odpovídá za tvorbu map a zabezpečení hydrometeorologických informací o stavu a vývoji prostředí v prostoru operací na území České republiky i mimo ni.
- 7.7.5 Všeobecnou a přímou palebnou podporu zajišťují **dělostřelecké jednotky**. Přímou palebnou podporu jednotkám mechanizovaného vojska poskytují také minometné jednotky. Palebné prostředky dělostřeleckých oddílů zajišťují přesně naváděnou a účinnou palebnou podporu na vzdálenost až do 40 km za všech povětrnostních podmínek. Dělostřelectvo disponuje dalšími schopnostmi, jako je např. minování na dálku nebo zadýmování prostoru.
- 7.7.6 Vyčleněné části dělostřelectva se podílejí na koordinaci palebné podpory pozemních sil v součinnosti se vzdušnými silami. Dělostřelecké průzkumné prostředky jsou zapojeny do širšího systému vojskového zpravodajství, sledování, průzkumu a systému včasné výstrahy.
- 7.7.7 **Ženijní podpora** zahrnuje ženijní průzkum a prohledávání, odtarasování a zatarasování, výstavbu vojenských mostů, mostních provizorií, jakož i jejich projektování, maskování, výstavbu polních komunikací a dočasných vojenských staveb a průzkum pro těžbu a úpravu vody. Dále zajišťuje likvidaci nebezpečné munice včetně munice s obsahem chemických látek, likvidaci výbušných prostředků, odminování a ochranu proti improvizovaným výbušným zařízením a jejich technické a informační podpoře.
- 7.7.8 V oblasti **civilně-vojenské spolupráce** je rozvíjena schopnost kooperace s civilními představiteli, vládními a nevládními organizacemi, záchrannou službou, policií, Hasičským záchranným sborem ČR a komerčními organizacemi.
- 7.7.9 **Informační operace** (INFO OPS) zajišťují informační převahu. Prioritně jsou rozvíjeny operace v počítačových sítích. Součástí informačních operací mohou být **psychologické operace** (PSYOPS), které jsou zaměřené na cílové skupiny protivníka k ovlivnění jejich postojů a chování.
- 7.7.10 Schopnost **ochrany proti chemickým, biologickým, radiologickým a jaderným zbraním a proti účinkům nebezpečných látek** je využívána jak při zajišťování ochrany obyvatelstva a obrany teritoria ČR, tak pro působení sil v zahraničí.
- 7.7.11 Důraz je kladen na zajištění specifických schopností, jakými jsou multifunkčnost malých jednotek ochrany proti zbraním hromadného ničení, efektivní podpora ochrany obyvatelstva, kritických prvků infrastruktury, společenských

akcí zvláštního významu, působení během humanitárních a přírodních katastrof a zajištění poradenství pro velitele v zahraničních operacích (*CBRN Reach Back and Fusion*), simulace a modelování, využití civilních odborníků a podobně.

7.7.12 Pro další rozvoj této schopnosti je nutné:

- provázat jednotlivé stupně v cyklu věda–výzkum–vývoj–inovace–aplikace, a to s důrazem na praktické uplatnění;
- soustředit aplikovaný výzkum do oblastí, ve kterých tradičně dosahujeme mezinárodních úspěchů, a v ostatních oblastech pouze monitorovat vývojové trendy;
- zabezpečit odpovídající zařazení specialistů OPZHN v jednotkách ozbrojených sil a ve strukturách NATO;
- stanovit odpovědnost orgánů státní správy a samosprávy za ochranu obyvatelstva před zbraněmi hromadného ničení a úzce propojit vojenské a civilní schopnosti pro řešení krizových situací a
- posílit propojení civilních a vojenských potřeb prostřednictvím spolupráce s domácím průmyslem.

7.7.13 Jednotky **bojové podpory vzdušných sil** slouží převážně k plnění úkolů zaměřených na ničení pozemních cílů (*Anti Surface Air Operations*). Mezi hlavní síly, které zabezpečují tuto podporu, patří taktické dopravní a vrtulníkové letectvo. Vrtulníkové letectvo je připraveno k plnění širokého spektra operačních úkolů od logistického zabezpečení až po plnění úkolů ve prospěch speciálních sil.

7.7.14 Prvky **pozemní protivzdušné obrany** (PVO) chrání objekty důležité pro obranu státu (ODOS) a je možné je nasadit i ve prospěch operací NATO jak pro zabezpečení protivzdušné obrany pozemních sil, tak i pro ochranu leteckých základen doma či v zahraničí. Personál vzdušných sil je připraven pro plnění operačních úkolů v mezinárodním prostředí v souladu se standardy Aliance.

7.7.15 **Průzkum vzdušného prostoru** České republiky je zajištěn prostřednictvím aktivních pozemních radiolokačních systémů PVO a doplňován informacemi ze stacionárních pasivních sledovacích systémů, vojenských letištních radiolokátorů a civilního řízení letového provozu. Na strategické úrovni je tato schopnost zajišťována účastí České republiky na spojeneckém systému ochrany vzdušného prostoru NAEW&C⁷.

⁷ NAEW&C – NATO Airborne Early Warning System and Communication – vzdušný systém řízení a uvědomování protivzdušné obrany NATO.

- 7.7.16 **Radiotechnické vojsko** jako součást integrované ochrany vzdušného prostoru NATO a národního posilového systému protivzdušné obrany ČR je schopné od 3 000 do 30 000 metrů nad mořem zabezpečit souvislé a nepřetržité radiolokační pokrytí pro detekci, sledování a identifikaci zájmových cílů aktivními radiolokačními systémy (FADR⁸, MADR⁹). Ve výškách do 3 000 metrů provádí vzdušný průzkum zájmových prostorů vytvořením nesouvislého radiolokačního pole. V případě potřeby je schopné přemístit radiolokační prostředky tak, aby bylo možné zabezpečit úkoly NaPoSy PVO ČR a pozemní protivzdušné obrany.
- 7.7.17 **Vojenská služba řízení letového provozu** je schopna poskytovat letištní a přiblížovací služby řízení vojenskému a civilnímu letovému provozu v prostoru odpovědnosti vojenských letištních stanovišť letových provozních služeb. Oblastní letové provozní služby pro vojenský obecný i slučitelný operační provoz jsou v míru zabezpečeny civilním poskytovatelem. Oblastní letové provozní služby bojového použití jsou poskytovány střediskem řízení a uvědomování. V období krize a války jsou tyto oblastní letové provozní služby poskytovány v souladu s Národním systémem reakce na krize.

7.8 Jednotky bojového zabezpečení

- 7.8.1 Bojové zabezpečení zahrnuje jednotky logistiky, vojenského zdravotnictví a komunikační a informační podpory.
- 7.8.2 **Logistika** vytváří podmínky pro přípravu a výcvik jednotek, nasazení sil a prostředků ozbrojených sil ČR v operacích a zabezpečení materiálu a služeb pro řešení krizových situací.
- 7.8.3 Hlavní schopnosti logistiky jsou:
- zabezpečení dostatečné přepravní, skladovací a opravárenské kapacity;
 - řízení přepravy;
 - zabezpečení silniční pořádkové služby;
 - zabezpečení procesu přijetí jednotek, jejich soustředění, dalšího pohybu a integrace do operační sestavy RSOM&I (*Reception, Staging, Onward Movement and Integration*);
 - zabezpečení výstavby a obsluhy předsunuté základny logistické podpory;

⁸ FADR – Fixed Air Defence Radar (stacionární radiolokátor).

⁹ MADR – Mobile Air Defence Radar (mobilní radiolokátor).

- zajištění úklidu bojiště a
- zabezpečení přijetí a podpory aliančních jednotek na území České republiky v rámci *Host Nation Support* (HNS).

- 7.8.4 Systém logistické podpory tvoří síly a prostředky členěné do čtyř úrovní. Síly a prostředky I. úrovně jsou součástí vojenských útvarů a zařízení. Brigáda logistické podpory vyčleňuje síly a prostředky II. úrovně podle potřeby nasazovaných sil. Třetí úroveň je tvořena stacionárními zařízeními logistiky na území České republiky, mimo území státu je tvořena prvky mnohonárodní logistiky nebo zajišťována smluvně. Opravárenské podniky a zařízení mimo organizaci Ministerstva obrany jsou IV. úrovní logistické podpory.
- 7.8.5 Pro zapojení České republiky do mnohonárodní logistiky v operacích je rozhodující vysoká míra její interoperability založená na standardizaci logistických prvků, systémů a postupů, vytváření efektivního národního podpůrného prvku (*National Support Element*, NSE) a schopnost zajistit potřebné chybějící kapacity z jiných zdrojů.
- 7.8.6 K efektivní koordinaci rozvoje logistických schopností, zabezpečení výcviku a příprav logistického personálu a nasazování logistických kapacit v mnohonárodních operacích je ve zvýšené míře využíváno Mnohonárodní centrum pro koordinaci logistiky, které sídlí na Generálním štábu AČR v Praze.
- 7.8.7 Pro plnění úkolů bojového zabezpečení slouží i prvky vzdušných sil, které jsou tvořeny hlavně silami a prostředky **vrtulníkového a dopravního letectva**. Jejich hlavním úkolem je přeprava osob a materiálu na území České republiky, v rámci mezinárodních operací a také částečné strategická přeprava vojsk a materiálu do prostoru operace.
- 7.8.8 Vzdušné síly se podílejí na zabezpečení letecké, pátrací a záchranné služby (LPZS). V případě potřeby vyčleňují síly a prostředky pro integrovaný záchranný systém, včetně zabezpečení provozu armádního Centra letecké záchranné služby.
- 7.8.9 **Vojenská zdravotnická služba** plní úkoly zdravotnické podpory a zabezpečení ozbrojených sil ČR v celém spektru operací s využitím Nemocniční základny (dvě polní nemocnice), včetně schopnosti taktické a strategické evakuace raněných a nemocných (MEDEVAC, STRATEVAC¹⁰) prostřednictvím Centra le-

¹⁰ MEDEVAC, STRATEVAC – zdravotnický taktický/strategický odsun raněných a nemocných.

tecké záchranné služby. Zdravotnická podpora a zabezpečení probíhá na principu modularity zdravotnických jednotek.

- 7.8.10 Na území ČR zajišťuje plné spektrum zdravotnického zabezpečení pro nasazené spojenecké jednotky. Dále vyčleňuje síly a prostředky pro plnění úkolů IZS.
- 7.8.11 **Komunikační a informační podpora** zajišťuje efektivní prostředí pro činnost velení a řízení na všech úrovních s vysokým zabezpečením proti kybernetickým hrozbám. Podporuje operační činnosti, bojové velení a řízení zbraňových systémů v neutajeném i utajeném režimu, v reálném čase nebo čase mu blízkém. Otevřená architektura komunikačních a informačních systémů (KIS) umožňuje jejich propojení s obdobnými systémy při mnohonárodních operacích.
- 7.8.12 Prvky ozbrojených sil ČR využívají mobilní a nasaditelné prostředky KIS budované v souladu s principy integrovaného informačního prostředí (*Network Enabled Capability*, NEC).

7.9 Velení a řízení

- 7.9.1 Dvoustupňová struktura velení a řízení je budována v souladu s principy interoperability v rámci NATO a EU. Zabezpečuje velení a řízení v míru a při vedení všech typů operací. Systém je interoperabilní v rámci integrovaného záchranného systému.
- 7.9.2 Hlavním cílem výstavby systémů velení a řízení je podpora efektivního rozhodovacího procesu velitelů a štábů, a to od strategické po taktickou úroveň.
- 7.9.3 Velitelství a štáby jsou připraveny vyčlenit své organické prvky nebo své příslušníky do národních a mnohonárodních velitelství. Funkčně řídí výkonná opatření výstavby, rozvoje, přípravy a výcviku sil včetně řešení krizových situací na území ČR. Pro velení a řízení v operacích jsou předurčená velitelství budována až do úrovně brigádního úkolového uskupení se schopností velet také mezinárodním silám.
- 7.9.4 Ozbrojené síly používají interoperabilní prostředky a systémy velení a řízení se schopností poskytovat údaje do společného operačního obrazu v reálném nebo tomu blízkém čase, v podmínkách integrovaného informačního prostředí v rámci digitalizovaného bojiště. Jsou schopné zabezpečit informační podporu

nasazeným jednotkám z mírových posádek nebo z míst mimo operační prostor nasazení jednotek (*Reach Back*¹¹).

7.10 Vojské zpravodajství

- 7.10.1 Vojské zpravodajství (VZ) je poskytovatelem aktuálních, nezávislých, vícezdrojových, objektivních a komplexních zpravodajských informací. Integruje rozvědnou a kontrarozvědnou činnost a zabezpečuje informační podporu pro rozhodovací proces na vrcholné politicko-vojské úrovni státu. Jeho priority každoročně stanovuje vláda.
- 7.10.2 Pro řízení zpravodajské činnosti využívá projektové řízení a zvyšuje své schopnosti působením v kybernetickém prostoru. Současně aplikuje nové technologie ve všech pokrývaných zpravodajských oborech¹².
- 7.10.3 Rozvoj struktury zahraničních pracovišť odpovídá aktuálním oblastem zájmu. Klíčové je sdílení informací a spolupráce, proto VZ buduje utajovaný informační systém založený na webových technologiích s dálkovými přístupy. Ten umožní uživatelům on-line výběrové přístupy k informacím na základě principu nezbytné znalosti (*need to know*). VZ podporuje vybudování Národního zpravodajského informačního systému, který umožní okamžitou výměnu důležitých zpravodajských informací. Je garantem rozvoje oboru „vojské zpravodajství“ v působnosti Ministerstva obrany.

7.11 Vojská policie

- 7.11.1 Vojská policie plní úkoly policejní ochrany ozbrojených sil, vojských objektů, vojského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž hospodář organizace v působnosti Ministerstva obrany.
- 7.11.2 Rozvíjí schopnosti na úseku prevence, odhalování a dokumentování protiprávních jednání a schopnosti dopravní, pořádkové a ochranné činnosti.
- 7.11.3 Rozvíjí i schopnosti k plnění vojsko-policejních úkolů v operacích mimo území České republiky se zaměřením na provádění výcviku, mentoringu

¹¹ Reach Back – zabezpečení informační podpory nasazeným jednotkám z mírových posádek.

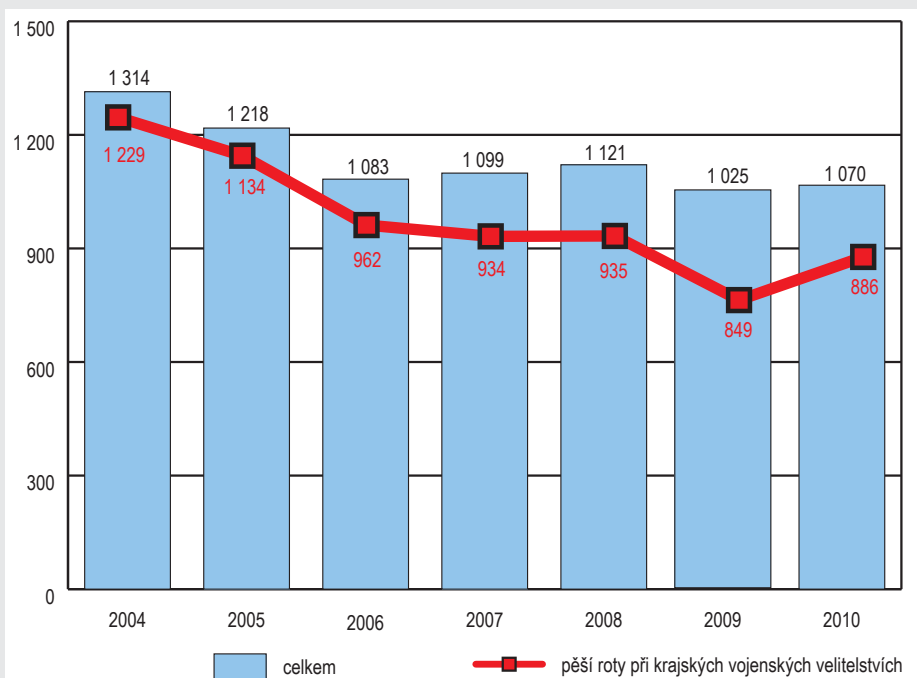
¹² Jde o analýzu otevřených zdrojů – OSINT, získávání informací od osob – HUMINT, signálové zpravodajství – SIGINT, analýzu obrazových dat – IMINT a celkovou mezioborovou analýzu.

a monitoringu místních policejních složek. Disponuje odpovídajícím hotovostním systémem pro řešení krizových situací.

7.12 Aktivní záloha

7.12.1 Institut aktivní zálohy naplňuje právo občana podílet se na zajišťování obranyschopnosti České republiky i v době míru. Je také nástrojem propojení armády s civilní veřejností. Díky stále vycvičené záloze se zvyšuje obranyschopnost ČR pro případ ohrožení.

**Průměrný počet příslušníků v aktivní záloze
v letech 2004 až 2010**

Aktivní záloha vznikla jako reakce na profesionalizaci ozbrojených sil. Její význam pro schopnosti profesionální armády nebyl doposud plně doceněn. Příslušníci v aktivní záloze nemusejí mít své místo pouze v rámci mobilizace ozbrojených sil, ale mohou také tvořit zdroj pro jejich mírové doplňování.

Pramen: GŠ AČR

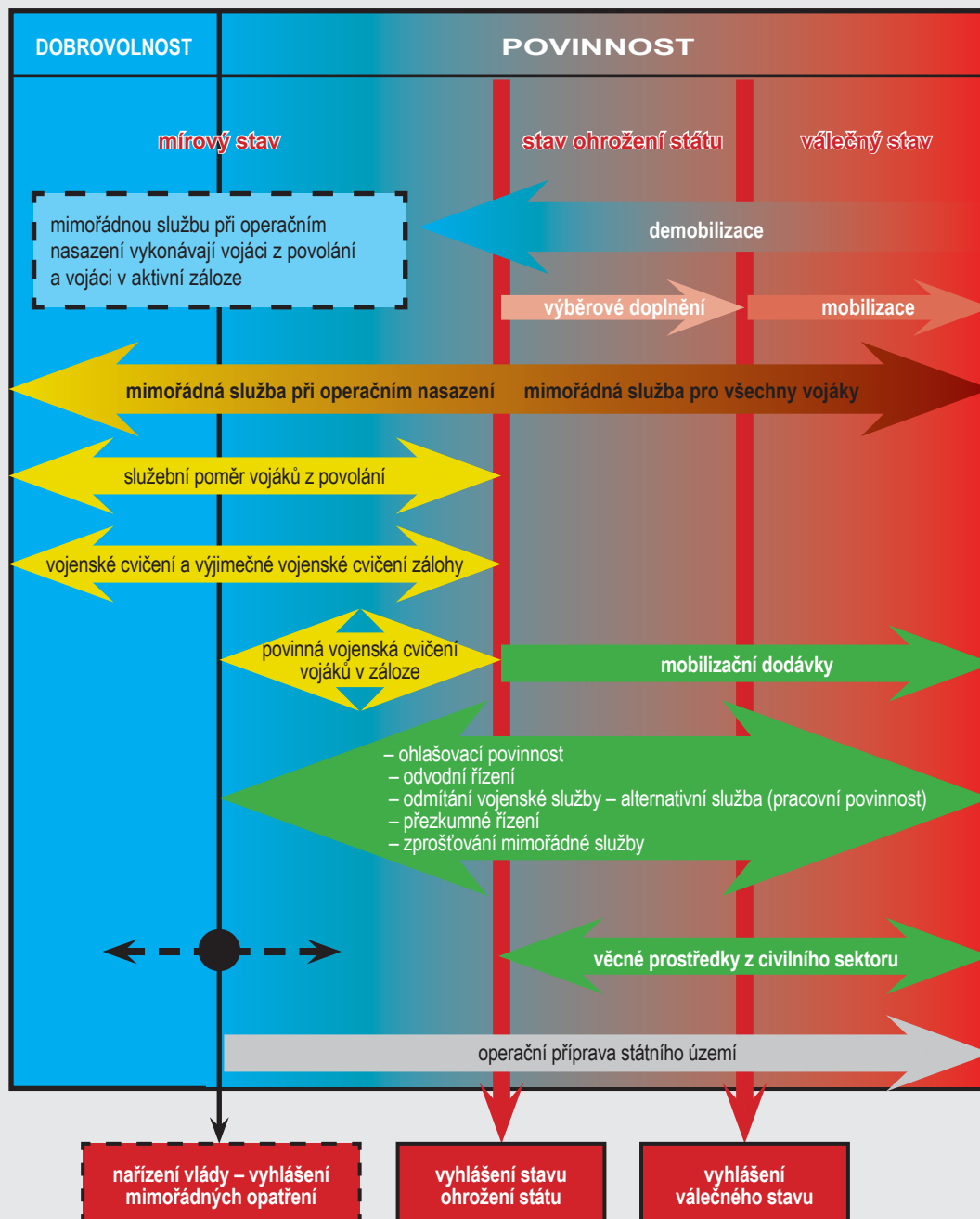
7.12.2 Příslušníci v aktivní záloze jsou součástí ozbrojených sil České republiky se zvláštním právním statutem. Doplňují vybrané vojenské útvary AČR a ostatní složky ozbrojených sil. Vojská v aktivní záloze jsou povoláváni na pravidelná vojenská cvičení, nebo do mimořádné služby při operačním nasazení útvarů, pro něž jsou předurčení.

- 7.12.3 Aktivní zálohu tvoří občané České republiky, kteří dobrovolně převezmou bran-nou povinnost, a předurčení vojáci z povolání po ukončení služebního poměru.
- 7.12.4 Povinnost přijmout na určitou dobu konkrétní systemizované místo u vojenské-ho útvaru v rámci aktivní zálohy akceptují vojáci z povolání v rámci svého slu-žebního závazku. Vojákem v aktivní záloze se stávají po ukončení služebního poměru na základě Dohody o zařazení do aktivní zálohy, která určuje místo výkonu služby dle jeho odbornosti, dosažené hodnosti a dalších náležitostí.
- 7.12.5 Služba v aktivní záloze je finančně kompenzována. Zajištění funkčnosti kon-ceptu aktivní zálohy se neobejde bez motivování nejenom jejích příslušníků, ale i jejich zaměstnavatelů.

7.13 Mobilizace

- 7.13.1 Při obraně území ČR a území spojenců jsou aktivovány všechny síly a prostřed-ky ozbrojených sil. V České republice je postupně vyhlášen stav ohrožení státu a válečný stav a ozbrojené síly jsou rozvinuty na válečnou organizační strukturu.
- 7.13.2 Rozvinutí ozbrojených sil České republiky je zabezpečeno v míru a za stavu ohrožení státu prostřednictvím mimořádných opatření (výběrovým způsobem) nebo za válečného stavu mobilizací ozbrojených sil České republiky.
- 7.13.3 Přechodem státu z mírového na válečný stav se rozumí soubor postupů a čin-ností uplatňovaných na území ČR, kterým se dle zvláštních právních předpisů podřídí státní správa a samospráva i právnické a fyzické osoby.
- 7.13.4 Mobilizace je jedním z opatření přechodu z mírového na válečný stav a jejím základním rysem je aplikace principů rozumné dostatečnosti a odložené potře-by při minimalizaci nákladů na její přípravu. To znamená, že Česká republika se na mobilizaci připravuje především koncepčně a udržuje zásoby na nezbyt-ně nízké úrovni. Rozsah a obsah opatření k provedení mobilizace odpovídá vývoji bezpečnostní situace.
- 7.13.5 Princip odložené potřeby předpokládá, že vláda bude moci přijmout mimořádná opatření ještě před vyhlášením stavu ohrožení státu a válečného stavu. Vyhlá-šení mimořádných opatření znamená, že fyzické i právnické osoby budou mít povinnost zapojit se do přípravy k obraně státu. Mimořádná opatření se prová-dějí v souběhu s předběžnými opatřeními realizovanými v ozbrojených silách České republiky. Tato opatření předpokládají legislativní změnu.

Pojetí příprav na mobilizaci

Pramen: GŠ AČR

7.13.6 Součástí mimořádných opatření je i mimořádná služba vykonávaná zejména za stavu ohrožení státu a za válečného stavu. Do mimořádné služby jsou na základě rozhodnutí vlády převedeni vojáci z povolání a vojáci v aktivní a povinné záloze i při přípravě k operačnímu nasazení a při operačním nasazení v míru (na území České republiky i mimo ně s výjimkou použití armády

k záchranným pracím, k likvidaci následků pohromy či k odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky).

- 7.13.7 Systém vytváření, přípravy a použití zálohy je přizpůsoben úkolům ozbrojených sil České republiky. Cílem je, aby stát měl k dispozici adekvátní počet připravených vojáků v záloze, kteří budou moci v případě potřeby ozbrojené síly doplnit.
- 7.13.8 Vojenský materiál zastarává a finanční náklady na jeho ukládání a udržování v provozuschopnosti jsou vysoké. Tomu odpovídá systém zabezpečení vojenského materiálu, včetně potřeb mobilizace. Rozsah a způsob skladování a udržování vojenského materiálu je rozpracován v aktualizované *Koncepci mobilizace ozbrojených sil České republiky*.
- 7.13.9 Nově je definována role krajských vojenských velitelství, která jsou přímo propojena s výkonem státní správy v působnosti krajských úřadů. Mezi jejich úkoly patří podpora činnosti bezpečnostní rady kraje, plánování sil a prostředků ozbrojených sil České republiky využitelných pro potřeby krizového plánu kraje, shromažďování informací o věcných prostředcích, které lze využít pro potřeby krizových plánů kraje a obrany státu, účast na operační přípravě státního území, vyžadování a koordinace nasazení sil a prostředků ozbrojených sil na území kraje v rámci vyhlášení nouzového stavu, spolupráce s Ministerstvem obrany při péči o válečné veterány a vojenské důchodce na území příslušného kraje, podpora náboru nových profesionálních vojáků a podpora přípravy občanů k obraně státu vzděláváním a lektorskou činností.

7.14 Informační a komunikační technologie

- 7.14.1 Množství informací, které je nutné zpracovávat a bezpečně sdílet s dalšími vojenskými i civilními partnery, významně roste. S tím se zvyšuje i riziko zranitelnosti informačních a komunikačních systémů. Proto je nezbytné mít informační převahu nad potencionálními soupeři, podporovat řídicí procesy v oblasti Ministerstva obrany, procesy velení a řízení ozbrojených sil a chránit vlastní systémy před případným kybernetickým útokem.
- 7.14.2 Ministerstvo obrany usiluje o provozování co nejbezpečnějších informačních a komunikačních technologií, získává a je schopno si udržet kvalifikovaný personál pro jejich obsluhu a ochranu. Na základě systémů informačního a znalostního managementu zajišťuje:

- sběr informací nutných pro vlastní řízení a obranu státu a jejich vyhodnocování;
- distribuci těchto informací určeným osobám, subjektům a organizacím a
- zpracování zpětnovazební analýzy pro trvalé zvyšování kvality řízení organizace.

7.14.3 Výkonnost informačních služeb je posuzována stupněm úrovně podpory informačních procesů v rámci Ministerstva obrany a interoperabilitou s komunikačními a informačními systémy států NATO, EU a e-governmentu veřejné správy České republiky.

7.14.4 Informatizace je v rámci MO ČR řízena centrálně. Rozvoj směřuje ke zkvalitnění schopnosti efektivního a procesního řízení dostupných zdrojů a společných informačních služeb, které s prostředky vnitřní komunikace zajistí dostupnost včasných a relevantních informací.

7.15 Kybernetická bezpečnost

7.15.1 Hlavními úkoly v oblasti kybernetické bezpečnosti jsou ochrana komunikační a informační struktury Ministerstva obrany před kybernetickými útoky a podpora ozbrojených sil celým spektrem počítačových operací¹³.

7.15.2 Ministerstvo obrany v součinnosti s národním gestorem pro problematiku kybernetické bezpečnosti přispívá k ochraně České republiky před kybernetickými hrozbami.

7.15.3 Česká republika má unikátní výzkumné a rozvojové kapacity v oblasti kybernetické bezpečnosti. Proto Ministerstvo obrany aktivně rozvíjí tuto schopnost nejenom v národním, ale i spojeneckém kontextu.

7.15.4 Ministerstvo obrany v souladu s požadavky lisabonského summitu NATO:

- monitoruje bezpečnost všech svých neutajovaných, utajovaných stacionárních i taktických informačních a komunikačních systémů proti kybernetickým útokům;
- zjišťuje bezpečnostní incidenty způsobené kybernetickými útoky či porušení bezpečnostních předpisů zaměstnanci Ministerstva obrany a
- je schopné nasadit mobilní tým pro řešení kybernetického incidentu.

¹³ Dle doktríny NATO *O informačních operacích AJP-3.10*.

7.16 Informační operace

- 7.16.1 Zejména v posledních 10 až 15 letech výrazně vzrostl význam informačních operací jako jednoho z klíčových způsobů dosažení a udržení informační převahy. Schopnost reagovat na nové hrozby vyplývající z rapidního nárůstu informatizace společnosti v globálním měřítku musí být propojena s výstavbou a rozvojem operačních schopností ozbrojených sil.
- 7.16.2 Ministerstvo obrany účinně koordinuje aktivity ovlivňující vůli, porozumění a schopnosti protivníka za účelem prosazování bezpečnostních zájmů České republiky a Severoatlantické aliance.

7.17 Strategická komunikace

- 7.17.1 Ve světě, jemuž dominují média, musí být Ministerstvo obrany schopno rychle, důvěryhodně, efektivně a konzistentně komunikovat s klíčovými vnitřními, vnějšími, domácími i zahraničními cílovými skupinami.
- 7.17.2 Složka Ministerstva obrany odpovědná za komunikaci zaujímá postoj ke klíčovým tématům a koordinuje všechny složky MO zabývající se komunikací. Důraz je kladen i na vnitřní komunikaci, která zajišťuje vojákům a občanským zaměstnancům relevantní a včasné informace a zprostředkovává zpětnou vazbu.
- 7.17.3 Ministerstvo obrany v rámci finančních a kapacitních možností aktivně spolupracuje s nevládními organizacemi, expertními skupinami a civilními akademickými institucemi. Permanentně je tak udržována podpora a budováno porozumění ze strany veřejnosti k plnění rolí ozbrojených sil ve společnosti a jejich zapojení do aliančních aktivit.

7.18 Výzkum, experimentální vývoj a inovace

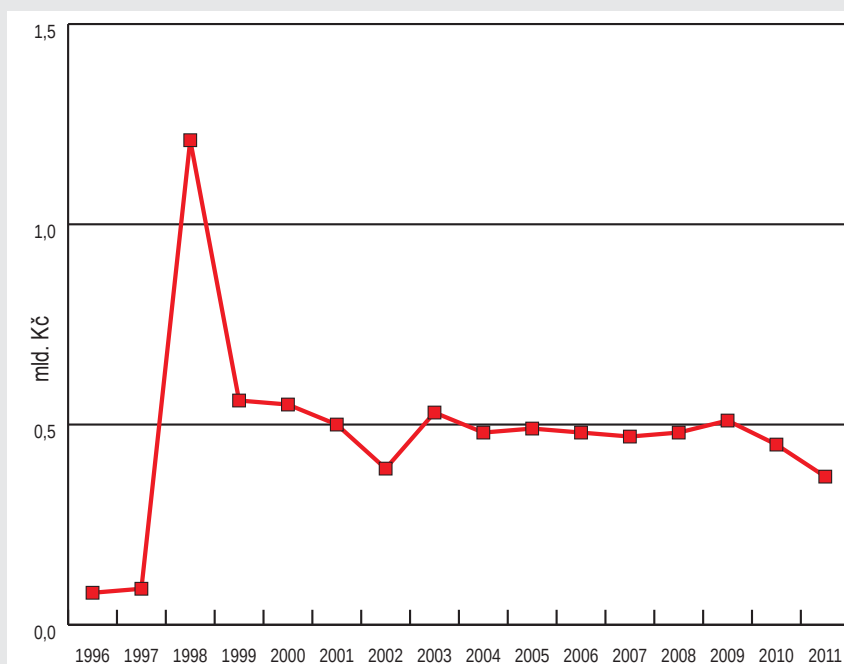
- 7.18.1 Ministerstvo obrany má zájem podporovat projekty v oblasti výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které povedou k rozvoji schopností ozbrojených sil ČR a případně podpoří konkurenceschopnost českého hospodářství.
- 7.18.2 Ministerstvo podporuje co nejotevřenější soutěž o finanční prostředky vyčleňované ze státního rozpočtu v souladu s *Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015*, a to v souladu s aktuálním zněním *Bezpečnostní strategie* a s ohledem na prioritní oblasti rozvoje

vojenských schopností. Má zájem na dlouhodobém rozvoji národních kapacit podporujících:

- schopnosti, které Česká republika deklaruje jako svou specializaci v rámci NATO a EU, případně sdílené schopnosti s některým z členských států NATO nebo EU;
- schopnosti identifikované Organizací NATO pro výzkum a vývoj technologií (NATO RTO) a Evropskou obrannou agenturou (EDA) jako klíčové pro rozvoj ozbrojených sil;
- oblasti, kde již Česká republika disponuje potenciálem pro výzkum a vývoj (např. kybernetika, robotizace, nanotechnologie, aktivní a pasivní ochrana jednotlivce a techniky, zbraně hromadného ničení);
- schopnost ministerstva personálně řídit a rozvíjet ozbrojené síly též s podporou sociologického sledování a průzkumu a
- schopnost strategické analýzy trendů mezinárodní bezpečnosti, povahy rizik a ohrožení, charakteru konfliktů a role ozbrojených sil i civilních aktérů v nich.

7.18.3 Podmínkou pro dosažení co nejvyšší efektivity vynakládaných prostředků na podporu vědy a experimentálního vývoje je maximalizace využívání výsledků výzkumu a vývoje v praxi. Ministerstvo obrany vyžaduje důsledné uplatnění zpětné vazby od koncových uživatelů výsledků výzkumu a vývoje, tedy nositelů vojenských schopností (jednotek, útvarů a dalších zařízení).

Výdaje MO na obranný výzkum, vývoj a inovace v letech 1996 až 2011

Pramen: RVVI (www.vyzkum.cz)

- 7.18.4 Vědecko-výzkumná a vývojová základna v působnosti Ministerstva obrany ČR, její velikost a právní formy jsou transformovány tak, aby odpovídaly moderním trendům organizace vědy a výzkumu v České republice a Evropské unii.
- 7.18.5 Ve spolupráci s obranným průmyslem, vysokými školami a veřejnými výzkumnými institucemi jsou vytvářeny podmínky pro transfer poznatků do oblasti obranných a duálních technologií. Ministerstvo obrany podporuje i projekty v oblasti humanitních věd zaměřené na rozvoj bezpečnostních studií a strategického myšlení.
- 7.18.6 Ministerstvo obrany se zapojuje do mezinárodních rozvojových programů a projektů a podporuje úzkou spolupráci a koordinaci mezi Severoatlantickou aliancí a Evropskou unií. V rámci Organizace NATO pro výzkum a vývoj technologií a Evropské obranné agentury uplatňuje a prosazuje národní požadavky na obranný výzkum a vývoj a podporuje účast českých firem v příslušných mezinárodních výzkumných projektech.

7.19 Spolupráce s obranným průmyslem

- 7.19.1 Ministerstvo obrany má zájem na rozvoji českého obranného průmyslu, zejména v oblasti vyspělých technologií. Spolupráce s obranným průmyslem je založena na:
- legislativním prostředí, jež umožňuje výběrová řízení na základě transparentních, účelných a nediskriminačních podmínek;
 - přímých dodávkách vojenského materiálu a služeb bez zprostředkovatelů a na přenesení významné části odpovědnosti za dodávky a související služby na dodavatele;
 - uplatňování zásad řízení životního cyklu na základě mezinárodních standardů CALS (*Continuous Acquisition and Life-Cycle Support*) a
 - schopnosti firem obranného průmyslu nejen naplňovat technické požadavky Ministerstva obrany, ale také zlepšovat interní systémy řízení, včetně managementu jakosti, konfigurace, bezporuchovosti, udržitelnosti atd., postavené na národních a mezinárodních standardech, a to nejen u hmotných produktů, ale i v oblasti služeb.
- 7.19.2 Ministerstvo obrany podporuje zachování některých specificky vojenských a z jiných zdrojů nenahraditelných kapacit průmyslové výroby, výzkumu a vývoje v České republice, které jsou v jeho působnosti, tak i mimo ni.

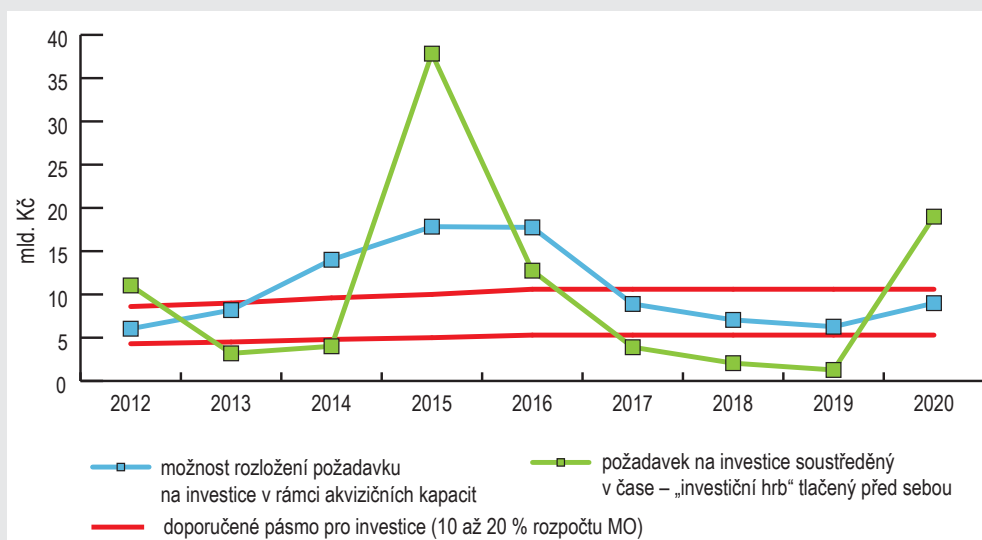
7.20 Udržitelnost schopností ozbrojených sil ČR

- 7.20.1 Česká republika investovala v posledních deseti letech do obrany značné finanční prostředky. Ochrana vzdušného prostoru je zajištěna prostřednictvím pronájmu nadzvukových letounů, byly částečně obměněny nákladní automobily, nákupem obrněných transportérů a lehkých obrněných vozidel postoupila modernizace mechanizovaného vojska, zčásti se obměnily prostředky dopravního letectva a modernizovaly dopravní vrtulníky, modernizací prošly i některé prostředky protivzdušné obrany a nakupují se nové útočné pušky.
- 7.20.2 Výdaje na obranu ČR však od roku 2006 postupně klesají. Obnova řady hlavních zbraňových a technických systémů, které tvoří základ schopností ozbrojených sil, přitom nebyla dokončena. Zdražila se cena práce a osobní náklady na vojáky z povolání rostou. Deficit dosahuje varovné výše. Rozsah, náročnost a rizikovost úkolů kladených na ozbrojené síly se však zvyšuje. Nůžky mezi rostoucími nároky a klesajícími zdroji není možné rozevírat donekonečna.
- 7.20.3 Působení těchto trendů prohlubuje riziko toho, že do roku 2020 nebude dosaženo množiny schopností potřebných pro zajištění všech stávajících funkcí ozbrojených sil a naplnění souboru politicko-vojenských ambicí.
- 7.20.4 Alarmující je skutečnost, že termíny doběhu životního cyklu několika nákladných systémů – a tedy případného zahájení modernizačních či nákupních investic – se sbíhají v krátkém časovém období kolem roku 2015. Dalším kritickým obdobím je rok 2020. Konkrétně jde například o nadzvukové letectvo, letištní radiolokátory, raketové komplety 2K12 KUB, nahrazení 120mm minometů, modernizaci či nahrazení bojových vozidel pěchoty, dělostřelectva a ženijní techniky. Dosažení plné operační schopnosti ozbrojených sil plánované do roku 2018 se tedy již nyní jeví jako nereálné. Je proto nutné zvažovat omezení zejména těch schopností, které nejsou zcela nezbytné vzhledem k rolím a funkcím ozbrojených sil ČR¹⁴.
- 7.20.5 Ve světle těchto zjištění a za předpokladu, že se rozpočet nenavýší adekvátně k modernizačním potřebám, bude nutné budoucí investice prioritizovat. Přednost pro zachování a rozvoj mají schopnosti odpovídající následujícím kritériím:
- zajištění efektivní podpory a podmínek pro přijetí spojeneckých sil na území České republiky (HNS) a kybernetickou ochranu;

¹⁴ Viz schéma pyramidy schopností a způsobu její redukce při nedostatku prostředků na konci kapitoly.

- zvyšování interoperability, nasaditelnosti a udržitelnosti sil podle standardů NATO pro všechny typy krizových situací, a to zejména prostřednictvím účasti v mezinárodních operacích, a v silách rychlé reakce NATO a v silách EU;
- preference materiálu a techniky s největší pravděpodobností operačního nasazení v příštích pěti letech, včetně techniky a materiálu na ochranu vojsk, dosahování vysoké přidané technologické hodnoty, například cestou specializace v oblasti ochrany proti zbraním hromadného ničení (OPZHN);
- zajištění naplnění minimálních požadavků na ochranu vzdušného prostoru České republiky a
- zajištění prostředků (schopností) pro účinnou podporu integrovaného záchranného systému (IZS).

Odhadované nároky na investice a jejich koncentrace v čase vztažené k minimální výši mandatorních a běžných výdajů v letech 2012 až 2020

Odkládání obměny nebo modernizace zbraňových systémů a jejich neúměrné rozkládání v čase vede k tomu, že se požadavky na investice koncentrují. Pokud se v jednom okamžiku sejde požadavek na více investic, vzniká tzv. „investiční hrb“.

„Investiční hrby“ se objevují v letech 2015 a 2020. Pokud by měly být potřebné systémy nakoupeny, nebude možné dodržet doporučené pásmo na investice 10 až 20 % z odhadovaného rozpočtu Ministerstva obrany. Možností je rozložit nákup do několika let. To je ovšem nevýhodné například proto, že daný systém by byl plně funkční teprve po delší době, což by nepřispívalo k rozvoji schopností, či jeho jednotlivé části by byly různě staré a opotřebované.

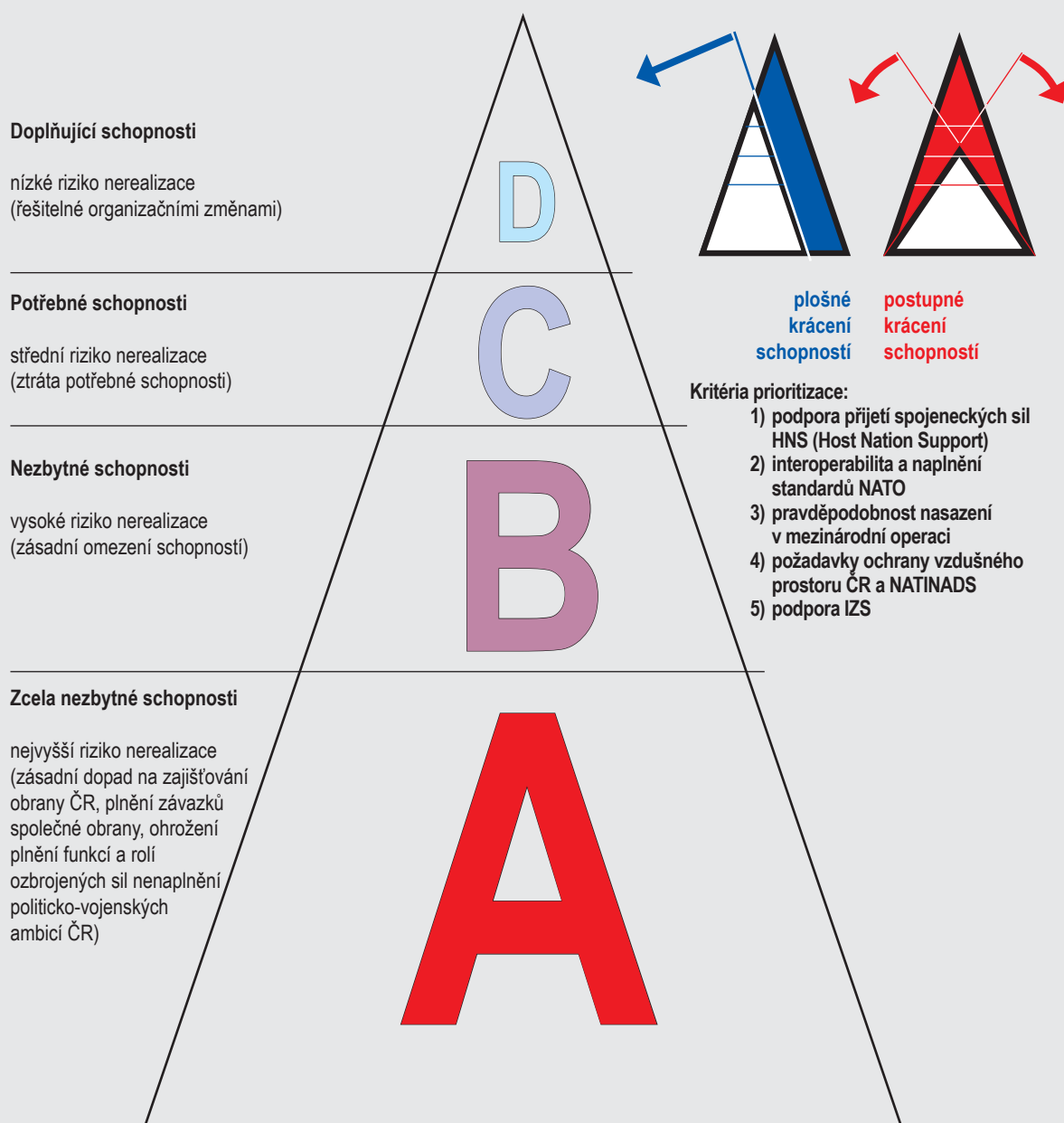
A konečně, ani odsouvání obměny nebo modernizace zbraňových a technických systémů za hranice jejich životnosti není ekonomicky racionální. Vyšší poruchovost znamená vyšší provozní náklady. Pozastavení činnosti těchto systémů zase znamená, že je vojenští profesionálové nemohou využívat k výcviku. Proto je v této situaci jediným řešením ukončení nejméně potřebných schopností.

Pramen: MO ČR (výpočet na základě střednědobých plánů odhadů vývoje mandatorních a běžných výdajů)

7.20.6 Ministerstvo obrany proto identifikuje následující opatření:

- zachovat taktické nadzvukové a podzvukové letectvo pro ochranu vzdušného prostoru České republiky, avšak dále nerozvíjet a nemodernizovat schopnost protiletadlové raketové obrany založené na kompletu 2K12 KUB. Toto řešení koresponduje s doporučením NATO, v jehož rámci se v současnosti vytváří teritoriální protiraketová obrana. Schopnost protiletadlové obrany krátkého dosahu (*Short Range Air Defense*, SHORAD) musí být zachována a rozvíjena;
- vyřadit postupně z užívání útočné vrtulníky Mi-24/35, které mají nízkou balistickou ochranu a zastaralou avioniku a nejsou interoperabilní podle norem NATO. Dále do této schopnosti neinvestovat. Novější Mi-35 co nejdříve odprodat a soustředit se na schopnosti dopravního vrtulníkového letectva využitelného nejenom v rámci kolektivní obrany NATO, ale i pro potřeby IZS;
- neinvestovat do dalšího rozvoje pasivních sledovacích systémů. Soustředit se na obnovu a rozvoj systémů stacionárních a mobilních radiolokátorů, které mají přímou vazbu na NATINADS, tedy systém protivzdušné obrany NATO;
- zrušit nejméně jednu ze čtyř taktických leteckých základen. NATO ve svém pravidelném hodnocení doporučuje soustředit vzdušné síly na dvě taktická letiště;
- odstavovat z provozu pásová bojová vozidla pěchoty. Vzhledem k technickým parametrům provozovat BVP-2 do konce jejich životního cyklu (2018 až 2020). V případě BVP-1 rozhodnout nejpozději do konce roku 2013 o jejich modernizaci, či náhradě;
- ponechat schopnost tankového praporu do konce jeho životnosti (přibližně rok 2025) a v mezidobí zvážit účelnost jejího dalšího rozvoje. Nepoužívané uskladněné tanky co nejdříve odprodat;
- revidovat mobilizační potřeby, zachovat a rozvíjet především schopnost operační přípravy území pro přijetí spojeneckých posil (*Host Nation Support*, HNS) a zbavit se co nejdříve veškerého nadbytečného materiálu a
- nalézt do poloviny roku 2012 adekvátní využití pro Centrum biologické ochrany Těchonín (společné užívání centra s dalšími ministerstvy a organizacemi, které jsou zapojeny do bezpečnostního systému České republiky, nebo v rámci mezinárodní spolupráce), anebo jeho provoz zastavit a uspořené prostředky investovat do rozvoje Centra OPZHN.

Pyramida schopností a způsoby její redukce při nedostatku prostředků

Pyramida obsahuje schopnosti ozbrojených sil pro naplnění politicko-vojenských ambicí České republiky. Při nedostatku prostředků na jejich rozvoj lze postupovat dvojím způsobem. Buď jsou tyto schopnosti zmenšovány plošně, nebo jsou redukovány selektivně od vrcholu pyramidy. Redukce je však spojena s přijetím určitých rizik: 1) neexistuje absolutní jistota, že některou ze zrušených schopností nebude nutné v budoucnu obnovit podle stanovených kritérií prioritizace a 2) finanční a časové náklady na obnovu zaniklé schopnosti mohou být neúnosné.

D

organizační složky, činnosti a materiál, které přímo nepodporují rozvoj vojenských schopností ozbrojených sil (zásoby zastaralé techniky, krajská vojenská velitelství, nadbytečná infrastruktura, Centrum biologické ochrany Těchonín, některé součásti vojenského školství, hudby a umělecké soubory, sportovní kluby a další úřady či příspěvkové organizace)

C

protiletadlové raketové vojsko (KUB)
prapor logistiky (třetí – zatím není)
bojová vozidla pěchoty
podzvukové taktické letectvo (L-159 ALCA)
bitevní vrtulníky

B

veterinární služba
dělostřelecký oddíl
Velitelství výcviku-Vojenská akademie Vyškov
tankový prapor
podzvukové taktické letectvo (L-159T – výcvik)
mobilní pasivní systémy 532. praporu elektronického boje
stacionární nemocnice v současném počtu

A

prvky geografické a hydrometeorologické služby
Centrum výstrahy ZHN
zapojení do aliančních programů NAEW&C, AGS, MD, SALIS
podpora nasazených sil (stacionární logistika včetně adekvátních operačních zásob, zdravotnictví, KIS)
schopnosti přijmout a podporovat síly Aliance na území ČR – podpora hostitelskou zemí
dopravní letectvo – přeprava osob a materiálu do operačního prostoru nebo v rámci operačního prostoru (dopravní letouny a vrtulníky)
zajištění schopnosti ochrany vzdušného prostoru ČR v segmentech:
a) systém velení a řízení (řešení v rámci Aliance – ACCS) CRC Stará Boleslav (26. bVŘPz)
b) průzkum vzdušného prostoru 26. bVŘPz – FADR, MADR (akvizice)
c) aktivní prostředky – využití vlastního nadzvukového letectva: 12 + 2 nadzvukových letounů

brigáda středního typu/brigádní úkolové uskupení
nasaditelné velitelství mechanizované brigády
adekvátní systém velení a řízení (propojitelný s aliančními systémy)
3 mechanizované prapory na kolových nebo pásových obrněných vozidlech
dělostřelecký oddíl (18–24 děl)
průzkumný prapor (schopnosti ISTAR)
ženijní prapor
prapor logistiky
rota rchbo (OPZHN)
baterie protivzdušné obrany (18 systémů SHORAD)
spojovací jednotka
zdravotnické zabezpečení (Role 2+)
prvek PSYOPS
prvek CIMIC
četa Vojenské policie
rota EB z 532. prEB

speciální síly

další schopnosti k naplnění politicko-vojenských ambicí a požadavků NATO
– k rotaci praporečního úkolového uskupení: min. 3 prapory
– k rotaci rotního úkolového uskupení: min. 1 prapor
– adekvátní schopnosti bojové podpory a bojového zabezpečení
prapor logistiky
velitelství brigády OPZHN pro ARRC
2 prapory OPZHN
ženijní prapor
nemocnice (Role 3)
četa CIMIC
Vojenská policie – 2 roty
DCM (Deployable Communication Module – mobilní komunikační modul)

Pramen: MO ČR

2004–2005

IRÁK
AFGHÁNISTÁN

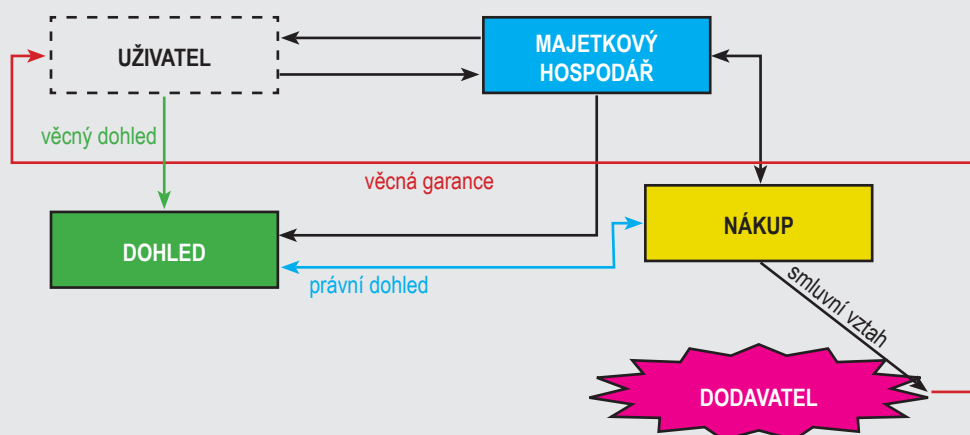
Akvizice a hospodaření s majetkem

- 8.1 Funkčnost armády neoddělitelně souvisí s vlastnictvím nebo pronájmem majetku, budováním a provozováním vlastních kapacit pro poskytování služeb či jejich smluvním zajištěním. Hospodaření s majetkem a akvizice v působnosti Ministerstva obrany byly dlouhodobě spojovány s neprůhledností, špatným plánováním, plýtváním a absencí jasně definovaných rozhodovacích pravomocí a odpovědností při pořizování a užívání majetku a služeb z prostředků vyčleněných na obranu České republiky.
- 8.2 Tento stav již nelze dále tolerovat. Nabývání majetku, hospodaření s ním a zajišťování služeb je proto realizováno v rámci transparentního a efektivního akvizičního procesu.

Akviziční systém

- 8.3 Ministerstvo obrany provádí strukturální reformu akvizičního systému, včetně zadávání veřejných zakázek a hospodaření s majetkem ve své působnosti. Tato reforma je založena na transparentním a adresném cílově, orientovaném plánování, jasně vymezené odpovědnosti uživatelů za účelně a věcně definované potřeby a požadavky a na profesionálním řízení akvizičního procesu v systému centrálního nakupování. Tento systém je kontrolován kvalifikovaným, nezávislým technickým a právním dohledem.

Základní schéma nákupů na Ministerstvu obrany

Pramen: MO ČR

- 8.4 Způsob zadávání výběrových řízení v tomto systému zabraňuje jednak zadáním vytvářeným na míru konkrétnímu dodavateli, jednak diskriminaci potenciálních účastníků veřejných soutěží. Definované vlastnosti požadovaného výrobku nebo služby musejí být relevantní cíli, k jehož naplnění je nákup realizován.
- 8.5 Prvním krokem každého akvizičního procesu je identifikace potřeby, která řízeně přechází v konečnou specifikaci požadovaných výrobků nebo služeb a nákladů na jejich životní cyklus. Jsou maximálně omezeny nadstandardní specifikace vyžadující dodatečný vývoj, neúčelně zvyšující počet zúčastněných subdodavatelů nebo vytvářející podmínky pro zapojování neproduktivních prostředníků a prodávající dodávaný produkt. Proto kdykoliv je to možné a pro záměr rozvoje požadované schopnosti účelné, nakupuje Ministerstvo obrany hotový výrobek v otevřeném výběrovém řízení.
- 8.6 Přístup k průzkumu trhu při zjišťování možností nákupu není formální a žádosti o informace směřují přímo k výrobcům. Konkurence nabídek je jednou z podmínek pro dosažení nejnižší možné ceny a požadované kvality nakupovaných výrobků a služeb.
- 8.7 Role a odpovědnost osob v akvizičním systému jsou jasně definovány procesním řízením. Tyto osoby jsou vybaveny adekvátními kompetencemi, nástroji a zdroji. Dělbá odpovědnosti je zřetelně vymezena tak, že za jednotlivé kroky či fáze akvizičního procesu odpovídají konkrétní osoby. Za řízení akvizičního procesu u dlouhodobých, složitých nebo pro Ministerstvo obrany či obranu ČR

významných akvizic odpovídají kvalifikovaní projektoví manažeři, vybavení příslušnými pravomocemi.

- 8.8 Transparentnost a možnost zpětně dohledat odpovědnost za chyby akvizičního procesu posiluje striktní oddělení rolí uživatele (manažera konkrétního cíle), majetkového hospodáře (osoby zodpovědné za určitou skupinu majetku), ekonomů a nákupčích. Prostřednictvím plánování je přenášena odpovědnost za předmět akvizice na manažera cíle.
- 8.9 V rámci plánování mají manažeři cílů nejen odpovědnost za splnění jim zadáných úkolů, ale i možnost a pravomoc vyžadovat potřebné zdroje. Manažeři cílů přímo odpovídají za výši nákladů vynaložených na splnění jim svěřeného cíle. Materiální zajištění poskytují manažerům cílů majetkoví hospodáři.
- 8.10 Majetkoví hospodáři jsou zodpovědní za hospodaření s jim vymezenou skupinou majetku. Kromě zajištění jednotlivých požadavků manažerů cílů připravují akvizice nového majetku, udržují majetek stávající, řídí jeho životní cyklus a spravují skladové zásoby. Zároveň se podílejí na kontrole efektivnosti vynakládaných prostředků.
- 8.11 Podporu manažerům cílů a majetkovým hospodářům zajišťují ekonomové. Jejich úkolem je stanovit maximální finanční rámce nutné ke splnění cílů a pomoci jejich manažerům řídit rozložení nákladů na jednotlivé projekty v čase.
- 8.12 Předmět zakázky je dozorován nezávislým Úřadem dohledu nad akvizicemi, který kontroluje kvalitu zadání předmětu veřejné zakázky a jeho nediskriminační charakter. Úřad může zastavit jakékoliv připravované výběrové řízení v případě pochybností o zadávací dokumentaci, způsobu soutěžení či jeho vyhodnocení. S úřadem spolupracují i externí odborníci.
- 8.13 Akviziční proces zajišťují dvě centrální složky Ministerstva obrany ČR: Národní úřad pro vyzbrojování pro nákup zbraní a speciální nákupy vojenského charakteru a Centrální nákupní úřad pro nákup ostatních předmětů a služeb. Tyto úřady nemají pravomoc měnit již schválené potřeby a požadavky zadavatelů, ale odpovídají za jejich transparentní a efektivní realizaci.
- 8.14 Tyto složky jsou rovněž zodpovědné za uzavření smluvního vztahu a za udržování kontaktů s dodavateli. Zároveň poskytují podporu majetkovým hospodářům a koncovým uživatelům při technické přejímce dodávek.

Striktní oddělení rolí uživatele, majetkového hospodáře, ekonomů a nákupčích posiluje transparentnost.

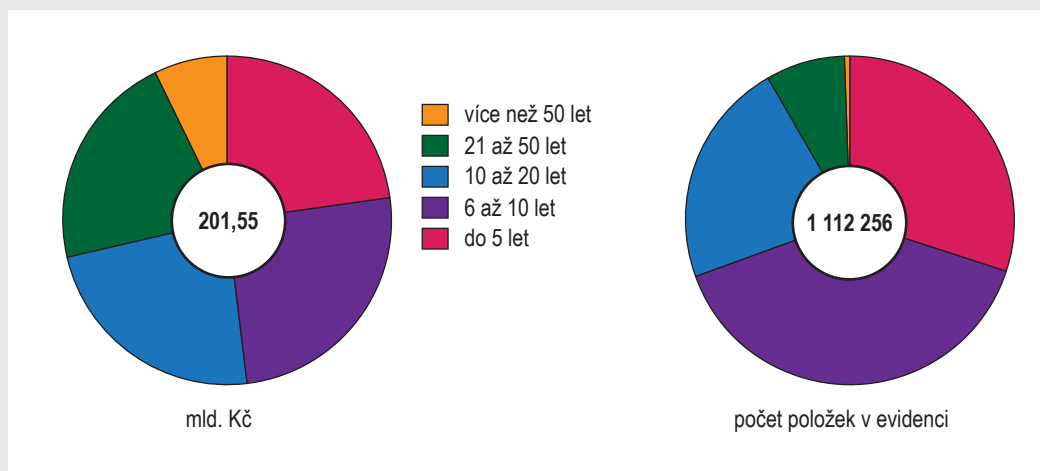
- 8.15 Pro své akvizice využívá Ministerstvo obrany rovněž služeb specializovaných akvizičních pracovišť NATO a EU, například NAMS¹. Tento postup preferuje Ministerstvo obrany zejména u společné či konsolidované akvizice (tzn. připojení se k akvizici již probíhající v jiné zemi).
- 8.16 Ministerstvo obrany omezuje na nutné minimum zprostředkované nákupy, například od obchodních společností založených za účelem získání a následného prodeje vojenského materiálu. Prioritou je rovnoprávný obchod s koncovými výrobci, případně využití montážních kapacit ministerstvem zřízených organizací (např. opravárenských podniků).
- 8.17 Průběh akvizičního procesu je řízen, sledován a vyhodnocován na základě věcných a ekonomických ukazatelů. Vedení ministerstva monitoruje náklady jednotlivých středisek, vývoj skladových zásob a využití majetku, objemy zadávaných zakázek a reálnou hodnotu smluvních závazků. To v průběhu rozpočtového roku umožňuje jak kontrolu všech složek akvizičního procesu v reálném čase, tak i kvalifikovaný odhad objemu požadovaných veřejných zakázek.

Hospodaření s majetkem

- 8.18 Ozbrojené síly České republiky mohou plnit své úkoly pouze za předpokladu, že jsou vybaveny účelnými a účinnými zbraňovými, technickými a komunikačními systémy, odpovídajícími jejich posláním a mezinárodním závazkům ČR, jsou při plnění stanovených úkolů podpořeny potřebnými dopravními a logistickými kapacitami, jsou umístěny ve vhodně zařízených a fungujících základnách, mají k dispozici nezbytná výcviková zařízení a příslušné materiální a technické zajištění.
- 8.19 Ministerstvo obrany a organizace v jeho působnosti vlastní rozsáhlý dlouhodobý majetek, jehož hodnota se v uplynulých deseti letech pohybovala okolo 230 mld. korun. Profesionalizace ozbrojených sil byla impulzem pro redukci nemovitého majetku. Jeho objem se však nepodařilo zmenšit tak, aby nebyl zbytečnou zátěží pro rozpočet Ministerstva obrany. Ministerstvo ve svém účetnictví k počátku roku 2011 evidovalo přes 17 000 položek nemovitého majetku a více než 25 000 pozemků. Náklady zvyšuje i stav budov, které neodpovídají požadovaným energetickým a ekologickým standardům, a nutnost jejich stavebního přizpůsobení se standardům Evropské unie.

¹ NATO Maintenance and Supply Agency.

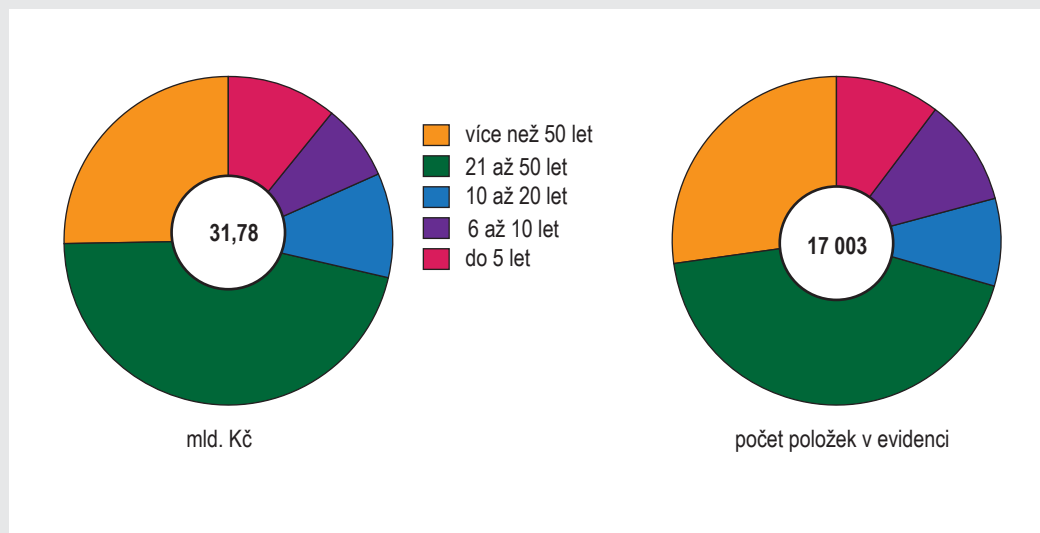
Stáří majetku v evidenci Ministerstva obrany k 1. 3. 2011

Ministerstvo obrany eviduje ve svém majetku přes milion položek. Majetek pořízený po roce 1999 tvoří sice jenom 4,4 %, jeho účetní hodnota je však 90,9 mld. Kč, tedy skoro 1/2 celkové účetní hodnoty evidovaného majetku.

Pramen: MO ČR

Stáří staveb a budov v evidenci Ministerstva obrany k 1. 3. 2011

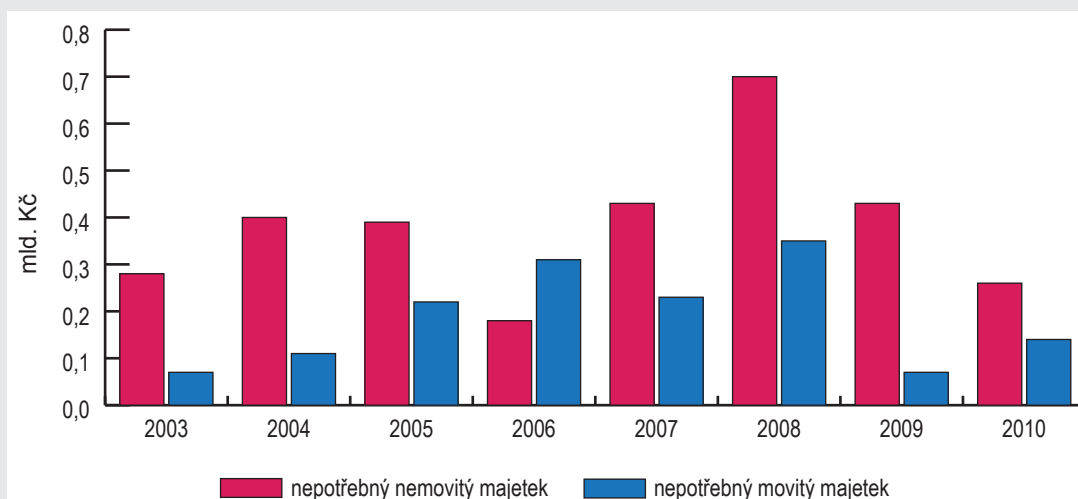

Nejstarší položky evidované v účetnictví Ministerstva obrany připadají na budovy a stavby. 27 % z těchto položek je starších 50 let, přitom budovy a stavby pořízené před rokem 1945 tvoří 10,6 % celkového počtu evidovaných položek v účetní hodnotě 5,7 mld. Kč.

Pramen: MO ČR

- 8.20 Ministerstvo obrany urychluje redukci vlastněného majetku tak, aby odpovídal potřebám a ekonomickým možnostem ozbrojených sil.
- 8.21 Ministerstvo obrany preferuje úplatný převod vyřazovaného majetku do nestátního vlastnictví. Prodej majetku je prováděn transparentně, hospodárně a efektivně. Minimalizuje náklady na prodej a maximalizuje výnosy z prodeje, čehož dosahuje zlepšením nabídky a propagace prodáváného majetku, včetně využívání elektronických aukcí.

**Příjmy z odprodeje majetku Ministerstva obrany
v letech 2003 až 2010**

Příjmy z odprodeje majetku Ministerstva obrany představují dodatečný příjem jeho rozpočtu, ale nedostatečný ve vztahu k investičním potřebám.

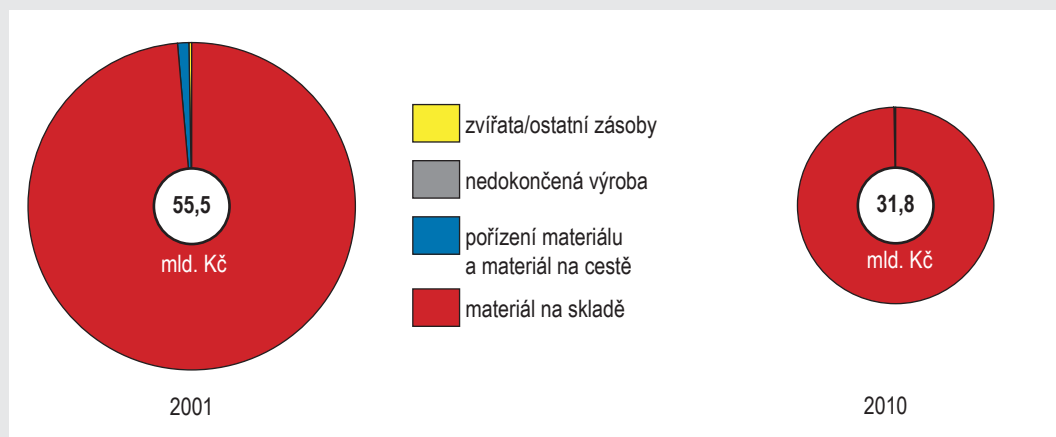
Pramen: MO ČR

- 8.22 Výnos prodeje je reinvestován do perspektivních nemovitostí s cílem zlepšit podmínky pro činnost ozbrojených sil ČR a modernizovat zanedbanou infrastrukturu.
- 8.23 Celková rozloha vojenských újezdů je s ohledem na velikost armády zcela neadekvátní. Od roku 1989 byly zrušeny pouze dva výcvikové prostory, zatímco ozbrojené síly se několikanásobně zmenšily. V roce 1993 připadala na jednoho vojáka v činné službě 1,1 ha vojenského újezdu, v roce 2011 to bylo zhruba pětkrát více, tj. 5,6 ha. Do roku 2015 proto bude snížen počet vojenských újezdů a jejich rozloha tak, aby odpovídaly reálným potřebám ozbrojených sil ČR.

- 8.24 Dislokace vojenských útvarů a zařízení² je přehodnocena tak, že nejdéle do konce roku 2015 bude stávající síť posádek a dislokačních míst redukována. Majetek, který bude označen jako neperspektivní, opustí armáda nejpozději do konce roku 2018. V souvislosti s touto redislakací a řízením životního cyklu movitého majetku je urychlován proces vyřazování nadpočetného majetku a další nakládání s tímto majetkem, především pak jeho prodej.
- 8.25 Ministerstvo obrany a jeho součásti i nadále investují do odstraňování přetrvávajících ekologických zátěží. Zároveň provádí stavebně-technická opatření ke snížení energetické náročnosti vojenských objektů. V perspektivních nemoovitostech pokračuje program zateplování a snižování energetické náročnosti.
- 8.26 Lokální vytopny jsou převáděny na ekologická paliva, především zemní plyn, případně nahrazovány přípojkami k existujícím místním dodavatelům. Snižují se náklady na energie. Volné kapacity jsou využívány komerčně.
- 8.27 Správa budov je zajišťována formou integrovaných služeb poskytovaných externími subjekty.
- 8.28 Ministerstvo obrany přehodnocuje bytovou a ubytovací politiku, prodává zbývající bytové jednotky a zefektivňuje síť ubytovacích zařízení. Rovněž je revidován systém dotovaného ubytování a navázán na skutečně poskytované služby ozbrojeným silám ČR. Volné kapacity jsou využívány komerčně.
- 8.29 Ministerstvo obrany si uvědomuje svoji odpovědnost vůči kulturnímu dědictví a církevním objektům ve svém vlastnictví. Tyto památky spolufinancuje, stará se o jejich údržbu a provozuje je s ohledem na jejich kulturní hodnotu. Umožňuje řízené využívání těchto objektů.
- 8.30 V návaznosti na změnu koncepce mobilizace je přebytečný majetek řízeně vyřazován. Cílem Ministerstva obrany je vyřadit tento majetek do konce roku 2015, aby k 1. lednu 2016 byly ve skladech pouze předměty nezbytné k zabezpečení činnosti ozbrojených sil ČR. Pokračuje trend vyřazování nepotřebných zásob.
- 8.31 Mechanismus plánování obnovy movitého majetku je založen na životním cyklu příslušných položek. Nákupy movitého majetku se provádějí na základě střednědobého plánování, efektivně a hospodárně a v duchu výše popsané reformy akvizičního procesu.

² Viz přehled rozmístění Armády ČR v letech 2005 a 2011 na konci kapitoly.

Vývoj zůstatku zásob a jejich struktura v evidenci Ministerstva obrany v letech 2001 a 2010 (mld. Kč)

Největší položkou zásob je materiál na skladě. Mezi zásoby však patří i kategorie zvířat. Ozbrojené síly totiž používají k zajištění své činnosti také služební psy a dravé ptáky.

Pramen: MO ČR

Služby a agenda zajišťovaná vlastními subjekty

- 8.32 Vojenské zdravotnictví je jednou ze základních schopností Armády ČR. „Kamenné“ nemocnice slouží k zajištění odborné přípravy vojenských lékařů pro jejich nasazení v případě válečných konfliktů či mírových misí. Zároveň poskytují služby příslušníkům Armády ČR a Ministerstva obrany, i občanům spádových oblastí.
- 8.33 Základním předpokladem fungování vojenských nemocnic je jejich vyrovnané hospodaření, které je založeno na principu rovného ohodnocení výkonů nemocničních zařízení pro Armádu ČR a služeb poskytovaných civilním pacientům, jež jsou hrazeny ze zdravotního pojištění. Ministerstvo obrany napravuje současný stav, kdy je hodnota výkonů poskytovaných vojenskými nemocnicemi podhodnocena proti hodnotám výkonů srovnatelných nemocničních zařízení a rozdíl je dotován z prostředků Ministerstva obrany.
- 8.34 Síť vojenských zdravotnických zařízení doplňují zařízení pro preventivní rehabilitaci, lázeňskou, léčebnou, zdravotní a rekreační péči, která zahrnuje i komplexní péči o válečné veterány.

- 8.35 Některá zdravotnická zařízení trpí důsledky nekonceptních rozhodnutí a nadimenzovaných investic, které se dnes projevují ve vysoké nákladovosti. Ministerstvo obrany provádí restrukturalizační kroky a usiluje o jejich důsledné dokončení. Součástí těchto kroků může být i opuštění určitých oborů zdravotní péče či změna celkové struktury těchto zařízení.
- 8.36 Ministerstvo obrany je zřizovatelem dvou státních podniků specializujících se na opravy vojenské techniky a s tím spojenou strojírenskou výrobu. Jde o LOM Praha, s. p., a VOP-026 Šternberk, s. p. V letech 2011 až 2013 prodou restrukturalizací a očištěním o nadpočetný majetek a vedlejší služby, jež budou provedeny na základě dlouhodobé koncepce rozvoje těchto společností.
- 8.37 Specifickým subjektem je Vojenský vlečkový úřad jako jediná organizační složka státu v působnosti Ministerstva obrany. Spravuje drážní fond v majetku Ministerstva obrany nutný především pro logistické zpřístupnění vojenských areálů. Jeho činnost je přímo odvislá od rozvoje železniční sítě ČR.
- 8.38 Ministerstvo obrany si uvědomuje, že jím spravovaná železniční infrastruktura se nachází v částečně zanedbaném stavu a bude vyžadovat investiční prostředky. Především v oblasti provozovaných drážních vozidel bude posouzena možnost pronájmu proti investičním nárokům.
- 8.39 Především ve vojenských újezdech hospodaří Vojenské lesy a statky České republiky, s. p. Tento podnik vykonává i podpůrnou roli pro výcvik vojsk Armády ČR a jejích spojenců.
- 8.40 V rámci působnosti Ministerstva obrany existují tři příspěvkové organizace z oblasti tělesné výchovy a sportu. Jedná se o Vědecké a servisní pracoviště tělesné výchovy a sportu – CASRI, volejbalový klub VK Dukla Liberec a házenkářský klub Handball Club Dukla Praha.

Přehled rozmístění Armády ČR k 1. 1. 2005

Přehled rozmístění Armády ČR k 1. 1. 2011

Pramen: GŠ AČR

- posádky
- samostatné dislokační místo
- vojenské újezdy

2006 – 2007

STRONG CAMPAIGNER
KOSOVO
AFGHANISTÁN

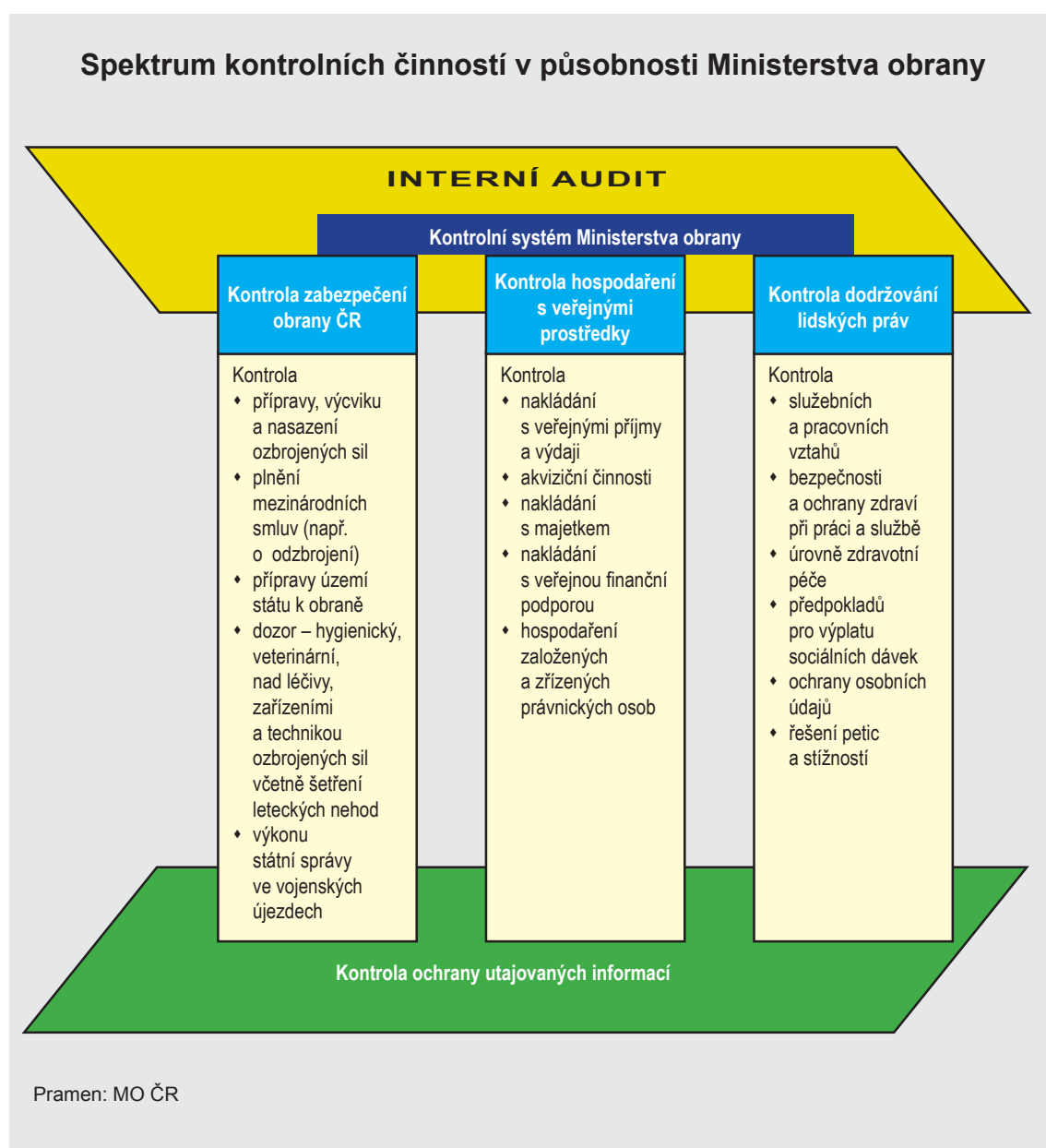

Kontrola

- 9.1 Ministerstvo obrany buduje konsolidovaný kontrolní systém založený na třech pilířích – kontrole prováděné vedoucími zaměstnanci, kontrole prováděné odbornými kontrolními orgány a hodnocení efektivity procesů prováděné interním auditem.
- 9.2 Kontrolní systém se primárně zaměřuje na tři základní oblasti: přípravu k obraně státu, hospodaření s veřejnými prostředky a ochranu lidských práv.
- 9.3 Kontrolní činnost se odvíjí od systému řízení rizik. Ten vychází z mapy rizik, která je zpracovávána na úrovni strategického vedení Ministerstva obrany. Mapa rizik zahrnuje provozní, finanční, právní i společenská rizika a návrhy opatření k jejich zmírnění či odstranění. Tato opatření jsou základním vstupem pro kontrolní orgány.
- 9.4 Metodiku kontroly průběhu procesů (kontinuální kontrola) stanovují interní procesní předpisy, založené na zákonu o finanční kontrole a dalších právních předpisech. Interní předpisy jsou hierarchicky uspořádány ve třech úrovních: rozkazy ministra obrany, normativní výnosy a předpisy k procesům. Tyto interní předpisy jsou garantovány a konsolidovány metodickým útvarem, který odpovídá za jejich zavedení do praxe. Dodržování těchto procesních předpisů prověřují kontrolní orgány a nezávislý interní audit.

Mapa rizik zahrnuje provozní, finanční, právní i společenská rizika a návrhy opatření k jejich zmírnění či odstranění.

- 9.5 Vedoucí pracovníci jsou pravidelně školeni v oblasti jim svěřených kontrolních činností a jsou seznamováni se změnami kontrolovaných procesů útvarem metodiky. Kontinuální kontroly jsou vykonávány na hierarchických úrovních, které umožňují reálné provedení kontroly. Jsou odstraněny formální postupy kontrol, které nenaplnují kontrolní záměr.
- 9.6 Následná a procesní kontrola jsou prováděny odbornými orgány, které jsou zřízeny za účelem kontrolní činnosti. Tyto orgány jsou materiálně a personálně vybaveny tak, aby obsáhly veškerou požadovanou kontrolní činnost. Zaměstnanci kontrolních orgánů procházejí povinným systémem celoživotního

vzdělávání, který navrhuje vedoucí kontrolního orgánu. Ministerstvo obrany poskytuje dostatečné materiální a finanční prostředky k zabezpečení tohoto vzdělávání.

9.7 Kontrolní orgány mezi sebou sdílejí informace a postupují podle stejné metodiky pro zpracovávání kontrolních zpráv a komunikaci o jejich výsledcích s kontrolovanými osobami.

9.8 Kontrolní orgány jsou uspořádány tak, aby se doplňovala jejich působnost. Činnost zaměřená na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky, hospodaření s rozpočtovými prostředky a plnění úkolů ozbrojených sil je doplněna šetřením podání obdržенých od zaměstnanců složek v působnosti Ministerstva obrany, dodavatelů či dalších osob. Kontrolní činnost je vykonávána nezávislou složkou podřízenou ministroví obrany. Ministerstvo obrany je otevřeno podnětům široké veřejnosti, zpřístupňuje maximum informací o své činnosti a kontrolní zjištění zveřejňuje, pokud tomu nebrání právní předpisy.

Ministerstvo obrany zajistí vyvozování osobní odpovědnosti vůči zaměstnancům porušujícím právní a vnitřní předpisy.

9.9 V případě podezření na trestnou činnost spolupracují kontrolní orgány se složkami Vojenské policie a orgány činnými v trestním řízení.

9.10 Zaměstnancům jsou zpřístupněna kontrolní zjištění v centrální databázi s tím, že je zabezpečena ochrana osobních údajů a utajovaných informací. Kontrolní zjištění jsou zpracovávána metodickým odborem do změn vnitřních předpisů, jestliže charakter tohoto zjištění takovou úpravu vyžaduje.

9.11 Ministerstvo obrany zajistí vyvozování osobní odpovědnosti vůči zaměstnancům porušujícím právní a vnitřní předpisy, včetně systému vymáhání finančních náhrad, dojde-li v této souvislosti ke škodě na majetku státu.

9.12 Ministerstvo obrany buduje robustní antikorupční program založený na principech etického kodexu, otevřenosti vůči veřejnosti a celoživotního vzdělávání osob na eticky citlivých místech. Tento systém je podpořen řízením konkrétních rizik, nastavením kontinuálních kontrol a monitorováním nestandardních transakcí. Vedení Ministerstva obrany stojí v čele úsilí o posílení etického chování a vede zaměstnance k otevřenému vyjadřování názorů a upozorňování na neetické jednání.

- 9.13 Kontrolní orgány úzce spolupracují s dalšími orgány státu vykonávajícími vnější kontrolu, a to jak při provádění konkrétních kontrol, tak v oblasti metodické a vzdělávací.

2008–2009

AFGHÁNISTÁN
LITVA
POVODNĚ 2009

Struktura organizace a řízení MO

- 10.1 Účinné a racionální struktury řízení každé organizace musejí vycházet z cílů její činnosti. Forma organizace tedy musí respektovat a následovat procesy a funkce, které vedou k naplňování daných cílů. Současná organizační architektura Ministerstva obrany těmto principům neodpovídá. Mnohdy si naopak vytváří samoučelné orgány s vlastní agendou a duplicitními procesy.
- 10.2 Ministerstvo obrany a jeho součásti vykazují na všech úrovních svého systému řízení problémy, které vyplývají z existence řady vedle sebe postavených, vertikálních a liniově řízených organizačních struktur.
- 10.3 Výsledkem je složitý, přebujelý a personálně nákladný aparát, který výrazně zatěžuje Ministerstvo obrany operativními činnostmi a s tím související administrativou. Místo toho, aby se věnovalo koncepční práci, vykonává zbytečné byrokratické procedury, je zatíženo alibistickými postupy, nepřehlednými vnitřními předpisy a je nedostatečně integrované. Informační systémy se dají jen těžko využívat pro přímou podporu řízení. Horizontální komunikace a koordinace mezi jednotlivými liniemi organizace jsou na jejích nižších stupních téměř nemožné.
- 10.4 Důsledkem jsou problémy v součinnosti a koordinaci mezi dílčími složkami v působnosti Ministerstva obrany, nejasnosti v rozložení a dělbě pravomocí, povinností a odpovědností. Těžkopádný byrokratický proces omezuje pružnost

a výkonnost systému řízení. Využívání moderních a ověřených nástrojů, a to zejména projektového a procesního řízení, je formální a neúčinné.

- 10.5 Odstranění těchto a dalších problémů a nedostatků proto vyžaduje razantní zásah do organizačních struktur Ministerstva obrany a jimi realizovaných řídicích a výkonných procesů. Nový organizační model vychází z analýzy procesů a funkcí Ministerstva obrany a složek v jeho působnosti s ohledem na hlavní směry a cíle jeho činností, tak jak jsou popsány v předchozích kapitolách. Pro jeho vytvoření byly využity výsledky procesních auditů vypracovaných pro ministerstvo v minulosti, analýza úřadů srovnatelných států a doporučení vzešlá z konzultací s experty NATO.
- 10.6 Podle nového modelu je Ministerstvo obrany koncipováno jako důsledně strategický, koncepční, normotvorný a správní orgán s minimem působnosti výkonného charakteru. Činnosti výkonného charakteru, které přímo nesouvisejí s funkcemi strategickými, koncepčními, normotvornými nebo správními, jsou centralizovány a přesunuty z jednotlivých organizačních útvarů Ministerstva obrany na podřízené agentury, které nejsou jeho součástí.
- 10.7 Generální štáb AČR je integrální součástí Ministerstva obrany. Jeho hlavním úkolem je zabezpečovat velení Armádě České republiky. Je maximálně osvobozen od správních a jiných činností, které přímo nesouvisejí s jeho hlavní náplní.
- 10.8 Řídicí činnosti, vykonávané dříve Velitelstvím společných sil a Velitelstvím sil podpory ve funkci operačního stupně velení a řízení, jsou převedeny na věcně příslušné organizační útvary Generálního štábu AČR nebo na velitelství podřízených svazků.
- 10.9 Činnosti koncepčního, normotvorného nebo správního charakteru, realizované v současnosti přímo podřízenými útvary a zařízeními Ministerstva obrany nebo velitelství sil, jsou naopak převedeny na věcně příslušné organizační útvary ministerstva, včetně Generálního štábu AČR.
- 10.10 Organizační struktura Ministerstva obrany je optimalizována a zjednodušena. V maximální možné míře jsou odstraněny byrokratické bariéry mezi jeho jednotlivými organizačními útvary, omezeny organizační přechody, odstraněny duplicity a zjednodušeno nastavení procesů. Funguje horizontální komunikace a koordinace.
- 10.11 Počet pracovníků civilní části Ministerstva obrany je snížen. Vzniká tak dodatečný tlak na další zjednodušení řídicích a výkonných procesů realizovaných

na jednotlivých úrovních řízení. Důslednou implementací systému řízení pomocí cílů, s podporou nástrojů projektového a procesního řízení, je účelně doplňováno současné jednostranně liniové řízení, přičemž uvedené nástroje jsou jeho alternativou tam, kde je to výhodné a možné. Vedoucí pracovníci organizačních útvarů ministerstva jsou manažery jim svěřených cílů, projektů a procesů.

- 10.12 Nástroje projektového řízení se používají nejen pro velké akviziční projekty, ale i pro přípravu a realizaci zásadních systémových a organizačních změn, jejichž řízení liniovým či procesním způsobem není dostatečně efektivní.
- 10.13 Nová organizační struktura odpovídá potřebě oddělení koncepční složky, zajišťující politicko-vojenské a ekonomické rozhodování, od složky výkonné, která zajišťuje běžný provoz a administrativní činnosti. Je rozdělena do tří sektorů civilních, čtyř vojenských, dvou centrálních úřadů (Národní úřad pro vyzbrojování a Úřad dohledu nad akvizicemi) a šesti specifických útvarů přímo podřízených ministrovi obrany.
- 10.14 Přímo podřízenými ministra obrany jsou:
- 1. náměstek ministra obrany;
 - náčelník Generálního štábu AČR;
 - státní tajemník¹;
 - náměstek – národní ředitel pro vyzbrojování a ostatní náměstci;
 - ředitel Kabinetu ministra obrany;
 - ředitel interního auditu;
 - ředitel Inspekce ministra obrany;
 - ředitel Úřadu dohledu nad akvizicemi;
 - bezpečnostní ředitel;
 - ředitel Vojenského zpravodajství a
 - náčelník Vojenské policie.
- 10.15 Ministerstvo obrany je členěno na sektor strategického rozhodování v podřízenosti prvního náměstka, který je současně statutárním zástupcem ministra obrany, sektory správy organizace a správy zdrojů v podřízenosti státního tajemníka Ministerstva obrany a sektory plánování a rozvoje sil, řízení a přípravy sil, nasazení sil a zabezpečení sil v podřízenosti náčelníka Generálního štábu AČR.

¹ Pokud vstoupí v platnost zákon o státní službě, v jiném případě generální sekretář.

10.16 Sektor strategického rozhodování zajišťuje:

- tvorbu koncepcí a strategií a s tím související strategický reporting;
- zpracování podkladů pro politické rozhodování, analýzy, informace a stanoviska k vývoji politicko-vojenské situace v zahraničí;
- prosazování zájmů ČR v mezinárodních organizacích a u zahraničních spojenců a partnerů;
- sjednávání mezinárodních smluv a poskytování služby v oblasti mezinárodního práva;
- koordinaci plánovací činnosti;
- přípravu opatření k zajištění obrany a bezpečnosti státu v oblasti krizového řízení a
- řízení zahraničních pracovišť politicko-vojenského charakteru.

10.17 Sektor správy organizace odpovídá za:

- tvorbu a aktualizaci právních předpisů v gesci MO;
- kontrolu souladu vnitřních a vojenských předpisů s právními předpisy;
- poskytování právních služeb;
- tvorbu a aktualizaci vnitřních předpisů a standardů;
- systemizaci, dokumentaci a optimalizaci organizačních struktur a pracovních pozic;
- provoz informačních systémů nevojenského charakteru;
- provoz spisové, archivní, poštovní a kurýrní služby a
- poskytování dalších interních služeb.

10.18 Sektor správy zdrojů zajišťuje personál, finanční a materiální zdroje pro všechny složky Ministerstva obrany s výjimkou Vojenského zpravodajství. Toto zahrnuje:

- účtování a evidenci hospodářských operací, včetně ročních uzávěrek a reportingu Ministerstvu financí;
- poskytování služeb vnitřního controllingu a statistiky pro řízení Ministerstva obrany;
- výkon personalistiky v působnosti Ministerstva obrany;
- správu majetku nevojenského charakteru;
- zabezpečení akvizičních procesů nevojenského materiálu;
- prodej a pronájem vyřazeného majetku a
- správu organizací v působnosti Ministerstva obrany.

10.19 Sektor plánování a rozvoje sil zajišťuje tzv. vojenskou část obranného plánování, plánování a rozvoj schopností sil, střednědobé a roční plánování

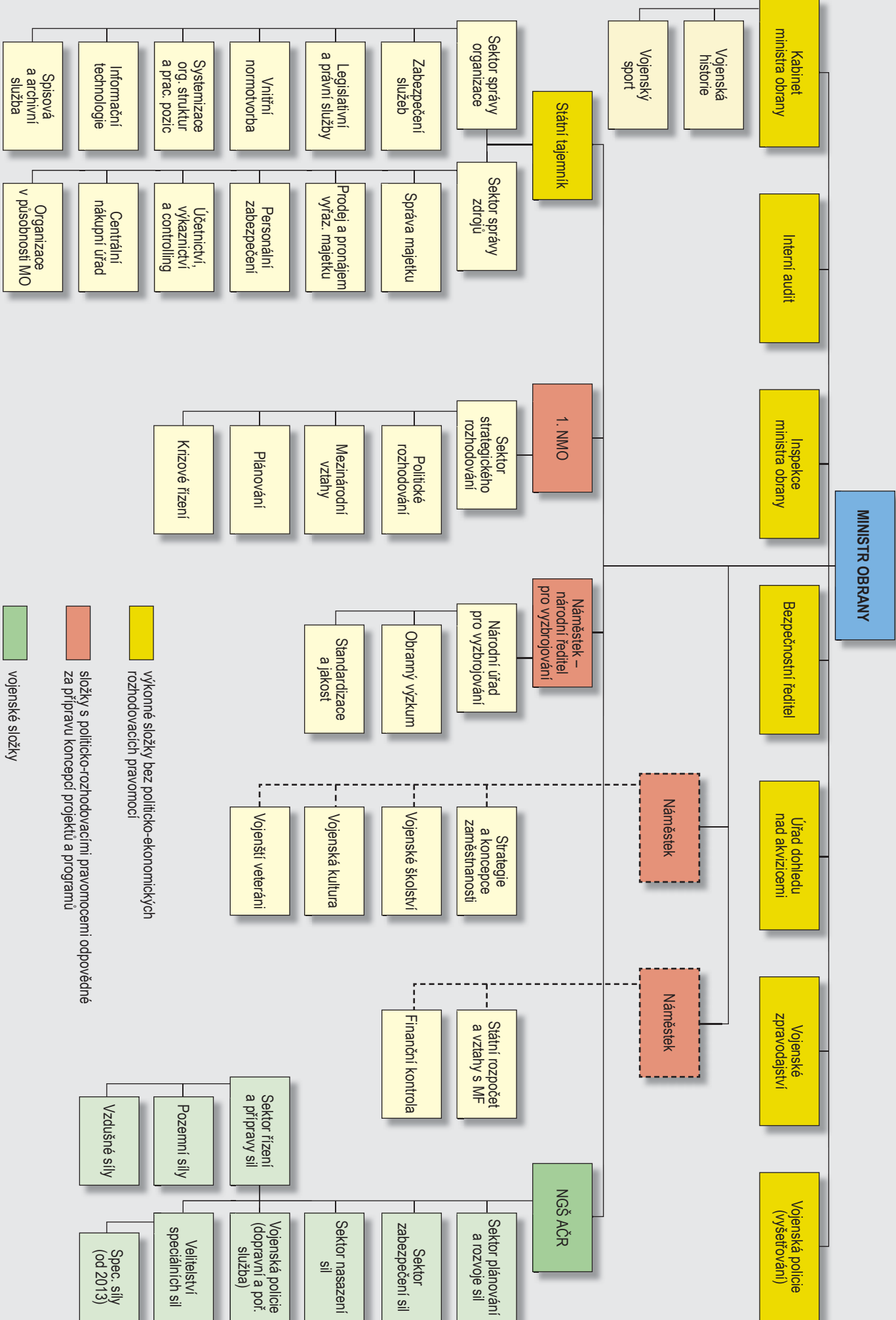
Armády České republiky, tvorbu koncepcí sil a koordinaci tvorby vojenských předpisů.

- 10.20 Sektor řízení a přípravy sil řídí realizaci úkolů výstavby a rozvoje schopností, přípravu a výcvik sil Armády ČR k nasazení do operací, včetně výcviku záloh. Do působnosti sektoru jsou dále zařazeny armádní výcviková a reprezentační zařízení, svazky a útvary pozemních a vzdušných sil včetně Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu.
- 10.21 Sektor zabezpečení sil řídí stacionární a polní logistiku, vojenské zdravotnictví, spojovací vojsko, včetně mobilních systémů velení a řízení a problematiky NEC, a další podpůrné služby. Je správcem příslušných majetkových uskupení vojenského materiálu a techniky. Do působnosti sektoru jsou dále zařazeny svazky, útvary a zařízení logistiky, vojenského zdravotnictví a spojovacího vojska.
- 10.22 Sektor nasazení sil řídí operační plánování, nasazení sil do operací a jejich komplexní podporu, včetně zpravodajského zabezpečení, dále řídí úkolová uskupení, ostatní síly a personál nasazený v operacích. Do působnosti sektoru je dále zařazeno Situační centrum.
- 10.23 Národní úřad pro vyzbrojování je řízen náměstkem – národním ředitelem pro vyzbrojování. Národní úřad pro vyzbrojování zabezpečuje projektové řízení a provedení zbrojních akvizic, řídí obranný výzkum a koordinuje činnost Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti.
- 10.24 Další náměstci jsou vyjmuti z liniové struktury a jsou pověřeni koncepčním řízením politiky zaměstnanosti, vojenského školství a kultury, vztahy s vojenskými veterány, vazbou na státní rozpočet a finanční kontrolou. Dále jsou jako projektoví manažeři pověřováni přímo ministrem obrany koncepčními úkoly a řízením strategických projektů, které jsou klíčové pro rozvoj ministerstva. Pro roky 2011 až 2014 jsou těmito projekty:
- reforma hodnoticího a odměňovacího řádu;
 - reforma vzdělávání a výcviku;
 - rozvíjení péče o veterány;
 - stabilizace rozpočtových příjmů;
 - reforma finančního plánování a
 - případně další projekty.
- 10.25 Kabinet ministra obrany zajišťuje agendu ministra jako statutárního představitele Ministerstva obrany České republiky. Dále řídí Vojenský historický

ústav, zařízení armádního vrcholového sportu a zajišťuje tiskové a komunikační služby.

- 10.26 Útvar interního auditu zabezpečuje interní audit v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb.
- 10.27 Inspekce ministra obrany je nejvyšším kontrolním orgánem ministerstva. Její zřízení je upraveno zákonem.
- 10.28 Úřad dohledu nad akvizicemi, který je přímo podřízený ministrovi obrany, zajišťuje nezávislou kontrolu akvizičních procesů MO, včetně akvizic prováděných Národním úřadem pro vyzbrojování. Úřad dohledu nad akvizicemi dále zajišťuje kontrolu postupu při prodeji majetku.
- 10.29 Bezpečnostní ředitel je garantem zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. Je odpovědný za koncepci ochrany utajovaných a neutajovaných informací na Ministerstvu obrany a dohlíží na její dodržování.
- 10.30 Vojenské zpravodajství integruje rozvědnou a kontrarozvědnou činnost a zabezpečuje informační podporu pro rozhodovací proces na vrcholné politicko-vojenské úrovni státu.
- 10.31 601. skupina speciálních sil Generála Moravce, která je řízena velitelstvím pro speciální operace, je od 1. ledna 2013 převedena do přímé podřízenosti náčelníka Generálního štábu AČR. Velitelství pro speciální operace je určeno k řízení a velení speciálními silám a speciálními operacím.
- 10.32 Vojenská policie je rozdělena na dvě části. Služba odhalování a dokumentace protiprávního jednání je přímo podřízena ministrovi obrany a zároveň metodicky řídí druhou část – pořádkovou a dopravní službu v podřízenosti náčelníka Generálního štábu AČR. V čele služby odhalování a dokumentace protiprávního jednání je náčelník.

Procesní model řízení Ministerstva obrany

Kapitola 11

Realizace Bílé knihy

- 11.1 Uvedení Bílé knihy do praxe je založeno na realizaci níže uvedených prioritních cílů vycházejících z jejích závěrů a doporučení.
- 11.2 Tyto cíle budou naplněny prostřednictvím konkrétních projektů uspořádaných do náležité programové struktury. Projekty budou realizovány v letech 2011 až 2014, tak jak je uvedeno v rámcovém harmonogramu obsahujícím cíle spojené se změnou zákonů, změnou hlavních procesů a organizačními změnami Ministerstva obrany.
- 11.3 Řízení a kontrolu procesu realizace Bílé knihy bude provádět Rada ministra obrany pro plánování.

Rámcový harmonogram realizace Bílé knihy

	L	2011	2012	2013	2014
Kapitola 1 – Východiska					
– revize, ukončení platnosti a aktualizace strategických dokumentů upravujících činnost a rozvoj ozbrojených sil a Ministerstva obrany, např. Obranná/Vojenská strategie ČR			12		
Kapitola 2 – Strategické prostředí					
– zpracování a následná roční aktualizace map bezpečnostních rizik České republiky, u kterých lze předpokládat nasazení ozbrojených sil pro jejich snížení, a zprávy o trendech vývoje schopností zahraničních ozbrojených sil využitelné pro výkonový audit schopností ozbrojených sil České republiky		11			

	L	2011	2012	2013	2014
Kapitola 3 – Role a funkce ozbrojených sil ČR					
– zpracování střednědobé strategie pro přípravu a realizaci projektů v oblasti národně a mezinárodně sdílených schopností ozbrojených sil a dalších bezpečnostních složek			3		
Kapitola 4 – Obranné plánování					
– ustavení Rady ministra obrany pro plánování		5			
– restrukturalizace programového a projektového řízení Ministerstva obrany a jejich provázání s jednotnou soustavou cílů Ministerstva obrany		12			
Kapitola 5 – Finanční rámec a ekonomické řízení					
– užší propojení systému finančního řízení a systému strategického plánování a zvýšení orientace obou systémů na sledování efektivnosti veřejných prostředků („hodnota za peníze“) a vytvoření manažerského informačního systému		12			
– používání controllingu jako standardního nástroje řízení				12	
– zavedení metodik pro výkonnostní audity v hlavních oblastech činnosti Ministerstva obrany			8		
– prosazení institutu střednědobého rozpočtového výhledu na období přesahující současné 1 + 2 roky	9			12	
Kapitola 6 – Kompetentní a motivovaní lidé					
– zavedení kariérního řádu ozbrojených sil ČR včetně prosazení nezbytných legislativních změn	2		12		
– nahrazení přídatku na bydlení adresným institutem obdobného účelu	2		1		
– přizpůsobení systému vzdělávání a výcviku ozbrojených sil České republiky cílům politik náboru a udržování vojáků v aktivní službě a vojenským schopnostem		12			
– změna právního postavení vojáků vstupujících do služebního poměru prostřednictvím škol	6			12	
– reforma platového systému a systému benefitů poskytovaných vojákům	7			12	
– zkvalitnění péče o válečné veterány	1		1		
Kapitola 7 – Rozvoj schopností					
– zavedení komplexního systému řízení schopností ozbrojených sil ČR		12			
– postupné omezení a utlumení schopností ozbrojených sil ČR, které jsou dlouhodobě nefunkční nebo neudržitelné			12		
– aktualizace <i>Koncepce mobilizace ozbrojených sil České republiky</i> a revize kapacit potřebných pro realizaci přijetí a podpory aliančních jednotek na území České republiky			4		
– začlenění speciálních sil do Armády České republiky				1	
– vyřešení právního postavení Vojenské policie a jejího začlenění do Armády České republiky	3, 4		4		
– revitalizace a posílení role aktivní zálohy v systému zajišťování bezpečnosti České republiky	5, 6			12	

	L	2011	2012	2013	2014
– aktualizace záměru zajišťování ochrany vzdušného prostoru ČR a varianty a návrhy dalšího postupu pro realizaci úkolů nadzvukového letectva po roce 2015		10			
Kapitola 8 – Akvizice a hospodaření s majetkem					
– ztransparentnění a zvýšení adresnosti fungování akvizičního systému, např. zavedením elektronických aukcí		12			
– vytvoření Národního úřadu pro vyzbrojování a Centrálního nákupního úřadu v působnosti Ministerstva obrany			3		
– redukce sítě posádek a dislokačních míst a zmenšení rozlohy a počtu vojenských újezdů	8				6
– restrukturalizace zdravotní péče poskytované ve vlastních zdravotnických zařízeních a státních podniků LOM Praha a VOP-026 Šternberk			12		
Kapitola 9 – Kontrola					
– sjednocení postupů kontrolních orgánů, centralizace řízení kontroly a sdílení informací a vytvoření ústřední databáze kontrolních zjištění		12			
– vytvoření systému řízení rizik a rozvoj antikorupčního programu		12			
Kapitola 10 – Struktura organizace a řízení MO					
– zavedení nového organizačního řádu Ministerstva obrany			3		
– přechod na dvoustupňový systém řízení a velení v rámci ozbrojených sil ČR			4		

Poznámky

Číslo ve sloupcích označují měsíc kalendářního roku; předpokládaným termínem splnění se proto rozumí poslední kalendářní den příslušného měsíce.

L Úplná realizace cíle si vyžaduje novelizaci obecně závazných norem nebo přijetí nového zákona. Vazba na plán legislativních prací vlády:

- 1 Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů
- 2 Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů
- 3 Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- 4 Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů
- 5 Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů
- 6 Návrh zákona o službě vojáků z povolání, o průběhu vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze (vojenský služební zákon)
- 7 Návrh zákona o platových poměrech vojáků
- 8 Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- 9 Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

2010–2011

EVAKUACE Z JAPONSKA
POVODNĚ 2010
AFGHÁNISTÁN

Seznam zkratek

<i>ACCS</i>	Air Command and Control System; systém velení a řízení vzdušných sil
<i>AČR</i>	Armáda České republiky
<i>AGS</i>	Alliance Ground Surveillance; spojenecký systém pozemního průzkumu – sledování pozemní situace
<i>ARRC</i>	Allied Rapid Reaction Corps; Spojenecký sbor rychlé reakce
<i>bPzEB</i>	brigáda průzkumu a elektronického boje
<i>brchbo</i>	brigáda radiální, chemické a biologické ochrany
<i>brn</i>	brigáda rychlého nasazení
<i>BVP</i>	pásová bojová vozidla pěchoty
<i>bVŘPz</i>	brigáda velení, řízení a průzkumu
<i>CALS</i>	Continuous Acquisition and Life-Cycle Support; průběžné zabezpečení nákupu a životního cyklu (plynulé akvizice a doby životnosti)
<i>CAO</i>	Counter Air Operations (protivzdušné operace); vzdušná operace vedená proti vzdušné útočné a obranné schopnosti nepřítele s cílem dosáhnout a udržet potřebný stupeň vzdušné nadvlády
<i>CAS</i>	Close Air Support; blízká letecká podpora navádění na určené cíle
<i>CASRI</i>	Vědecké a servisní pracoviště tělesné výchovy a sportu, p. o.
<i>CBRN</i>	Chemical, Biological, Radiological, Nuclear; zbraně hromadné ničení – chemické, biologické, radiologické a nukleární
<i>CIMIC</i>	Civil-Military Cooperation; civilně-vojenská spolupráce
<i>CLZS</i>	Centrum letecké záchranné služby dislokované na letišti Plzeň-Líně
<i>CRC</i>	Control and Reporting Centre; středisko řízení a uvědomování
<i>ČSÚ</i>	Český statistický úřad
<i>db</i>	dělostřelecká brigáda
<i>DCA</i>	Defensive Counter Air Operation; obranná protivzdušná operace
<i>DCM</i>	Deployable Communication Module; mobilní komunikační modul
<i>DOTMLPFI</i>	Doctrines, Organization, Training, Materiel, Leadership, Personnel, Facilities, Interoperability; doktríny, organizační struktura, výcvik, vzdělávání a výchova, výzbroj, výstroj, vybavení a ostatní materiální zabezpečení, úroveň řídicích schopností velitelů, personál a potřeba doplnění, infrastruktura a schopnost společného působení
<i>DPCS</i>	NATO Defence Planning Capability Survey; dotazník NATO na rozvoj národních schopností
<i>EDA</i>	European Defence Agency; Evropská obranná agentura
<i>FAC</i>	Forward Air Controller; předsunutý letecký návodčí
<i>EOD</i>	Explosive Ordnance Disposal; pyrotechnická asanace – likvidace výbušného materiálu

<i>EU BG</i>	Bojová uskupení EU, která jsou tvořena jednotkami členských států
<i>FADR</i>	Fixed Air Defence Radar; stacionární radiolokátor
<i>GŠ AČR</i>	Generální štáb Armády České republiky
<i>HDP</i>	hrubý domácí produkt
<i>HGQ</i>	Headline Goal Questionnaire; dotazník rozvoje schopností EU
<i>HNS</i>	Host Nation Support; zabezpečení hostitelským státem – podpora aliančních jednotek
<i>HUMINT</i>	Human Intelligence; agenturní průzkum – zpravodajství prováděné lidmi, zpravodajské vytěžování osob
<i>IMINT</i>	Imaginary Intelligence; obrazové zpravodajství – analýza obrazových dat
<i>INFO OPS</i>	Information Operations; informační operace
<i>ISR</i>	Intelligence, Surveillance and Reconnaissance; systém zpravodajství, sledování a průzkumu
<i>ISTAR</i>	Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance; zpravodajství, sledování, zjišťování cílů a průzkum
<i>IZS</i>	Integrovaný záchranný systém
<i>KIS</i>	komunikační a informační systémy
<i>LOM</i>	Letecké opravny Malešice
<i>LOV</i>	lehké obrněné vozidlo
<i>LPZS</i>	letecká pátrací a záchranná služba
<i>MADR</i>	Mobile Air Defence Radar; mobilní radiolokátor
<i>mb</i>	mechanizovaná brigáda
<i>MD</i>	Missile Defense; protiraketová obrana
<i>MEDEVAC</i>	Medical Evacuation; zdravotnický taktický odsun raněných a nemocných
<i>MLCC</i>	Multinational Logistics Coordination Centre; Mnohonárodní centrum pro koordinaci logistiky
<i>NAEW&CS</i>	NATO Airborne Early Warning and Control System; vzdušný systém včasné výstrahy a řízení NATO
<i>NAMSA</i>	NATO Maintenance and Supply Agency; Agentura NATO pro technické zabezpečení a zásobování
<i>NaPoSy</i>	Národní posilový systém – součást systému PVO ČR k posílení obrany vzdušného prostoru ČR a vzdušné obrany objektů důležitých pro obranu státu (ODOS) a při významných událostech za situace, kdy si to vyžaduje národní zájem. Plní úkoly identifikace vzdušných cílů případně jejich ničení
<i>NATINADS</i>	NATO Integrated Air Defence System; integrovaný systém protivzdušné ochrany NATO
<i>NATO RTO</i>	NATO Research and Technology Organisation; Organizace NATO pro výzkum a technologie

<i>NEC</i>	Network Enabled Capability; schopnost plnit úkoly v integrovaném informačním prostředí
<i>NGŠ AČR</i>	náčelník Generálního štábu Armády ČR
<i>NKÚ</i>	Nejvyšší kontrolní úřad
<i>NMO</i>	náměstek ministra obrany
<i>NRF</i>	NATO Response Force; síly rychlé reakce
<i>NSE</i>	National Support Element; národní podpůrný prvek
<i>NZ</i>	nemocniční zdravotnictví
<i>OBSE</i>	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
<i>OCA</i>	Offensive Counter Air Operation; útočná protivzdušná operace
<i>ODOS</i>	objekt důležitý pro obranu státu
<i>OMLT</i>	Operational Mentoring and Liaison Team, operační výcvikový a styčný tým
<i>OPZHN</i>	ochrana proti zbraním hromadného ničení
<i>OS</i>	ozbrojené síly
<i>OSINT</i>	Open Source Intelligence; zpravodajství z otevřených zdrojů
<i>OSN</i>	Organizace spojených národů
<i>plrb</i>	protiletadlová raketová brigáda
<i>prEB</i>	prapor elektronického boje
<i>PSYOPS</i>	Psychological Operations; psychologické operace
<i>PVO</i>	protivzdušná obrana
<i>RAF</i>	Royal Air Force; britské královské letectvo
<i>RSOM&I</i>	Reception, Staging and Onward Movement & Integration; proces přijetí, shromáždění, odeslání a integrace
<i>RVVI</i>	Rada pro výzkum, vývoj a inovace
<i>SALIS</i>	Strategic Airlift Interim Solution; vzájemná dohoda o strategické spolupráci při letecké přepravě
<i>SAR</i>	Search and Rescue; letecká pátrací a záchranná služba (LPZS)
<i>SHORAD</i>	Short Range Air Defense; protiletadlová obrana krátkého dosahu
<i>SIGINT</i>	Signals Intelligence; signálové zpravodajství
<i>SIPRI</i>	Stockholm International Peace Research Institute; Stockholmský mezinárodní institut pro výzkum míru
<i>SLP</i>	Standardized Language Profile; standardizovaný jazykový profil
<i>spec. síly</i>	speciální síly
<i>sqn</i>	squadron; peruť (letka)
<i>SSSR</i>	Svaz sovětských socialistických republik
<i>STANAG</i>	NATO Standardization Agreement; standardizační dohoda NATO
<i>STRATEVAC</i>	Strategic Evacuation; zdravotnický strategický odsun raněných a nemocných
<i>UNSAS</i>	United Nations Stan-by Arrangement System; systém pohotovostních ujednání OSN

<i>VLRZ</i>	Vojenská lázeňská a rekreační zařízení
<i>VLS</i>	Vojenské lesy a statky České republiky
<i>VOB</i>	Výbor pro obranu a bezpečnost
<i>VOP</i>	Vojenský opravárenský podnik
<i>VZ ČR</i>	Vojenské zpravodajství ČR
<i>zDL</i>	základna dopravního letectva
<i>ZHN</i>	zbraně hromadného ničení
<i>zTL</i>	základna taktického letectva
<i>žb</i>	ženijní brigáda
<i>2K12 KUB</i>	pozemní samohybný taktický protiletadlový raketový komplet určený především k ničení letadel, vrtulníků a řízených střel s plochou dráhou letu v malých a středních výškách (v kódu NATO SA-6 Gainful)

Glosář

Ambice Optimální cílový stav.

Anti Surface Air Operations Vzdušná operace provedená ve vzdušném anebo námořním prostoru proti pozemním nebo hladinovým silám nepřítele.

Asymetrická hrozba Vychází z neočekávaných či netradičních přístupů boje, které mají obejít nebo podlomit protivníkovu sílu tím, že ohrozí jeho zranitelná místa takovými technologiemi nebo modernizovanými prostředky, jež se liší od běžného konvenčního vedení operací. Příkladem jsou informační války a všechny formy terorismu.

Balistická raketa Nosič, který je schopen dopravit na různou vzdálenost bojovou hlavici, vybavenou konvenční výbušninou nebo jadernou či termonukleární náloží.

Běžné výdaje Výdaje určené k financování pravidelně se opakujících potřeb a na neinvestiční nákupy.

Branná povinnost Povinnost připravovat se k obraně státu a osobně se účastnit plnění úkolů ozbrojených sil ČR. Zahrnuje odvodní povinnost, služební povinnost a další povinnosti stanovené branným zákonem.

Brigáda Vojenská jednotka složená obvykle ze dvou až pěti praporů či pluků.

Brigádní úkolové uskupení Organizačně zastřešuje všechny jednotky a prvky Armády České republiky působící na daném území.

CBRN Reach-Back and Fusion Skládá se ze dvou vzájemně provázaných oblastí: informačního managementu a vědecko-technické podpory. Obě oblasti se vzájemně podporují a nelze je od sebe oddělovat. *CBRN Reach-Back* je proces, při kterém jsou nasazené síly zabezpečeny časově koordinovanými, detailními informacemi, radami a doporučeními, jež se týkají ohrožení a ochrany proti zbraním hromadného ničení nebo průmyslovým nebezpečným látkám. *CBRN Fusion* zahrnuje sběr, třídění, aktualizaci, vyhodnocování, základní analýzu a distribuci dostupných informací týkajících se problematiky ochrany proti zbraním hromadného ničení, včetně modelování a simulací.

Cílově orientované rozpočtování Metoda řízení veřejných výdajů zaváděná Ministerstvem financí od roku 2009.

Civilní řízení a demokratická kontrola ozbrojených sil Způsob dohledu nad vojenskou součástí státu vycházející z předpokladu, že ozbrojené síly jsou podřízeny civilním osobám a civilním orgánům státní moci.

Controlling Koordinační koncept, jehož cílem je pomáhat vedení a odpovědným osobám usměrňovat chod organizace.

Digitalizované bojiště Propojení zbraňových systémů (tanků, letounů, vrtulníků) s velitelskými strukturami, průzkumnými prostředky, logistikou a dalšími složkami v rámci mobilní sofistikované bezdrátové digitální informační sítě, které umožňuje společné velení a řízení.

Dislokační místo Místo, kde je umístěn útvar nebo zařízení (s méně než 500 vojáky), popřípadě jejich část, a které je přiřazeno k některé posádce nebo samostatnému dislokačnímu místu.

E-government Elektronizace výkonu veřejné správy. Jedná se o transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí informačních a komunikačních technologií. Je plně v kompetenci Ministerstva vnitra České republiky.

EU Battle Group Bojové uskupení EU, které je tvořeno jednotkami členských států.

Force Protection module (FP modul) Část sil vyčleněných (specializovaných) k obraně a ochraně operačního prvku (např. míst velení, leteckých základen atd). *Force protection* je souhrn opatření a prostředků, které minimalizují zranitelnost osob, zařízení, výzbroje a techniky před jakýmkoliv ohrožením.

Integrovaný záchranný systém Jeho základními složkami jsou podle zákona 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje, zdravotnická záchranná služba a Policie ČR. Ostatními složkami IZS jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Integrovaným záchranným systémem se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Interoperabilita Schopnost různých systémů vzájemně spolupracovat, poskytovat si služby a dosáhnout součinnosti.

Joint CBRN Defence Centre of Excellence Centrum ochrany proti zbraním hromadného ničení (COPZHN), které působí v rámci řetězce obdobných organizací podporujících transformační proces Aliance, jejichž hlavním posláním je poskytovat expertní poradenství vrchním velitelům NATO.

Kapitálové výdaje Výdaje určené na nákup dlouhodobého majetku.

Kariéra Profesní dráha jedince. Vývoj a změny pozice v zaměstnání vertikálním směrem (vzestupně nebo sestupně), respektive směrem horizontálním (změny povolání na téže úrovni).

Kariérní řád Soubor dokumentů, které stanovují podmínky průběhu kariér, pravidla kvalitního výběru pro přijetí do služebního poměru, pravidla přípravy na výkon služby,

jmenování do vyšší vojenské hodnosti, zařazování na systemizovaná místa, zvyšování kvalifikace a podmínky pro ukončení kariéry.

Kolektivní bezpečnost V mezinárodních vztazích vytvoření systému, ať již regionálního nebo globálního, jehož účelem je na základě spolupráce států udržet mír a bezpečnost a zajistit, aby nedošlo k napadení jednoho státu druhým. Současně zahrnuje i závazek zúčastněných států vystoupit společně proti případnému útočníkovi. Kolektivní bezpečnost ve svých důsledcích znamená nejen vytvoření systému, ale také odstranění příčin, které by mohly vést k vypuknutí války. Nynější systém kolektivní bezpečnosti je zakotven například v Chartě OSN.

Konvenční hrozba Vojenská hrozba zbraněmi pozemních, vzdušných a námořních sil, kromě zbraní hromadného ničení (tj. zbraní, které nejsou jaderné, biologické ani chemické).

Kvalifikační požadavek Vše, co musí voják z povolání splňovat na základě vnitřních předpisů, aby mohl být ustanoven na dané systemizované místo, například jazykové znalosti.

Kvalifikační předpoklad Vše, co na základě obecně závazného předpisu musí uchazeč o službu v armádě splňovat, aby mohl být přijat do služebního poměru vojáka z povolání a zařazen na systemizované místo odpovídající dosaženým kvalifikačním předpokladům, například stupně vzdělání.

Mandatorní výdaje Výdaje státního rozpočtu, které jsou stanoveny zákonem nebo jiným způsobem, jímž vzniká státnímu rozpočtu závazek úhrady těchto výdajů. Patří sem například platy či důchody.

Mentoring Profesní, studijní a osobnostní podpora, poradenství, vedení, patronát, předávání vědomostí a dovedností.

Mimořádná služba Vojenská činná služba vykonávaná za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Mobilizace Aktivace všech sil a prostředků ozbrojených sil při obraně vlastního území České republiky a blízkého území spojenců. Jde o jedno z opatření přechodu z mírového na válečný stav.

Národní posilový systém protivzdušné obrany ČR (NaPoSy PVO ČR) Je součástí systému protivzdušné obrany ČR. Jeho úkolem je především chránit vzdušný prostor ČR a objekty důležité pro obranu státu. Prostředky národního posilového systému PVO ČR jsou vyčleňovány ze vzdušných sil a podléhají operačnímu veliteli.

NATO Response Force Síly rychlé reakce NATO.

Nekonvenční hrozba Nevojenská hrozba – například terorismus, přerušení přísunu strategických surovin, smrtící epidemie, přírodní a průmyslové katastrofy (bioterrorismus), zbraně hromadného ničení a kybernetické útoky.

Obrátkovost zásob Ekonomický ukazatel hodnotící, za jak dlouho je třeba doplňovat danou zásobu věcí ve vztahu k její běžné spotřebě.

Odchodovost Fluktuace zaměstnanců. Vyjadřuje poměr počtu jedinců opouštějících organizaci a počtu všech v ní.

Offensive Counter Air Operation (OCA, útočná protivzdušná operace) Operace zaměřená na zničení, narušení nebo omezení vzdušné síly nepřítele.

Optoelektronický průzkum Vzdušný průzkum, jehož prostřednictvím se získávají informace o situaci na bojišti.

Personální řízení Komplexní manažerský přístup k práci s lidmi a k rozvoji jejich osobnostního a profesního potenciálu.

Posádka Část ozbrojených sil (například útvar, samostatná jednotka, vojenská škola, úřad) rozmístěná trvale nebo dočasně v určité obci nebo mimo ni.

Prapor Taktická jednotka/útvar, jejíž plný početní stav čítá v závislosti na době a zemi sílu 300 až 1 500 mužů. Prapory se obvykle skládají ze tří až čtyř rot a sdružují se do pluků, brigád či divizí.

Preventivní diplomacie Kroky, které zamezují vzniku sporů a řeší je dříve, než dojde k eskalaci, nebo omezují rozsah konfliktů v případě, že propukly.

Princip Need to know Princip nezbytné znalosti.

Princip odložené potřeby Zachování určitých schopností, o kterých víme, že pravděpodobnost jejich použití je minimální a časově velmi vzdálené, ale nelze je vyloučit.

Reach Back and Fusion Poskytování služeb a informací na dálku z mírových posádek jednotkám v rámci operačního nasazení.

Rekrutování Nábor nových příslušníků ozbrojených sil.

RENEGADE Koncept k zabránění použití civilního letadla jako zbraně k teroristickému útoku.

Rota Taktická jednotka, která se skládá ze 75 až 200 vojáků. Většina rot je tvořena třemi až pěti četami.

Rozpočtový výhled Dokument, který je součástí návrhu zákona o státním rozpočtu. Ukazuje očekávané příjmy a výdaje za hranicí překračující platnost daného zákona o státním rozpočtu.

Schopnost Způsobilost ozbrojených sil efektivně působit v krizových situacích a válečných konfliktech podmíněná dostatkem připraveného personálu, odpovídající organizační strukturou, kvalitou výzbroje a techniky, adekvátními zásobami, úrovní výcviku a všestranného zabezpečení.

Speciální síly Jednotky schopné působit napříč celým operačním spektrem nezávisle, společně nebo v součinnosti s ostatními silami. Provádějí nenápadné, krycí či utajené operace.

Stav ohrožení státu Mimořádný stav, který může na návrh vlády vyhlásit parlament v případě, že je bezprostředně ohrožena svrchovanost státu, územní celistvost státu nebo jeho demokratické zásady (Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky).

Strategické řízení Soubor metod, postupů a nástrojů k řízení celku nebo jeho části se zaměřením na dlouhodobé plánování.

Štáb Ve vojenské organizaci skupina vojenských a civilních osob, které pomáhají veliteli při plnění všech jeho funkcí.

Terorismus Metoda použití síly či hrozby silou prováděná jednotlivci, skupinami nebo aktéry podporovanými státem. Akt násilí s použitím nekonvenčních zbraní. Je zaměřen především proti civilním osobám a cílům. Hlavním účelem je vyvolat pocit strachu.

Válečný stav Situace, kdy je ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Válečný stav vyhláší Parlament České republiky (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky).

Velitel Vojenská osoba odpovědná za vedení bojových činností a oprávněná přijímat rozhodnutí v podobě rozkazů.

Výdaje na rozvoj Výdaje určené na obměnu dlouhodobého majetku a jeho technické zhodnocení.

Zbraně hromadného ničení Souhrnný výraz pro jaderné, biologické a chemické zbraně. Jejich použití způsobuje masové ztráty, zničení materiálu a rozsáhlé škody v infrastruktuře (nekonvenční zbraně).

Zhroucený stát (Failed State) Stát, jehož vláda není schopná plnit základní funkce, jako je například zajištění bezpečnosti občanů na spravovaném území či výběr daní potřebný pro financování výkonu státní moci.

Znalostní management Praktická odborná činnost zaměřená na využití znalostí v rozhodovacích a řídicích procesech za podpory informačních a komunikačních technologií.

Životní cyklus Pojem používaný pro popis existence nějaké věci začínající jejím získáním a končící jejím vyřazením z užívání a nahrazením (reprodukcí) věcí stejného účelu.

Členové odborné komise

Luboš Dobrovský

Je poradcem ministra obrany. Po roce 1989 se stal náměstkem ministra zahraničí, od října 1990 do léta 1992 byl federálním ministrem obrany a poté vedoucím kanceláře prezidenta republiky. V letech 1996 až 2000 působil jako velvyslanec v Moskvě.

Ivan Dvořák

Je ředitelem sekce obranné politiky a strategie Ministerstva obrany ČR. Působil jako styčný důstojník v misi AČR při NATO a jako ředitel odboru obranných poradců ve Stálé delegaci ČR při NATO v Bruselu. Účastnil se mise OSN UNGCI v Iráku.

Jan Jireš

Vyučuje mezinárodní vztahy a bezpečnostní studia na vysoké škole CEVRO Institut (VŠCI) a na Ústavu politologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Je také ředitelem Centra transatlantických vztahů VŠCI. Zabývá se evropskou bezpečností, transatlantickými vztahy a reformou bezpečnostního sektoru.

Zdeněk Kříž

Od roku 2004 působí na Katedře mezinárodních vztahů a evropských studií MU a od roku 2006 také na vysoké škole CEVRO Institut. Zabývá se problematikou mezinárodní bezpečnosti, bezpečnostní politikou České republiky a civilně-vojenskými vztahy.

Václav Marhoul

Je filmovým režisérem a producentem. Je rovněž příslušníkem aktivní zálohy Armády České republiky v hodnosti majora.

František Ochrana

Od roku 1996 je profesorem na Vysoké škole ekonomické v Praze. Od roku 2007 vyučuje i na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. V letech 1992–1996 pracoval jako analytický a koncepční pracovník ekonomického úseku Ministerstva obrany ČSFR/ČR.

David Ondráčka

Je ředitelem Transparency International ČR, přednáší na českých vysokých školách, publikuje v médiích a působil jako konzultant v oblasti „good governance“ v řadě zemí.

Šimon Pánek

Je ředitelem nevládní organizace Člověk v tísni. V roce 1992 byl jedním ze zakladatelů Nadace Lidových novin – Nadace Člověk v tísni při České televizi. Má velké zkušenosti

s prostředím, ve kterém se řada státních i nestátních aktérů snaží poskytovat pomoc, jako je například Afghánistán.

Genmjr. Petr Pavel

Je národním vojenským představitelem ČR při Vrchním velitelství spojeneckých vojsk v Evropě (SHAPE) v belgickém Monsu. V letech 2007–2009 byl zástupcem vojenského představitele ČR při NATO a EU. Působil také jako vojenský asistent ředitele pro vedení operací na spojeneckém regionálním velitelství Sever v nizozemském Brunssumu.

Zbyněk Pavlačík

Je předsedou sdružení Jagello 2000, které spoluzakládal v roce 1999. Od loňského roku je členem pracovní skupiny pro Kontaktní ambasádu NATO v Bělehradě.

Libor Stejskal

Je pracovníkem Střediska bezpečnostní politiky CESES Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy. Věnuje se bezpečnostní problematice. V letech 2008–2009 pracoval v civilní části provinčního rekonstrukčního týmu v provincii Lógar v Afghánistánu.

Jiří Šedivý

V současné době je 1. náměstkem ministra obrany. V letech 2007 až 2010 byl náměstkem generálního tajemníka NATO pro obrannou politiku a plánování. Předtím byl náměstkem vicepremiéra pro evropské záležitosti a v letech 2006–2007 ministrem obrany ČR.

František Šulc

Od září 2010 působí jako poradce ministra obrany a je zodpovědný za koordinaci příprav *Bílé knihy*. Od roku 1995 působil jako novinář v řadě konfliktních a postkonfliktních oblastí. Specializuje se na mezinárodní vztahy a bezpečnostní tematiku.

Genmjr. v z. Petr Voznica

Je velvyslancem ve Slovinsku. Dříve působil i jako velvyslanec v Iráku a jako vedoucí kontaktního velvyslanectví NATO v Litvě. V době ničivých povodní v roce 1997 byl velitelem 2. armádního sboru. V letech 2000–2001 vedl tým pro přípravu strategické revize obrany a zastupoval ČR v Radě vysokých představitelů pro rozpočet NATO.

Brig. gen. Miroslav Žížka

Od ledna 2010 je prvním zástupcem náčelníka Generálního štábu AČR. V roce 1997 působil ve funkci náčelníka štábu 6. mechanizovaného praporu v misi SFOR v Bosně a Hercegovině. Dále působil ve funkcích velitele brigády vojenského zpravodajství a elektronického boje, vojenského asistenta ředitele pro řízení operací na velitelství NATO v nizozemském Brunssumu a také na postu zástupce velitele společných sil velitele pozemních sil české armády.

Zvláštní poděkování

Jan Havránek, Michael Hrbata, Vladimír Karaffa, Libor Karásek, šrap. Luděk Kolesa, brig. gen. Aleš Opata, genpor. Ondrej Páleník, pplk. Bohuslav Pernica, arm. gen. Vlastimil Pícek, Eva Svobodová, arm. gen. v z. Jiří Šedivý, Pavel Štalmach, Libor Tejnil, Jan Vylita

Na Bílé knize o obraně dále spolupracovali

Za Ministerstvo obrany ČR a ozbrojené síly:

Vladimír Abrhám, plk. gšt. Jaromír Alan, Luboš Bahník, brig. gen. Jiří Baloun, plk. Daniel Bambušek, genmjr. Josef Bečvář, genmjr. Hynek Blaško, plk. gšt. Zoltán Bubeník, plk. Pavel Bulant, plk. gšt. Tibor Círok, Milan Crhák, Miroslav Crhák, plk. Michaela Cvanová, pplk. Roman Červek, Jaroslav Daněk, Ivo Dohnal, Zdeněk Ďuríček, brig. gen. Bohuslav Dvořák, kpt. Magdalena Dvořáková, plk. Josef Fabián, nrap. Marcel Fiury, Martin Fliegel, Jiří Foldyna, pplk. Martin Franěk, Ivan Gerhát, Giuliano Giannetti, Ladislav Halberštát, plk. Ladislav Haman, plk. Radek Hasala, pplk. Miroslav Havelka, Viliam Holub, plk. Stanislav Hudeček, pplk. Jaroslav Janovec, pplk. Petr Joch, plk. gšt. Ladislav Joukl, brig. gen. Jan Kaše, plk. Aleš Knížek, brig. gen. Jaroslav Kocián, genpor. Jaroslav Kolkus, Kateřina Komedová, Jan Koňarik, plk. Josef Kopecký, plk. Roman Kopřiva, Zdeněk Kos, brig. gen. Milan Kovanda, pplk. Milan Kovařík, pplk. Radek Koziáš, plk. Jindřich Král, plk. Richard Kraus, plk. Igor Krivosudský, Vladimír Krulík, Miroslav Kuric, plk. Petr Kůrka, plk. Miloslav Lafek, František Lapáček, brig. gen. Vladimír Ložek, plk. gšt. Jaroslav Linhart, mjr. Miroslav Lipowski, pplk. Imrich Luky, Milan Máčel, Jaroslav Mahdalíček, Bohumil Malec, plk. Jaroslav Malý, plk. gšt. Petr Milčický, Ivan Mládek, Petr Morkes, plk. Ivan Mráz, Josef Můčka, František Nadymáček, Jiří Navrátil, plk. Jiří Neubauer, Alena Netolická, pplk. Pavel Novák, Martin Novotný, Václav Novotný, Josef Oplužil, pplk. Roman Oujezdský, pplk. gšt. Miroslav Pelikán, pplk. Milan Plávála, šrap. Libor Pliešovský, pplk. Pavel Polcar, plk. gšt. Jaroslav Procházka, Josef Procházka, Jaroslava Přibyllová, Josef Radocha, Jiří Rajlich, prap. Dušan Rovenský, Miroslav Richter, brig. gen. Pavel Rybák, plk. Zdeněk Rýpar, plk. gšt. Jaroslav Řeha, plk. Karel Řehka, Radim Samek, plk. gšt. Jaroslav Sejpka, plk. Karel Schuch, Stanislav Simbartl, plk. gšt. Pavel Skála, František Sobotka, Lubomír Spáčil, plk. Jindřich Staněk, Jan Stejskal, šrap. Michal Šašma, Jaroslav Ševčík, pplk. Ladislav Šlechta, plk. gšt. Karol Šmehil,

mjr. Pavel Šmoldas, Milan Šobr, pplk. Tomáš Špok, Jaroslav Štefec,
Pavel Toman, plk. Pavel Ťulák, Karel Ulík, Jaroslav Urik, Ivo Václavíček,
pplk. Ivan Valach, Petr Vančura, Adolf Veřmiřovský, plk. Richard Vítek, Jana Vodáková,
nprap. Lubomír Volný, plk. Vladimír Vyklický, brig. gen. Jiří Verner, pplk. Jiří Zácha,
Jaroslav Zobač, Pavel Zůna

Za Ministerstvo zahraničních věcí ČR:

Ramzi Abu Eid, Pavel Fischer, Ivona Holá, Adam Hradílek, Barbora Kadavá, Jiří Kudla,
Ivan Počuch, Jiří Schneider, Petr Svačina, Karel Tesař

Za další organizace:

Zdeněk Březovský (AFCEA ČR), Felix Černoch (Vysoká škola mezinárodních
a veřejných vztahů), Miroslav Filip (AFCEA ČR), Richard Hartman (AFCEA ČR),
Richard Hlavatý (Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu),
Radek Jindra (AFCEA ČR), Stanislav Kokoška (Ústav pro soudobé dějiny),
Petr Lužný (Svaz důstojníků a praporčíků AČR), Ladislav Nesrsta (AFCEA ČR),
Jan Pavel (Vysoká škola ekonomická), Jaroslav Pejčoch (AFCEA ČR), Václav Pecha,
Kristina Soukupová (I3CAS), Josef Strelec (AFCEA ČR), Jaroslav Šedivý

Bílá kniha o obraně

Vydalo Ministerstvo obrany ČR – odbor komunikace a propagace (OKP)
Adresa: Tychonova 1, 160 01 Praha 6

Jazyková korektura: Jaroslav Pajer a Jiřina Švarcová

Výtvarné řešení: Andrea Bělohávková a Jiří Král

Zlom: Andrea Bělohávková

Fotografie: Radko Janata, Jan Kouba, Marie Křížová, Vladimír Marek, Jan Procházka
a archiv OKP MO

1. vydání

Dáno do tisku: 20. května 2011

Tisk: Tiskárny Havlíčkův Brod

NEPRODEJNÉ

ISBN 978-80-7278-564-3 (české vydání)

ISBN 978-80-7278-565-0 (anglické vydání)